

BIBLIOTECA POPORULUI ROMÂN

COLECTIUNE DE POESII VECHI!

Căntece vechi ale Poporului Român.
Din Psalmii lui Dosithei Mitropolitul.
Culegerea din poeziile
Văcărescilor, I. Barac, K. Konaki,
Paris Moulénu și Beldiman.

BUCUREȘCI
TIPOGRAFIA LABORATORILOR ROMANI
19, STRADA ACADEMIEI, 19.
1878.

VOLUMUL I
50 BANI

BIBLIOTECA POPORULUI ROMAN

PRECUVÎNTARE.

Daca acum de aproape optşpredece sutimi de ani, poporul românesc își păstrează încă ființa sa nestrămutată, printre atâte némuri străine și inimice, ce 'l încunjórá, îl impresórá și 'l strivescú de tóte părțile, nu mai rămâne îndoială că el acéstă tãrie o datoresce mai cu sémă *Limbeï sale.*

Romaniï, pe cari abia cu un secol după Cristos, Traian 'i'a strămutatú pe văile de la pólele Carpaților și pe șesurile de-a-stînga Dunării, aceia, orî cât de mult 'i aũ coplesit séu 'i aũ adimenit străiniï, ei tot aũ păstrat din graiul lor cel părintesc, atit încât nimenuï să nu'ï pótã fi iertat a spune, cu buna credință, că Romaniï de

astăzi nu sunt drepti moștenitori ai colonilor aduși aici de preste Alpi.

Dar au venit timpuri grele, când ei s'au vădut siliți să facă loc pe câmpiile lor, nevărilor pustietóre a tot felul de némuri păgâne si sélbatice. Ei atunci, s'au strîns la o laltă și s'au pitulat în văile munților, iar când vre unii dintr'inșii, mai îndrăzneți și mai nesocotiți încercau fără de spor să se repédă și să respingă pe cotropitori, alții, mai miloși, mai înțelepți și mai prevădători, le strigaū pe a lor limbă, — óre cum schimbata de ce fusese mai nainte, dar rēmasă tot latinésca în sunetele și în cuvintele ei—: «*Torna! Torna! Fratre!*»

Mai apoi, străinii umblară să nimicésca pe Români, prin alte mijlóce, mai puțin grosolane. Ei se încercară să le stingă sângele lor latinesc și firea lor națională, citindu-le mereu Céslovul slavonesc in biserică și dându-le Urice si Zapise slavonesci la mână pentru stăpânirea orí cärei sforicele de moșiă, orí cārui drept cetățenesc.

Astfel socoteau póte că poporul Român se va amăgi a crede că limbă a celor sante și limbă de folos și de omeniă, nu póte fi decât o limbă străină ; bune-óra cea slavonésca dincóce de Carpați și cea unгурésca dincolo. Dar pe când

Vlădica în biserică, iar Domnul și Boierii în divan, bolboroseau graiuri străine, poporul de rând stăruia a vorbi în căminul său tot românesce, a se închina lui Dumnezeu tot românesce, a cânta tot românesce doina de jale și de vitejiă a trecutului.

Așa încât, de câte ori se întâmpla ca, dintre ómenii cu sciință de carte străină de la noi, să se ivésă vre-unul cu minte mai deschisă, cu inimă mai generósă, el pe dată, folosindu-se de sciința sa, cerceta coliba țeranului, a celui care, numai dânsul, pe atunci mai cuteza a se numi *Rumân*, și recunoscând din graiul lui, că dânsul e viță de Roman, dicea și el îndată cu mirare și cu mândrie, despre poporul acestei țeri :

«Când au adus într'însa rumânescă limbă
 «De bun ném și ferită de calea strîmbă,
 «Se trage din sânge rudă împăratescă.
 «Dumnezeu l'au sporitu'l nainte să crească!»

Ș'într'adevăr ca să sporéscă acest popor de bun ném, care se trage de rudă împăratescă, și ca să crească ferit de calea strîmbă, 'i a trebuit să'și păstreze și 'i trebuie încă să 'și cultive românesca lui limbă.

De vre o doue trei sute de ani în cóce, noi

putem urmări pas cu pas mersul treptat al națiunii române. Ea sta lângedă și trudită, se mișca fără spor, atunci când încă nu cutezase a vorbi, în toate ramurile vieții ei sociale, *limba* sa proprie, *limba* sa originară.

Dar din minutul când pedicile limbelor străine n'o mai încurcară nici în biserică, nici în viața publică, nici în producțiunile literaturii, din minutul acela avântul ei fu nemăsurat. De atunci în coce ea sporesce într'un an mai mult de cât odinioară în zece, iar în zece ani mai mult decât într'o sută din secolii trecuți.

Și 'ntr'adevăr nu este nici un secol deplin de când toți Românii s'aũ decis a scrie numai limba lor, în totă a lor viață publică; și în aceste câte-va decimii de ani, putem dice că răsunetele limbei românesce, rostita fără sfielă, aũ deșteptat totă națiunea din adormirea ei, și s'aũ auđit cu tărie de către toate cele-l-alte popóre ale Europei.

Limbei dér, *limbei* nóstre, mai mult de cât ori căruĩ alt dar moștenesc al poporului nostru, suntem datorĩ acéstă minunată reinviere.

Deci, tot de la stăruitoarea cultivare a *limbei* nóstre trebuie să așteptăm și înaintarea și întărirea naționalității nóstre pe viitor.

Cu *limba noastră* vom învinge pênă 'ntru sfârșit
tôte limbile dușmane, din jurul nostru!

Dintr' o asemenea convingere a născut în sinul
unei Societăți iubitoare a progresului României,
ideea de a găsi un mijloc pentru ca toți Româ-
niș să pôta pătrunde cu înlesnire în cunoștința
culturei limbei românesce. Acea Societate a de-
cis dar a consacra mult puținul capital de care
ea dispune, spre a tipari o *Bibliothecă a poporului
român*, prin care, cu costul cel mai redus, să pôta
căpăta toți Româniș, în mânele lor, scrierile
cele mai bune ale limbei românesce, de când ea
a început a fi scrisă și tipărită, pênă în ziua de
astăzi.

A început prin a tipări acest mic volum, în
care s'aũ adunată cele mai frumoșe dintre **Cân-
tecele bătrânesce** ale poporului român, dintre
acele compunerii poetice ale poporului, care s'au
păstrat pe la cântătorii din sate, fără de nume
de autori, dar pe care ilustrul nostru poet D-l Va-
sile Alexandri a știut așa de frumos a le aduna
și a le reconstitui, dupe adevărata lor fire popo-
rană.

Apoi iar, tot în cercul compunerilor poetice,
s'aũ adunat aci scrieri de ale celor mai vechi

poetii români, de ale acelor ómeni de merit cari, pe când mai nimeni nu scria românesce, au avut patriotică pornire spre cultivarea limbei naționale, și, — precum a putut fiă-care, — au îndrugat, cu mai mult séu mai puțin talent, *stihuri* séu *viersuri* românesce.

În fruntea lor stă vestitul mitropolit al Moldovei, **Dosotheiu**, carele de la anii 1668 pênă la 1690, cântă în versuri românesce lauda țerei, și din care am transcris mai sus patru *stihuri*, și lauda lui Dumnezeu, în Psaltirea lui David, tradusă tótă de dênsul în versuri românesce.

Apoi s'au ales câte-va din cele mai plăcute poesii ale acelor boieri din Țera Românescă și din Moldova, cari, între anii 1770 și 1830, se încumătară a dovedi dascălilor greci, ce dominau atunci în cercurile literarii din țerile noastre, cum că se póte scrie, și dulce și frumos, chiar și în desprețuitul graiú al *Vlahilor*.

Acei boieri sunt, pentru Țera Românescă, familia **Văcărescilor**, cu **Banul Iănăchiță** în capul ei, având elú doi feciori, amândouii poeți, adică **Clucerul Alecu** și **Logofétul Nicolae**, și în fine cu vestitul poet **Ioan Văcărescu**, fiú alú **Clucerului Alecu**.

Toți acesti trei din urmă au îndeplinit cu

sănteniă îndatorirea ce le lăsase, cu limbă de mörte, tatăl și moșul lor, Banul Iănăchiță, prin testamentul seü literar, unde el ȃice :

«Urmașilor meı Văcăresci
 «Las voę moștenire
 «Crescerea limbei romănesci
 «Ș'a patriei cinstire !»

Aü mai fost, pe aceleași timpuri, și alți Ro-
 măni cu iubire de țera și de limba lor, iar prin-
 tre aceștia vom numera mai cu laudă pe **Paris**
Momuleanu, carele a scris numeroșe versuri în
 Bucuresci, pînă pe la anii 1828.

Din Moldova avem de asemeni a pune alături
 cu boierii Văcăresci cei din țera Romănescă, pe
Logofetul Constantin Conaki și pe **Vornicul Alecu**
Beldimanu, cari și unul și altul, pe la începutul
 secolului nostru, își aveau de onöre de a scrie în
 versuri romănesci, cugetările lor și fapte din is-
 toria țerii.

În fine, pentru ca din culegerea coprinsă în
 acest mic volum să nu rămână cu totul înstrăi-
 nată o bună jumătate a Romănimei, și anume a-
 cea care trăiesce dincolo de Carpați, s'a pus tot
 aci și istoria în versuri a lui **Arghir**, compusă a-
 cum yre o 50 de ani, de un bătrân poet poporan
 al Ardélului, de **Ioan Barac**.

S'ar fi putut face și mai mult! Dar, ca un început, fiă bine priimit de către publicul românesc, acest mic volum de vechi poezii naționale și Societatea, care 'și-a pus în gînd să urmărească fără preget publicarea *Bibliotecei poporului român*, va scóte treptat din întunericul uitării séu din îngrădirile grele de răsbatut ale scumpetei, tóte acele scrieri românesce în versuri și în prosă care, dintr'o privință óre care, potú place la citire, și care, arătând treptat propășirea limbei nóstre, vor îndemna negreșit pe mulți a adaoge literatura națională cu alte opere, âncă și mai perfecte.

Adăpostiți sub modestul umbrar al anonimului, editorii acestor cãrticele vor fi răsplătiți cu prisos, când vor vedé că tipãrurile lor aduc poporului român folosul ce ei așteptã de la dênsele.

BIBLIOTECA NATIONALA

POESIA

PARTEA ANTEIA

CÂNTECE VECHI ALE POPORULUI ROMÂN

I

ERCULEAN

(Cântec din Mehadia, unde erau vechile băi închinat
zeului Hercule).

Plecat-aŭ în ȃiori
Treî surorî la florî,
Sora cea maî mare
S'a dus în spre mare,
Sora cea meȃină
Pe mal, în grădină,
Sora cea maî mică
Şi maî selbăţică
Ş'a dus, mări, dus
Pe Cerna în sus.
Ear în urma lor
Mulţi voinicî cu dor
S'aŭ luat cântând
Ş'aŭ venit plângend.
Eată-un Căpitan
Căpitan Rîmlean,
Că mi se ivesce
Pe mal se opresce,
Cu Cerna grăesce:
«Neră limpedie
Stăi de'mî spune mie
Despre treî surorî

Plecate din ȃiori.
— Sora cea maî mare
S'a dus cătră mare
Pe Dunărea 'n jos
La un plaŭu frumos :
Sora cea meȃină
S'a dus din grădină
Peste noă munţi,
În codri cărunţi.
Sora cea maî-mică
Şi maî selbăţică
Plânge colo 'n stîncă
La umbră adîncă. »
Ercul Erculean,
Căpitan Rîmlean,
Îşi răpede calul
De resună malul,
Ş'agîunge 'ntr'un sbor
La stîncă cu dor.
«Eşî, fată, din peatră
Să te ved odată !
— Cum se es din peatră

Că sunt gólă tótă
 Și mă tem de sóre...
 Nu m'a sórbe óre ?
 — Să n'ai nici o frică,
 Fată selbățică
 Că te-oïu lua 'n brață
 Să mai prind la vîeață,
 Și te-o-ïu coperi
 Și mi te-oïu feri
 De vînt și de sóre,
 De-a lor sărutare.
 — Bădiță, bădiță,
 De'ți sunt drăguliță;
 Soție de vreî
 De vreî să mă ici,
 Mă scóte din stîncă,
 Din umbră adîncă,
 Să'ți es la lumină
 Cu inima plină. »
 Ercul Erculean,
 Căpitan Rîmlean
 Calcă peste peatră
 Și eată că 'n dată

Lumei se arată
 O dalbă de fată
 Albă, gólă tótă,
 Vie și frumoasă,
 Dulce, rēcorósă,
 Cu pēr aurit,
 Pe umeri leit.
 Căt o și zăresce
 Sórele s'opresce
 Și fația-î s'apriude
 Și rața-î se 'ntinde
 Ca un sărutat
 Lung și înfocat;
 Ear cel Erculean
 Căpitan Rîmlean
 Mî o apucă 'n brață
 De prinde la vîeață,
 Mî-o strînge la pept
 S'o légănă 'ncet
 Și-î face 'n rēcóre
 Departe de sóre
 Cuib de floricele
 Ivite la stele.

II

MONASTIREA ARGESULUI

(Cântec de la Curtea de Argeș)

I

Pe Argeș în gîos,
 Pe un mal frumos,
 Negru vodă trece
 Cu tovarășî dece:
 Noă meșteri mari

Calfe și zidari
 Și Manoli dece
 Care-î și întrece.
 Mergû cu toți pe cale
 Să alégă 'n vale
 Loc de mănăstire

Și de pomenire.
 Eată cum mergea
 Că 'n drum agiungea
 Pe-un biet ciobănaș
 Din fluer doînaș,
 Și cum îl vedea
 Domnul îi dicea:
 « Mîndre ciobănaș
 Din fluer doînaș!
 Pe Argeș în sus
 Cu turma te-ai dus,
 Pe Argeș în gîos
 Cu turma ai fost.
 Nu cumva-î vedut
 Pe unde-ai trecut
 Un zid părăsit
 Și neisprăvit
 La loc de grindis
 La verde-aluniș ?
 — Ba, Dómnne,-am vedut
 Pe unde-am trecut
 Un zid părăsit
 Și neisprăvit.
 Cîniî cum îl vedū
 La el se răpedū
 Și latră-a pustiū
 Și urlă-a morțiū. »
 Cât îl auđia
 Domnu 'nveselia
 Și curând pleca,
 Spre zid apuca
 Cu noă zidarî,
 Noă meșteri mari
 Și Manoli ȑece
 Care-î și întrece.
 « Eată zidul meū !

Aici aleg eū
 Loc de măuăstire
 Și de pomenire.
 Decî voi, meșteri mari,
 Calfe și zidarî,
 Curând vė siliți
 Lucrul de'l porniți,
 Ca sė'mî redicați
 Aici sė'mî durați
 Mănăstire naltă
 Cum n'a mai fost altă,
 Că v'oîu da averi,
 V'oîu face boeri,
 Ear de nu, apoi
 V'oîu zidi pe voi
 V'oîu zidi de vii
 Chîar în temelii ! »

II

Meșteriî grăbia
 Sferile 'ntindea,
 Locul mesura
 Șanțuri largi săpa
 Și mereū lucra,
 Zidul rîdica,
 Dar orî ce lucra
 Nóptea se surpa !
 Adoa ȑi ear,
 Atreia ȑi ear,
 Apatra ȑi ear :
 Lucra în zadar !
 Domnul se mira
 Ș'apoi îi mustra,
 Ș'apoi se 'ncrunta
 Și-î amenința

Să'i pue de vii
 Chiar în temelii?
 Meșterii cei mari,
 Calfe de zidari,
 Tremura lucrând,
 Lucra tremurând
 Ți lungă de vară
 Țioa pân' în séră;
 Ear Manoli sta,
 Nicî că mai lucra,
 Ci mi se culca
 Și un vis visa,
 Apoi se scula
 Ș'ast-fel cuvînta :
 «Noă meșteri mari,
 Calfe și zidari!
 Știți ce am visat
 De când m'am culcat?
 O șoptă de sus
 Avea mî-a spus,
 Că ori ce-am lucra
 Nóptea s'ar surpa
 Pân' om hotări
 În zid de-a zidi
 Cea 'nteî soțioră
 Cea 'nteî soriórá
 Care s'a ivi
 Mâni în Țiori de Ți
 Aducând bucate
 La soț ori la frate.
 Decî daca vroiti
 Ca să isprăviti
 Sfinta mănăstire
 Pentru pomenire.
 Noi să ne-apucăm
 Cu toți să gîurăm

Și să ne legăm
 Țaina s'o păstrăm;
 Ș'ori ce soțioră
 Ori ce soriórá
 Mâni în Țiori de Ți
 Înteî s'a ivi,
 Pe ea s'o jertfim,
 În zid s'o zidim !

III

Eată 'n Țiori de Ți
 Manea se trezi,
 Ș'apoi se sui
 Pe gard de nuele
 Și mai sus, pe schele
 Și'n câmp se uita,
 Drumul cerceta.
 Când, vai! ce zăria?
 Cine că venia?...
 Soțiora lui,
 Flórea câmpului!
 Ea s'apropiea
 Și îi aducea
 Prânz de mîncătură,
 Vin de bătură
 Cât el o zăria
 Inima-î săria
 În genuchî cădea.
 Și plîngînd Țicea :
 «Dă, Dómne, pe lume
 O plóe cu spume.
 Să facă pîrae,
 Să curgă șiróe,
 Apele să créscă,
 Mîndra să-mi opréscă,

S'o opréscă 'n vale
 S'o 'ntórcă din cale! »
 Domnul se 'ndura,
 Ruga-î asculta,
 Norii aduna,
 Ceiu 'ntuneca.
 Și curgea de-odată
 Plóe spumegată
 Ce face pírae
 Și âmfla șiróe.
 Dar orî cât cădea,
 Mîndra n'o oprîa,
 Ci ea tot venia,
 Și s'apropia.
 Manea mî-o vedea,
 Inima-î plîngea,
 Și ear se 'nchina,
 Și ear se ruga:
 «Sufă, Dómne-un vînt
 Sufă-l pe pămînt,
 Brađii sê-î despóe,
 Paltinî sê îndóe,
 Munții sê restórne,
 Mîndra sê-mî întórne,
 Sê mî-o 'ntórne 'n cale,
 S'o ducă de vale! »
 Domnul se 'ndura,
 Ruga-î asculta
 Și sufla un vînt
 Un vînt pre pămînt
 Paltinî că 'ndoia,
 Brađi că despoia
 Munții resturna
 Eară pe Ana
 Nicî c'o înturna!...
 Ea mereu venia,

Pe drum șovăia
 Și s'apropia
 Și amar de ea,
 Êată c'agîungea!

IV

Meșterii cei mari
 Calfe și zidarî,
 Mult înveselia
 Dacă o vedea,
 Ear Manea turba,
 Mîndra-și săruta,
 În brațe-o lua,
 Pe schele-o urca,
 Pe zid o punea
 Și, glumind, dicea :
 «Stăi, mîndruța mea,
 Nu te spăriea
 Că vrem sê glumim
 Și sê te zidim! »
 Ana se 'ncredea
 Și vesel rîdea ;
 Ear Manea ofta
 Și se apuca
 Zidul de zidit,
 Visul de 'mplinit.
 Zidul se suia
 Și o cuprindea
 Pân' la gleznișóre,
 Pân' la pulpișóre.
 Ear ea, vai de ea!
 Nicî că maî rîdea
 Ci mereu dicea :
 «Manoli, Manoli,
 Meștere Manoli !

Agiungă-ți de sağă
 Că nu-î bună, dragă.
 Manoli, Manoli,
 Meștere Manoli !
 Zidul reu mă strînge
 Trupușoru-mî frînge! »
 Ear Manea tăcea
 Și mereu zidea.
 Zidul se suia
 Și o coprindea
 Pân' la gleznișore,
 Pân' la pulpișore
 Pân' la costișore
 Pân' la țîțișore.
 Dar ea, vai de ea
 Tot mercu plîngea
 Și mereu dicea :
 « Manoli, Manoli
 Meștere Manoli !
 Zidul reu mă strînge,
 Țîțișora-mî plînge
 Copilașu-mî frînge ! »
 Manoli turba
 Și mereu lucra.
 Zidul se suia
 Și o cuprindea
 Pân' la costișore
 Pân' la țîțișore,
 Pân' la buzișore
 Pân' la ochișori,
 În cât, vai de ea !
 Nu se mai videa,
 Ci se audia
 Din zid că dicea :
 « Manoli, Manoli,
 Meștere Manoli !

Zidul reu mă stînge
 Viața mi se stînge ! »

V

Pe Argeș în gîos,
 Pe un mal frumos
 Negru Vodă vine
 Că se se închine
 La cea mănăstire,
 Falnică zidire,
 Mănăstire naltă
 Cum n'a mai fost altă.
 Domnul o privia
 Și se 'nveselia
 Și ast-fel grăia :
 « Voi, meșteri zidari.
 Dece meșteri mari !
 Spuneți-mî cu drept
 Cu mîna la pept
 De-aveți meșterie
 Ca să-mî faceți mie
 Altă monastire
 Pentru pomenire
 Mult mai luminosă
 Și mult mai frumosă ? »
 Ear cei meșteri mari
 Calfe și zidari
 Cum sta pe grindis,
 Sus pe coperis
 Vesel se mîndria
 Ș'apoi raspundea :
 « Ca noi, meșteri mari
 Calfe și zidari
 Alții nici că sunt
 Pe acest pămînt !

Află că noi știm
 Ori când se zidim
 Altă mănăstire
 Pentru pomenire
 Mult mai luminosă
 Și mult mai frumoasă! »
 Domu-î asculta
 Și pe gânduri sta,
 Apoi poruncia
 Schelele să strice
 Scări să le ridice,
 Ear pe cei zidari
 Dece meșteri mari
 Să mi-î părăsescă
 Ca să putredescă
 Colo pe grindis
 Sus pe coperis.
 Meșterii gândea
 Și ei își făcea
 Aripă sburătoare
 De șindrili ușore.
 Apoi le 'ntindea
 Și 'n vesdub săria
 Dar pe loc cădea,
 Și unde pica
 Trupu-și despica.
 Ear bietul Manoli
 Meșterul Manoli

Când se încerca
 De-a se arunca
 Eată c'audia
 Din zid că eșia
 Un glas nădușit,
 Un glas mult iubit,
 Care greu gemea
 Și mereu dicea:
 «Manoli, Manoli,
 Meștere Manoli
 Zidul reu me stringe
 Tițșóra'mi plânge,
 Cópilașu'mi frînge
 Viața mi se stinge! »
 Cum o audia
 Manea se perdea
 Ochi-î se'nvelia;
 Lumea se'ntorcea,
 Norii se'nvîrtea,
 Și de pe grindis,
 De pe coperis,
 Mort bietul cădea!
 Ear unde cădea
 Ce se mai făcea?
 O fontână lină
 Cu apă puțină
 Cu apă sărată
 Cu lacrimi udată !

III

CÂNTECELE LUÎ STEFAN VODĂ

(Cântec din Bucovina).

Stefan, Stefan Domn cel ma-
Sémăn pe lume nu are [re
De cât numai mîndrul sóre!

Din Sucéva când el sare,
Pune peptul la hotare
Ca un zid de apărare!

Brațul lui fără 'nctare
Bate órdele Tătare,
Bate cetele Maghïare,

Bate Leși din fuga mare,
Bate Turci pe zmei călare
Și'i scutesce de 'ngropare.

Lumea 'ntrégă stă 'n mirare
Téra-î mică, țera-î tare
Și dușmanul sporin nu are!

ALTUL

Stefan, Stefan Domn cel ma-
În Sucéva cui bu 'și are, [re
Ca un șoim voinic și tare.

Din Sucéva când el sare
Di și nópte, de călare,
Se bate 'n patru hotare.
Pe Tătari îi căsăpesce,
Pe Unguri îi pîrjolesce,
Și pe Turci îi răsipesce.

Êar pe Leși cu chica tare
Îi avîntă 'n spîndurare,
Și'i îngjugă ca să are!

IV

MOVILA LUÎ BURCEL

(Cântec din Vasluiu)

Într'o di de serbătóre,
Într'o di cu mîndrul sóre
Care lumea 'nveselia
Și cu aur o 'nvelia,
Êată mări se ivia,
Ca alt sóre strelucia

Domnul Stefan cel vestit,
Domnul cel nebiruit!
El pe cal încăleca
Și cu mulți voinicî pleca
De la scara curței lui
La biserică 'n Vaslui.

Clopotele resuna,
 Stégurile-î se 'nchina.
 Armăsarii spumega,
 Friele și-le mușca,
 Ear poporul tot striga :
 «Se trăesci Măria ta!»
 Când aprópe de intrare
 Ce s'aude 'n depărtare ?
 Glas de om chiuind tare :
 «Haî, ho, ța, ho, Bourean
 Trage brazdă pe tapșan.»
 Stefan Vodă se oprîa
 Și din gură-așa grăia :
 «Audiți-ați, audiți
 Glas de Român necăjit ?...
 Într'o clipă se'l găsiți,
 Și cu el aici să fiți.»
 Cinci panțiri se alegea,
 Pe Vasluîn în sus mergea
 Pân' zăria într'o movilă
 Un Român arând în silă
 Și movila brăzduind
 Și din gură chiuind :
 «Haî, ho, ța, ho, Bourean,
 Trage brazdă pe tapșan!»
 Ceî panțiri descăleca
 Pe Român îl fereca,
 La Vasluîn îl aducea
 Și la Domnul mi'l ducea :
 «Măi Române, se n'ai témă,
 Spune noă cum te chémă ?
 —Témă n'am că sunt Român!
 Témă n'am că-mi ești stăpân!
 Tu ești Stefan Domn cel mare
 Care 'n lume sémăn n'are,
 Și eũ sînt Șoîman Burcel

Puișor de voinicel !
 —Să trăesci dacă n'ai témă !
 Dă-ne noă bună sémă
 Cum de te-ai păcătuit
 Să te-apuci de plugărit,
 Tocma 'n di de serbătóre
 Tocma 'n timp de închinare ?
 —Dómne, pun mâna la pept
 Și me giur să-ți spun cu drept.
 Pân' a nu-agiunge plugar
 Avém falnic harmăsar
 Și o ghîogă nestrugită
 Cu piróne ținuită,
 Care când o învîrtiam
 Próscă prin dușmanî făciam.
 Câte opt pe loc turtiam !
 Aleleî! pe când eram
 Om întreg de me luptam
 Mulți păgânî am mai stricat !
 Multe capete-am fărmat
 De Tătari și de Liftenî
 Și de falnici Ungurenî!
 Ear în foc la Rěsboeni
 Mî-a cădút gióga din mână
 De o sabie păgână :
 Dar n'a cădút numai ea,
 A cădút și mâna mea
 Cu păgănu-alătura!...
 De-atuncî n'am ce să me fac
 C'am agiuns un biet sărac.
 Nici n'am casă, nici n'am plug
 Nici giuncanî ca să-i îngiug !
 Tótă vara m'am rugat
 De bogății ceî din sat
 Să-mi dea plugul ca să ar...
 Mî-a fost ruga în zadar.

Atunci, Dómnne, mă'ntorseău,
 La Tătari că me duseău,
 Un plug mare că prinseău
 Și cu-un boă il îngiugaău,
 Și de lucru m'apucaău,
 Că săracul n'are sóre,
 Nică ăile de serbătóre
 Ci tot ăile lucrátóre !»
 Domnul Stefan l'asculta
 Și din gură cuvînta :
 «Măi Burcele, fétul meă !
 Eată ce hotăresc eă :
 Ié-ți un plug cu șése boă
 Și bogat mergi de la noă.

Ié-ți movila rezeșie
 Ca s'o aă de plugărie,
 Dar în vírfu'ă se te-așezi
 Ca stejar se priveghezi,
 Și Tătariă de-ă videa
 C'ăă intrat în țera mea,
 Tu se strigă cât ce-ă putea :
*Săă Stefane, la hotară
 C'a intrat sabie 'n țeră!*
 Atunci eă te-oă audi,
 Ca un zmeă m'oă răpedi
 Și nică urmă-a remănea
 De Tătariă în țera mea!»

V.

STEFĂNIȚĂ VODĂ

(Căntec din țara Oltului).

I

Frunăă verde meră creșeci
 În oraș în Bucuresci,
 L'ale case mară domnescă
 De se vedă în Stocnescă,
 Măndră masă e întinsă
 Și de mară boeri cuprinsă
 Tot boeri de-a ostilor
 Puterea domniilor
 Și gróza dușmanilor.
 Ear în capăt cine șede ?
 Stefăniță Domn se vede,
 Dar nică bea, nică veselesce,
 Ci cu ochiă lung privesce
 La copila Dihului,

Sorióra Mihului
 Mihului voinicului
 Din valea Cobiului.
 Că e măndră ca o flóre,
 Și de ochă fărmeătóre
 Și de suflet iubitóre,
 Unde-o vede Domnul móre !
 «Copiliță, draguliță,
 Cu sîn alb de porumbiță
 Împle cupa mea de vin
 Ție, dragă, s'o închin,
 S'apoă cântă-mă viers de dor
 Cu glas dulce, răpitor.
 Cântă-ți, dragă, căntecul
 Că mă-e drag ca sufletul!»

Copilița se înclină
 Ca o flóre de grădină
 Și-î întinde-o cupă plină;
 Apoi dice încetișor
 Un viers dulce, plin de dor :
 «Frunză verde stejărel,
 Am un frate voinicel
 Și mă tem amar de el !
 Frunză verde măr domnesc,
 Am un Domn care-l iubesc
 Și de dînsul mă 'ngrijesc.
 Vaî de mine ! cum sã fac
 Pe-amîndoi sã mi-î împac,
 Sã-mi fie traîul pe plac !»
 Copilița nu sîrșia
 Și Domnul ast-fel grăia :
 «Copiliță, mîndruliță,
 Cu sîn alb de porumbiță,
 Nu mai plînge că'n curînd
 Împlini-voiu al tãu gînd.
 Voi boeri ce oș ătați
 Stați și numai închinați,
 Cuvîntul sã-mi ascultați.
 Mâni în dîori sã vã aflați
 Toți călări și înarmați,
 Cu săgeți, cu buzdugane,
 Și la brîe cu arcane,
 Ca sã mergem despre sóre
 Sã facem o vînetóre
 Dupe urși și căprioře,
 Dupe paseri gălbioře
 Ce sunt bune de mîncare
 Și plăcute la cîntare !»

II

Cînd de di se lumina
 Boerii se aduna

Și pe cai încãleca
 Și cu Domnul toți pleca,
 Înspre munți, la vînetóre
 Dupe urși și căprioře
 Dupe paseri gălbioře.
 Și mergea, frate, mergea
 Pân' în munți că agîungea,
 Ear cînd sórele-apunea
 Eată că se întîlnia
 C'un cioban cu flueraș
 Și cu port de Oltenaș.
 Domnu 'n cale-î se oprîa
 Și din gură-așa grăia :
 «Ciobănaș cu flueraș
 Puișor de Oltenaș
 Cunoscî calea codrului
 De pin munții Crișului ?
 Cunoscî fagul Mihului
 Din codrul Cobiului ?
 —Cunosc calea codrului
 Pîna 'n fundul fundului.
 Sciũ și fagul Mihului
 Din codrul Cobiului.
 —De sciî locurile bine,
 Nu me-î duce tu pe mine ?
 —Ba, te-oîu duce eũ pe tine
 De-î lăsa tu oștile
 Sã-mi pázescă oile,
 Că de-ouu perde-o mielușea
 Oîu slugi un an pe ea,
 Și de-oîu perde un mielușel,
 Oîu slugi doi ani pe el.»
 Domnul ostile lăsa
 Cu ciobanul se lua,
 Singur, singur, singurel
 Pe o zare de muncel.
 Ear ciobanul se 'ndrepta

Către munți și mi'l purta
 Pe cărări și pe potici
 Ce's călcate de voinică,
 Pin hățiş, pin cărpiniş
 Unde nu-î loc de cărnîş.
 El mergea, frate, mergea
 Pân' ce 'n codru agîungea
 Drept la fagul Mihului,
 Locaşul voinicului.
 Când de fag s'apropiea
 Cîobănaşul se oprîa
 Și din gură-aşa grăia :
 «Eată fagul Mihului,
 Mihului voinicului!
 Ear pe Mihul daca 'l vreî,
 «Cată drept în ochii mei!»

III

Domnul drept la el căta
 Ochiî lui se încrunta.
 Ear cîobanul se schimba,
 Gluga lui îşi arunca
 Și-de-odată se-arăta
 Că zelar, cu buzdugan
 Cu haîne de căpitan.
 Apoi drept la Domn căta
 Și 'n glas mare cuvînta :
 «Aleî ! Dómne din Domnie !
 Erî ai fost dat la beție;
 Astădî venişi la trezie,
 Dar n'ai prins la cumintie.
 Ce păcate te-aŭ împins
 Paloşul de țî-ai încins?
 Fostu-țî-aŭ silă de mine.
 Orî că nu te-ai săturat
 Pe-a mea soră c'ai furat
 Ș'ai făcut cu ea păcat

Făr-a te fi cununat ?
 Dar gândit-ai că păcatul
 Își urmăzeă vinovatul
 Și că 'n lume orî ce faptă
 Are plată și resplată ?»
 Și cum sta și cum dicea
 O frunză de fag smuncîa
 Și 'ntre buze o punea
 Și suna hoțîş din ea.
 Frunza patru că plesnîa,
 Codrul negru clocotîa,
 De-un lung chiot chîotîa,
 De-un greŭ tropot tropotîa,
 Ș'împregîuru-le de-odată
 Se ivîa o mândră cétă,
 O cétă de voinicéi,
 Lotri, puîşorî de zmei,
 Cu căciule stogoşate,
 Cu ghîebe roşii pe spate,
 Și musteți de varvaric,
 Cum stă bine la voinic.
 Lângă el cât îi zăria
 Mihul ast-fel le grăia :
 «Frațiî mei, neferiî mei,
 Lotri, puîşorî de zmei !
 Îl vedeți voi pe ist om ?
 El e mare, căci e Domn,
 Dar cât e de Domn și mare
 Minte cóptă încă n'are !
 Hai, copii de mi'l luați
 Prin săbiî se'l fluturați
 Dar nimic se nu'î stricați,
 Cale buna se-î lăsați
 Că de-î Domnul priceput
 E destul căte-aŭ vedut
 Ca se afle, ca se scie;
 Cu Mihul nu-î de glumie !»

Domnul pe gânduri cădea
 S'apoi ast-fel răspundea :
 «Mihule, bujorule,
 Frate. frățiorule !
 Eū la mână ți-am picat
 Tu de mórte m'ai scăpat.
 Când la mână mi-î pica
 Eū de mórte te-oū scapa.
 Vină mână tu la Domnie

Ca să veđi o cununie,
 Cununia Domnului
 Cu sora voinicului,
 S'o fac mie soțioră
 S'o fac ție Domnișoră !»
 Ast-fel Domnul cuvînta,
 Și din codru se 'nturna,
 Eară codrul resuna :
 «Să trăeseși, Măria ta !»

VI.

CONSTANTIN BRANCOVANUL

Brancovanul Constantin,
 Boer vechiu si Domn crestin,
 De averi ce tot strîngea
 Sultantul se îngrijia
 Și de mórte l-hotărîa
 Căci viziru îl pîrea.
 Într'o gioi de dimință,
 Di scurtărei lui de viță
 Brancovanul se seula,
 Fața blindă el spăla,
 Barbă albă și peptena,
 La icóne se 'nehina,
 Pe ferăstră-apoi căta
 Și amar se spăimînta !
 «Dragii mei, coconii iubiți !
 Lăsați sombul, vă treziți,
 Armele vi le gătiți,
 Că pe noi ne-a 'ncongiurat
 Pașa cel neîmpăcat.
 Cū-Eniceri, cu tunuri mari,
 Ce spargū ziduri cât de tari !»

Bine vorba nu sfirșia,
 Turcii 'n casă iurușia,
 Pe tuspatru mi-î prindea
 Și 'i ducea de-î închidea,
 La Stambul, în turnul mare
 Ce se 'nalță lângă mare,
 Unde zacū fete Domnesei
 Și soli mari împărătesei.
 Mult acolo nu zăcea,
 Că Sultanu 'i aducea
 Lângă foisorul lui
 Pe malul Bosforului.
 «Brancovene Constantin,
 Boer vechiu, ghiaur hain
 Adevăr e c'ai chitit
 Pân' a nu fi mazilit
 Să despartī a ta Domnie
 De a noastră 'mperăție ?
 Că de mult ce estī avut
 Banī de aur ai bătut
 Făr' ați fi de mine témă,»

Făr' a vré ca sě-mă dai sémă!
 — De-am fost bun, reŭ la Dom-
 Dumneđeŭ singur o scie; [nie
 De-am fost mare pre pămînt,
 Cată-acum de veđi ce sînt!
 — Constantine Brancovene!
 Nu-mă grăi vorbe viclene.
 De ți-e milă de copii
 Și de vreî ca sě mai fi,
 Lasă legea creștinéscă
 Și te dă 'n legea turcéscă.
 — Facă Dumneđeŭ ce-a vrea
 Ear pe toți de ne-ți tăia
 Nu me las de legea mea! »
 Sultanul din foi-or
 Dete semn lui Imbrohor.
 Doi gelați venia curând
 Săbiile fluturând,
 Și spre robî dacă mergea,
 Din coconî își alegea
 Pe cel mare și frumos,
 Și'l punea pe scaun gîos,
 Și cât pala răpeđia,
 Capul iute 'i rețeđia!
 Brancovanul greŭ ofta
 Și din gură cuvînta:
 «Dómne! fie 'n voea ta!»
 Ceî gelați earășî mergea
 Și din doi își alegea
 Pe cel gingaș mijlociŭ
 Cu pěr neted și galbiŭ
 Și pe scaun îl punea
 Și capul îi repunea!
 Brancovanul greŭ ofta
 Și din suflet cuvînta:
 «Dómne! fie 'n voea ta!»

Sultanul se minuna
 Și cu mila se 'ngăna:
 «Brancovene Constantin,
 Boer vechiu și Domn creștin!
 Trei coconî tu ai avut,
 Din trei doi ți i-ai perdut;
 Numai unul ți-a ramas!
 Cu đile de vreî se'l las,
 Lasă legea creștinéscă
 Și te dă 'n legea turcéscă!
 — Mare 'i Domnul Dumneđeŭ .
 Creștin bun m'am născut eŭ,
 Creștin bun a muri vreŭ...
 Tacî, drăguță, nu mai plînge
 Că'n pept inima-mî se frînge.
 Tacî și morî în legea ta
 Că tu cerîu-țcăpăta!»
 Imbrohorul se 'ncrunta,
 Gealații se 'nainta
 Și pe blîndul copilaș
 Dragul tatiî fecîoraș,
 La pămînt îl arunca
 Și đilele-î redica.
 Brancovanul greŭ ofta
 Și cu lacrimi cuvînta:
 «Dómne! fie 'n voea ta!»
 Apoi el se 'ntuneca,
 Inima-î se despica,
 Pe copii se arunca
 Îi bocîa, îi săruta,
 Și turbând apoi stirga;
 «Alelei! tâlharî păgâni!
 Alei! voi fecîori de câni!
 Trei coconî ce am avut
 Pe tustrei mi i-ați perdut!
 Dare-ar Domnul Dumneđeŭ

Să fie pe gândul meu :
 Să vă stergeți pre pământ
 Cum se stergă norii la vînt,
 Să n'aveți loc de 'ngropat,
 Nici copii de sărutat ! »
 Turcii crunt se oțeria
 Și pe dînsul tăbăria,
 Haine mîndre-î le rupea,
 Trupu-î de pele jupea,
 Pelea cu pae-o âmplea,
 Prin noroiu o tăvălea,

Și de-unu paltin o lega
 Și rîdînd așa striga :
 « Brancovené Constantin
 Ghiaur vechiu, ghiaur hain !
 Cască ochi a te uita
 De'ți cunoșci tu pelea ta? [rea!
 — Căini turbați ! Turci, liftă
 De-ți mânca și carnea mea,
 Să sciți c'aū murit crestin
 Brancovanul Constantin ! »

VI.

MIHU COPILUL

(Cântec de la Bicaz).

La dealul Barbat,
 Pe drumul săpat
 Merge haulind
 Merge chiuind
 Mihucopilaș
 Mândru păunaș,
 Păunaș de frunte,
 Copilaș de munte.
 Merge el cîntînd,
 Din cobuz sunînd
 Codrii desmierdînd,
 Din cobuz de os
 Ce sună frumos.
 Merge cel voinic
 Pe-un murgușor mic
 Pin meșul nopții,
 Pin codrul Herții.
 Mult e frunza deasă,

Nóptea 'ntunecósă,
 Și calea petrósă !
 Dar când se urca
 Și murgul călca
 Pătra scăpăra,
 Nóptea lumina
 Nóptea ca ziua.
 Merge, mări, merge,
 Ș'urma li se sterge
 Printre frunzi cădute
 Pe cărări pierdute.
 Merge tot mereu
 Voinicelul meu
 Din frunze pocnind,
 Codrii vechi trezind
 Și mereu grăind :
 « Haï, murgule, haï,
 Pe cóstă pe plai.

Ce lași tu drumul
 S'apucî colnicul?
 Orî zéoa te-apasă,
 Orî șaúa te'ndeasă,
 Orî friul cu fluturi
 Orî scumpele rafturi,
 Orî armele mele
 Ce lucesc ca stele,
 De duci a-ú greú
 Trupușorul meu?
 —Zéoa nu m'ndeasă
 Șaúa nu m'apasă,
 Friul nu mă strînge
 Chinga nu mă frînge,
 Dar ce mă apasă
 Și'n drum nu mă lasă,
 Că s'aținú pe-aici
 Patru-decî și cincî,
 Cincî-decî fără cincî
 De haïducî Levinți
 Duși de la părinți
 De când erau micî
 La codru 'n potici.
 S'acum se găsescú
 De benchetuescú
 La valea adîncă,
 La muchie de stîncă
 La des páltiniș,
 Mărunt aluniș;
 La masă de peatră,
 În patru crăpată,
 Cu sîrmă legată,
 Cu slove săpată,
 Cu slove de carte
 Cu aur suflate.
 Ear la masă șade

Gata sê te prade
 Ianuș Ungurean
 Vechiul hoțoman,
 Cu barba sburlită,
 De rele 'nvechită,
 Până 'n briú lungită,
 Cu briu 'nvelită.
 El are, mēi frate,
 Săbií lungi și late
 Durdă ghintuită,
 Inimă-otelită.
 Și mai are încă
 Pe'mpregiur de stîncă
 Voinicéi Levinți
 Cu armele 'n dinți,
 Feciorî bunî de mână,
 Căliți, tari de vênă.
 Flecăi groși în cefă
 Voinicî făr' de léfă!
 Cu chivere nalte
 Cu cođile late
 Lăsaté pe spate.
 Eí te-ar auđi
 Și s'or răpedi,
 Și amar de tine
 Și amar de mine!
 —Haí, murgule, haí,
 Pe cóstă de plai
 Lasă colnicul
 S'apucă drumul
 Că ești cu Mihul!
 Lasă 'n urmă-ți témă
 Că te ieú pe sémă
 Istor brațe gróse,
 Gróse și vênóse,
 Istuí pept lat,

Lat ș'înfășurat,
 Istui păloșel
 Cu buza de-oțel.
 Unguru'î fălos
 Nu'î primejdios,
 Gura lui e mare
 Dar nu mușcă tare,
 Câți sunt ei? cincî-decî,
 Șese-decî, opt-decî,
 O sută ș'o mie?
 Ease 'n cale'mî, vie
 Dacă vreî să scie
 Cine e Mihul
 Mihul Copilul !»
 Murgul ca gândul
 Lasă colnicul
 Ș'apucă drumul.
 «Haî murgule, haî,
 Pe costă de plai
 La poana grasă,
 Dumbrava frumôsă
 Cu erbă 'nverdită,
 Cu florî înflorită »

II

Eată 'n codru, eată,
 Că Ianuș de-o-dată
 Cum benchetuesce
 Și se veselesce,
 Stă, încreminesce,
 Pe gânduri pornesce
 Că din când în când
 Aude sunând
 Codrii resbătënd
 Un mîndru cântic,
 Cântic de voinic

Ș'un glas de cobuz
 Dulce la auz,
 De cobuz de os
 Ce sună duios.
 Și eată, și eată
 Că Ianuș de-o-dată
 Tresare și sare
 Și dice 'n glas mare.
 «Voi vitejilor
 Haraminilor !
 Ean stați s'ascultați
 Ș'armele-apucați,
 Că eî cam auz
 Un glas de cobuz
 Pintre frunđi sunând
 Codrii desmierdând.
 Decî voi vă grăbiți,
 Curând vă porniți
 Să-î eșiți în cale
 Pe deal și pe vale,
 La pod, la hîrtopu,
 La lunca de plopū,
 La potica strîmtă,
 La cărarea frîntă,
 La fontâna lină
 Cu apă puțină.
 De-a fi vr'un viteaz
 Cu florî pe obraz
 Să nu mi'l stricați
 Ci să mi'l legați.
 Ear vre-un fărmeacă,
 De mueri stricat,
 O palmă să-î dați,
 Drumul să-î lăsați !»
 Unguriî pornescū
 Și calea-î oprescū.

Ear cât îi zăresce
 Mihi le grăesce :
 «Voî, Voinicilor,
 Haraminilor,
 Cine v'aũ mânat
 Capul v'aũ mâncat.»
 Și nici că sfîrșesce,
 La barță pornesce
 Și se învîrtesce,
 Toți îi răsipesce.
 Apoi ear purcede
 Pin cel codru verde.
 Murgul se urca,
 Și când el călca,
 Peatra scăpăra.
 Nóptea lumina
 Nóptea ca dioa.
 Ianuș cum îl vede
 Din loc se repede :
 «Voî, Vitejilor,
 Haraminilor !
 Dați cu lăncele,
 Dați cu flintele.
 — Lăsați flintele
 Lăsați lăncele
 Voî, Voinicilor,
 Haraminilor !
 Că eũ Mihi sunt,
 Și vreũ se vë cânt
 Un mândru cântic
 Cântic de voinic
 Cum n'ați audit
 Cât veac ați trăit.»

III

Eată, mări, eată
 Că Mihi de-o-dată

Începe pe loc
 A dice cu foc,
 Începe ușor
 A dice cu dor
 Un cântic duios
 Atit de frumos,
 Munții că resună,
 Șoimii se adună
 Codrii se trezescũ,
 Frunțile șoptescũ,
 Stelele clipescũ
 Și 'n cale s'oprescũ !
 Ear Ungurii mult
 Cu drag îl ascult,
 Și Ianuș îndată
 Ca nealtă dată
 Glasu'și îmblîndesce,
 Mihului grăesce,
 La masă 'l poftesce.
 «Vin' tu, Mihule,
 Vin' voinicule,
 Să benchetuim
 Și să veselim,
 Ș'apoi amîndoi
 Ne-om lupta noi doi.»
 Ei cu toți s'adună
 La masă se punũ
 Și benchetuescũ
 Și se veselescũ
 Ploscele ciocnescũ
 Vesel chiuescũ.
 Dar când aũ sfîrșit
 De benchetuit,
 Masă de-ospătat,
 Vinul de gustat,
 Ianuș Ungurean,

Mihul Moldovean
 De-o parte se ducū,
 La luptă s'apucū.
 Cruntă-e lupta lor
 Că e pe omor.
 Cine c'a pica
 Nu s'a mai scula !
 Ear Unguriī toți
 Lui Ianuș nepoți
 Staū de mi-ī privescū
 Cum mi se 'nvîrtescū,
 Cum mi se smucescū
 Cum mi se trîntescū
 Ca doī zmeī, ca lei,
 Ca lei paraleī.
 Eată, mări, eată
 Că Mihu de-o-dată
 În loc se opresce,
 Pe Ianuș sucesce,
 Sus îl opintesce
 Gîos âncă'l isbesce
 Și în genunchi îl pune
 Și capu-ī rēpune.
 Ear Unguriī toți
 Lui Ianuș nepoți,
 Staū încremeniți
 De mórte 'ngroziți.
 Mihu mi-ī trezesce
 Ș'ast-fel le grăesce :
 «Voī, copiilor,
 Haraminilor !
 Care s'a afla
 De va rēdica
 Buzduganul meū
 Cât este de greū,
 Durdulița mea

Cât este de grea
 Și zealele mele
 Cât îmi sunt de grele,
 Acela sē vie
 Cu mine 'n frăție
 Ca sē vitejească
 Numele sē-ī crēcă. »
 Unguriī se 'ntrecū
 La pămînt se plecū
 Și 'n zadar se 'ncerc !
 Nici unul nu pôte
 Sē rēdice 'n spate
 Armele culcate
 Cu-aur îmbrăcate
 Cu fer ferecate.
 «Voī, mișeilor,
 Haraminilor !
 Codrul mi'l lăsați,
 Gîugul apucați
 Că nu sunteți voi,
 Nu sunteți ca noi,
 Ômenī de mîndrie
 Bunī de vitejie,
 Ci ômenī de glôtă
 Bunī de sapa lată. »
 Și cum dice 'ndată
 Mihul cel voinic
 Cu degitul mic
 Armele 'și rēdică,
 Plēcă pe potică
 Cu murgul voios
 Prin codrul frunđos.
 Și 'n urmă-ī vuesce
 Codrul clocotesce
 De-un mîndru cântic
 Cântic de voinic,

De-un glas de cobuz
Dulce la auz,

De cobuz de os
Ce sună frumos!

VII

TOMA ALIMOȘ

(Cântec din Bugiacul Basarabiei)

Departe, frate, departe,
Departe și nici pré forte
Sus, pe șesul Nistrului
Pe pământul Turcului ;
Colo'n zarea celor culmi,
La grópa cu cincî ulmi
Ce resarū dintr'o tulpină,
Ca cincî frați de la o mumă,
Ședea Toma Alimoș,
Boer din țera de jos ;
Ședea Toma cel vestit
Lângă murgu-î priponit,
Cu țerușul de argint
Bătut în negru pământ,
Și pe érbă cum ședea
Mîndră masă 'și întindea
Și tot bea și veselîa
Și din gură-așa dicea :
«Închinare-aș și n'am cui!
Închinare-aș murgului
Dar mî-e murgul cam nebun
Și de fugă numai bun,
Închinare-aș armelor
Dar și ele's lemne seci
Lemne seci, oțele reci!
Închina-voiu ulmilor
U rieșii culmilor

Că sunt gata se'mî respundē
Cu frémet voios de frunde,
Și 'n vėzduh s'or clătina
Și mie s'or închina? »
Éată, mari, cum grăia
Că'n departe auđia
Un nechez ce nechezîa
Și se tot apropiea
Toma 'ncet mi se scula,
Peste câmpuri se uita
Și zăria un hoțoman
Pe-un cal negru Dobrogén,
Un cal sprinten voinicesc...
Plătîa cât un cal Domnesc.
Hoțomanul nalt, pletos
Cum e un șteजार frunđos
Era Mane cel spătos
Cu cojoc mare mișos,
Cu cojoc întors pe dos,
Și cu ghióga nestrujită,
Numai din topor cîoplită.
El la Toma 'ncet venia
Și din gură-așea-î grăia:
—Aleî! Toma Alimoș
Boer din țera de jos,
Ce ne calcî moșiele
Și ne stricî fêneșile?»

Boer Toma Alimoș
 Îi da plosca cu vin roș :
 —Să trăești, Mane fârtate!
 Dăți mânia după spate,
 Ca să bem în găumătate.»
 Manea cu stînga lua,
 Cu dreapta se înarma,
 Paloșul din sîn scotea
 Ș'asa bine 'l învirtea
 Ș'asa bine mi'l chitîa
 Că pe Toma mi'l tăia
 Pe la furca peptului,
 La încinsul briului
 Deasupra buricului
 Unde'i greu voinicului.
 Toma crunt se oțeria...
 Manea 'n scări se 'nțepenîa
 Dos la fugă și punea.
 «Alelei ! fecior de lele!
 Căci răpiși ȃdilele mele!
 De te-aș prinde 'n mîna mea,
 ȃdile tu n'ai mai avea!»
 Și cum sta de cuvînta
 Mațele și le-aduna,
 În coșuri și le băga,
 Pe deasupra se 'ncingea
 Și la murgu-î se ducea
 Și cu murgu-așa grăia :
 «—Alelei ! murguleț mic,
 Alei ! dragul meu voinic
 De-ai putea la bătrînețe
 Cum puteai la tinerețe !»
 Murgul ochi 'și aprindea,
 Nechezia și răspundea :
 —Eată cîma saî pe mine,
 Și de-acum te ține bine

Să 'ți arăt la bătrînețe
 Ce-am plătit la tinerețe!»
 Toma iute 'ncăleca,
 După Manea se lua
 Și mereu, mereu striga :
 «Alelei ! murguleț mic,
 Alei ! murgul meu voinic,
 Așternete drumului
 Ca și érba cîmpului
 La suflarea vîntului.
 Murgul mic se așternîa,
 Manea 'n lături se zăria,
 Toma turba și răcnîa:
 «Tăiatu-m'ai tîlhăresce,
 Fugitu-mi-ai mișeleșce.
 De te-aș prinde 'n mîna mea
 ȃdile tu n'ai mai avea.
 Ștăi pe loc să ne 'ntîlnim
 Doă vorbe să grăim,
 Doă vorbe oțelite
 Cu paloșile grăite!»
 Mane 'n lături tot fugîa
 Eară Toma 'l agîungea
 Ș'asa bine mi'l chitîa,
 Că din fugă mi-î tăia
 Gîumătate-a trupului
 Cu trei cîoste a negrului !
 Mane 'n doă, jos cădea,
 Toma murgului ȃdicea:
 «Alelei ! murguleț mic,
 Alei ! dragul meu voinic!
 Ochi'mî se painginescî,
 Norii sus se învirtescî.
 Te grăbesce-alérgă, fugi
 Și ca gîndul să mă duci
 Cîo'n zarea celor culmî

La gropana cu cincî ulmî,
Că eă murgule-oîu muri
Pe tine n'oîu mai sări!
Ear când sufletul mî-oîu da,
Când nu te-oîu mai desmier-
Din copită sê-ți faci sană[da

Lângă ulmî sê-mi faci o grópă
Și cu dinții sê me-apuci,
În tainiță sê m'arunci.
Ulmii că s'or clătina,
Frunđa că s'a scutura,
Trupul că mî-a astupa! »

VIII

MOGOȘ VORNICUL

(Cântec din Mogoșovia)

În oraș, la București
Tot sê stai și sê privești
Pe cei șapte voîniceș,
Mîndri pușorî de zmei,
Șapte frați ca șapte brađi
Toți de-a lui Mogoș cumnați,
Ei în capul podului
În fruntea norodului
Aștepta pe sora lor
Și pe mîndru-î soțior,
Mogoș vornicul bogat
Ce glumesce ne'ncetat.
Ei la umbră se culca,
Bea voios și ospăta,
Cu ploșcuța închina
De cincî vedre ș'o oca
Vadra Tarigradului,
Măsura 'mpêratului.
Ear fratele cel mai mare,
(Că-î mai mare minte n'are)
Pe drum ochi'șă alerga
Și cu glas dogit striga:
«Zăriți voi ce zăresc eă?

Eată vine ca un zmeu,
Vine Mogoș vornicul,
Călare pe galbinul.»
Frații toți mi se scula,
Peste câmpuri se uita,
Și videa. mări, videa
Cum venia Mogoș venia:
«Bună dioa șapte frați,
Șapte frați ca șapte brađi!
—Bun sosit, frate cumnate,
Aî venit pe ne-asteptate.
Dar unde ți-e soțiora?
Ce ne-aî făcut sorióra?
Orî póte c'aî și uitat
Către noi că te-aî legat
Când pe Stanca ne-aî luat
S'o aduci la frățiorî
Pe eamnă de noă orî
Că's mai multe sêrbătorî;
Pe vară de patru orî,
Că's mai multe lucrătorî?
—Ba, mēi frați eă n'am uitat
Către voi că m'am legat,

Și cu Stăncu am plecat
 S'o aduc la desfătat,
 Dar în drumul părăsit
 Turci, Tătari ne-au întîlnit,
 Și pe Stanca mă-au răpit.
 — Pe Stăncuța ne-au răpit
 Și tu, Mogoș, ai fugit?
 Cu cei furî nu te-ai luptat,
 După ei nu te-ai luat,
 Noă anî se-î tot alungî
 Și cu mórtea se-î agîungî?
 Morî dar, căne blăstemat
 Că ție nu ți-au fost dat!
 Ca să fii vrednic cumnat
 Cu-a Stăncuței șapte frați,
 Șapte frați ca șapte brați! »
 Și cu toții crunt turba
 Paloșile rēdica.
 Ear fratele cel mai mare
 (Că-î mai mare minte n'are)
 Paloșul mi'l învîrtea,
 În Mogoș îl asvîrlea
 Dar nici că mi'l nimeria.
 Paloșul 'n vînt vîjiia,
 De-un zid mare se lovîa,
 Și 'nderept se întorcea,
 Lângă Mogoș de cădea,
 Și 'n pămînt se îngropa
 Și până îu mănunchi intra.
 Ear fratele cel mai mic
 (Că-î mai mic, e mai voinic)
 Paloșul mi'l învîrtea,
 În Mogoș îl asvîrlea

Și prin inimă 'l gîunghia?
 Când de-odată ce videa,
 Ce videa și nu credea?
 Otelégă zugrăvită,
 Pe din untru poleită
 Cu doi-spre-ce telegari
 Telegari cu cóme mari,
 Și 'n telégă sora lor,
 Înflorind ca un bujor?
 « Bună dioa, frații mei,
 Șapte pușori de zmei!
 Dar unde vē'î cumnatul?
 Ce mi-ați făcut bărbatul?
 — L'am trimis în iad da-a-
 Cu șapte paloșe 'n pept, [drept
 Că nu-î vrednic să traiască
 Și cu noi să se rudescă,
 Cine 'n órda ăgânescă
 Nu scie să vitejescă
 Și nevasta se-ai păzescă?
 — Vaî de mine! ce-ați făcut?
 Vaî de voi! n'ați priceput
 Cum că Mogoș a glumit
 Când de mine v'a grăit! »
 Bine vorba nu sfîrșia,
 Lacrimi din ochi îi eșia,
 Lângă Mogoș ea cădea
 Cu brațele 'l coprindea
 Îl bocea, îl desmierda
 Apoi sufletul și'l da
 În capētul podului
 În ochiî norodului!

IX

CANTICUL LUÎ MIHAÏU VITÉZUL

(Cântec păstrat de Stoian Joldea armășclul)

Audit-ați de-un Oltén,
De-un Óltén de-un Craïovén
Ce nu'î pasă de Sultan ?

Audit-ați de-un vitéz
Care vecinic șéde tréz
Cât e țéra la necaz ?

Audit-ați de-un Michaï
Ce sare pe șépte cai
De strigă Stambulul vai ?

El e Domnul cel vestit
Care 'n lume a venit
Pe luptat și biruit.

Spue riul cel Oltén,
Spue valul Dunăré
Și codrul Călugăré.

Câte lupte aș privit,
Câte oșți aș mistuit
Câte óse-aș înălbit

Mulți ca frunțele de brad.
Ca nisipul de pe vad,
Ca gemetele din iad !

Spue codrii munților
Și fiarele codrilor
Care-a fost nutrețul lor ?

Fost-aș leșuri tătăresci,
Și Turcesci și Unguresci
Date-n săbiu românesci !

Alelei ! Michaï, Michaï !
Căci de noi milă nu ai
Să ne scapi de-amar și vai !

X.

Ș A L G A.

(Cântec din părțile Dunărei)

Sus pe malul Dunărei
La perdéoa cu câni reï
A Șalgiï a vădaveï
Este-o turmă de cârlani

Păscută de opt ciobani,
Turma Șalghiï cea frumósă
Ca șoimul de inimósă.
La perdea în mieđul nopței

Nemerit-aŭ haïduceï,
 Nemerit-aŭ, năvălit-aŭ,
 Paloșele zinghenit-aŭ,
 Pe cïobanï legatu-mï-aŭ,
 Dulăi 'mpușcatu-ï-aŭ.
 Ear pe bacïul cel maï mare
 Îl fereca și maï tare
 Cu cotele la spinare
 De striga că reŭ îl doare :
 «Căpitan Caracatuçï
 Vătășel peste haïduçï!
 Peste cincï sute și cincï
 Tot haïduçï de ceï voïnicï.
 De-aï fi făcut vr'o dată bine,
 Fă-ți o milă și cu mine
 Și'nïi deslégă brațele,
 Reŭ mă dor sermănele!»
 Căpitanul se 'mblîndïa,
 Brațele-ï le slobođïa.
 Eară bacïul cum scăpa,
 Măna 'n sinu-șï o băga
 Bucïum de aur căta,
 Și de trei orï bucïuma,
 Văile se resuna,
 Frunđele se clătina,
 Șalga 'n somnu-ï l'auđïa,
 Din somn Șalga se tređïa,
 La sócră-sa se ducea
 Șin din gură așa-ï đicea :
 «Maică, măiculița mea!
 N'auđiși tu bucïumând
 Și văile resunând?
 Nŭ sciŭ, maică cïobanïi
 Retăcit-aŭ cărlanïi,
 Orï drumul aŭ retăcit,
 Orï haïduçï i-aŭ năvălit?»

Baba sócră respundea :
 «Mergï te culcă fata mea,
 De cïobanï nu te 'ngrijïa
 C'așa bucïumŭ eï cu dor
 Când le 'ï dor de casa lor.»
 Sócră bine nu sfișïa,
 Șalga ear că auđïa
 Glas de bucïum resunând,
 Pân' în suflet resbătênd.
 «Heï! copii, copii argați!
 Somnul dulce voi lăsați,
 Ș'un cal ïute'mï înșăuați,
 Puneți șaua bărbătesce,
 Să încalec voïnicesce.»
 Ea pe cal se arunca
 Și spre Duuăre-alerga
 Haulind și chiuind,
 Buzduganul învêrtînd.
 Cât haïduçïi o zăriă
 Loc de fugă nu găsiă,
 Eară Șalga-ï urmăriă
 Și din gură-așa răcnïa :
 «Ean astépt' astépt' astéptă
 Să luptăm la luptă dréptă,
 Căpitan Caracatuçï,
 Vătășel peste haïduçï
 Peste cincï sute și cincï
 Tot haïduçï de ceï voïnicï!
 Stăi pe loc să ne'ntîlnim
 Doă vorbe să grăim
 Și'n arme să ne lovim,
 Că mă giur pe Dunneđeŭ!
 Să te 'nvăț eŭ, fêtul meŭ,
 Cum se légă cïobanïi,
 Cum se pradă cărlanïi.»
 Căpitan Caracatuçï

Cetaș mare de haïduci
 Se ducea, ducea, ducea,
 Nicî capul nu-și întorcea.
 Șalga-î ici, Șalga-î colea,
 Capul din fugă-î tăia !
 Capu 'n urmă remănea,
 Trupu 'nainta fugă,
 Sângele pîrău curgea,
 Drumul roș că se făcea !

· · · · ·
 Ci-că, mări, de pe-atunci,
 Când vinu cete de haïduci,
 Drumul lor nicî că greșescu,
 Nicî că deu mai nimerescu,
 La perdéoa cu câni rei
 A Șalghiî a vădaneî,
 De pe malul Dunărei.

XI

RADU CALOMFIRESCU

(Cântec din Romaniș)

I

În oraș la București,
 În curți nalte și Domnesci
 Mîndră masă e întinsă
 Și de mari boeri coprinsă.
 Dar în mijloc cine șede ?
 Mircea Vodă 'n mijloc șede,
 Și la dreapta lui se vede
 Doi Căplescî și trei Buzescî
 Zmeii țerii Românescî,
 Purtătorii oștilor
 Și fruntea boerilor.
 Ei toți bea se veselîa
 Și pe Domn îl fericea,
 Dar când fu despre beție,
 Despre dalba veselie,
 Eată. nene, că sosîa
 Și la Domn îngenuchîa
 Radul din Calomfirescî,

Zmeul țerii Românescî,
 Cu sluga lui, cu Nedea
 Ce de mic îi tot dedea
 Agiutor bun de putere
 Și cuvînt de mîngâere.
 «Domnule Măria ta !
 Fie cum oîu cuvînta :
 Îți aduc ție 'nchinare
 Ca unui frate mai mare,
 Și 'ți doresc mereu să fii
 Cu isbîndî și veselîi.
 Dar scîi, Dómne, orî nu scîi
 Că Tătariî m'a lovit
 Și Tătariî mî-a robit
 Copilașîi
 Drăgălașîi
 Măiculița
 Drăgulița.
 Rêu mă dóre inimîóra
 De copiî, de soțióra

Dar mă dore și mai tare
 De măicuța ce mă are
 Că-î crestină și bătrînă
 S'a se agîngă-a fi cadînă,
 De rîsul căpcânilor
 Pin casa păgînilor.
 Rogu-te, Măria-ta,
 De vroesci a m'agiuta,
 Dă-mi agiutor pe Buzesci
 Și pe cei tustrei Căplesci
 Purtătorii oștilor
 Și fruntea boerilor ! »
 Mîhnea Vodă 'l asculta
 Și din gură cuvînta :
 « Alei ! Radule mișel !
 Mai astéptă tu nișel,
 Până ce vom ospăta
 Până ce ne vom culca,
 Până ce ne vom scula
 Să ved ce vis om visa,
 Ș'apoi agiutor ți-om da ! »
 Radu buzele 'și mușca
 Și la față se schimba.
 « Să trăesci, Măria ta !
 Ear dacă te-oîu astepta
 Până ce îi ospăta,
 Și până ce te-î culca
 Și până ce te-î scula
 Să veđi ce vis îi visa,
 Tătarii s'or depărta,
 Păgubaș ei m'or lăsa ! »

II

Radul iute 'nceăleca,
 După dușmanî se lua
 Cu sluga lui, cu Nedeza

Ce de mic îi tot dedea
 Agiutor bun de putere
 Și cuvînt de mîngăer,
 Gonîa el, mereu gonîa,
 Gonîa, nu mai ostenîa,
 Nebeut și nemâncat,
 De dor mare frămîntat.
 Când a fost a treia di,
 Pe Tătari el îi zări,
 Atunci Nedeza ce grăi :
 « Hei ! stăpîne Radule,
 Ascultă-mi poveștile
 C'acum e pe vitejie
 Pe vinceală sau robie.
 Tae tu marginele,
 Eū sē taū mijlócele;
 Care-a scăpa de la mine
 Sē nu scape de la tine ! »
 În Tătari ei se isbîa,
 Virtej de mórte făcea
 Și tăia, nene, tăia
 Pe Tătari îi risipîa
 Și pe cei robiți scotea
 Și pe-a casă-î trimitea.
 Dar pe maică-sa bătrînă
 N'o găsîa 'n ceta păgână.
 Radu 'n scări se rēdica
 Ca vulturul se uita
 Peste câmpii Lăpușniî,
 Peste câmpî merei pustiî,
 Și cum sta și cum ochîa
 Eată, nene, că zărîa
 Un cort mare și rotat,
 Cât un cort de imperat;
 Și 'n cort zărîa pe-un Mirzac
 Un mirzac de la Bugeac

Care 'n brațele-î strîngea
 O crestină ce plîngea.
 Fulger Radu se făcea
 Ca un fulger se ducea,
 Si la cort se răpedia,
 Pe Mirzac 'l retezia,
 Și în lance că'l lua,
 Mort în câmp îl arunca.
 Apoi vesel purcedea
 Cu măsă și cu Nedeă,
 Ce de mic îi tot dedea
 Agiutor bun de putere
 Și cuvînt de mîngăere !

III

Eată la mijloc de cale,
 La fontăna dintr'o vale,
 Eată bună 'mpreunare
 Cu cincî voîniceî călare,
 Cu Buzescî și cu Căplescî
 Zmeii țerii Românescî !
 «Noroc bun, și cale bună !
 Ce vînt dulce vă adună
 Și cu mine vă 'mpreună ?
 — Noi în cale țî-am eşit
 C'avem dor de hărătit.
 Și la hartă vitejescă
 Și la giocă resboiască.»
 Eî la hartă se lua,
 Pe giurămînt s'apuca
 Stăpîniî se hărățescă
 Și slugile se-î privescă!
 Incepea dar de călare
 Hartă cea din fuga mare
 Paloșile zinghinind,
 Sulitele învîrtind,

Buzduganele cîocnind
 Și din gură chiuind.
 Când de-odată cei Buzescî
 Și cu cei tustrei Căplescî
 Peste Radu năvălia,
 Cu cincî lăncî il strepungea;
 Apoi capul îi tăea,
 Pe-o tipsie îl punea
 Și la Domnul îl ducea
 Și cu toți așa grăia : [ce !
 «Aleî! Dómnne, Dómnne Mir-
 Aleî! Dómnne mult voînice !
 Radul de-ar fi mai trăit
 Scaunul țî-ar fi răpit !
 Eată capu-î, dă'l la corbî,
 Și copiii lui fă-î robî !»
 Bine vorba nu sfinșia,
 Eată, nene, că venia,
 Sluga vechie, moș Nedeă
 Cu măicuța Radului
 La scaunul Domnului,
 S'amêndoî îngenunchia,
 Și, plîngênd, maica dicea :
 «Aleî! Dómnne, Dómnne Mirce
 Aleî! Dómnne mult voînice !
 Fă-mî dreptate, făți dreptate
 Radu că țî-a fost bun frate,
 Că eî, Dómnne, din păcate,
 M'am iubit cu taica teî
 De-am făcut pe Radul meî!»
 Domnul Mircea greî ofta
 Pe bătrîna o scula
 Mîna dreptă-î săruta
 Si pe loc dreptate-î da,
 Eîl boerii aduna
 Și de mórte-î giudeca.

Gâdele îi apuca,
 Sus, la scară-î aducea
 Un covor le asternea
 În genunchi îi tot punea,
 Și mânica 'și sufleca

Și pala și-o redica
 Și capetele sbura,
 Șbura pe scări de-a dura
 Când Buzesci peste Căplesci
 Când Căplesci peste Buzesci.

XII

K I R A

(Cântec din județul Brăila)

La Brăila 'n vale
 Șapte bolozale
 Și șapte sandale
 Descarcă la zambóle,
 Și 'ncarcă la stambóle,
 Descarcă băcălii
 Și 'ncarcă dimerlii
 Tot de grîu mărunt
 Și de arnăut.
 Dar cine descarcă
 Și cine încarcă?
 Un arap bogat
 Negru și buzat
 Cu solzi mari pe cap,
 Cu solzii de crap;
 Și cu buze late
 Roșii și umflate
 Și cu ochi holbați
 Și cu dinți smălțați.
 Dar pân' descărca
 Și pân' încărca,
 El ce mai făcea?
 Tot pe mal ședea
 Și mânca și bea

Sub verde frunzar
 De crengi de stejar.
 Eată-o copiliță,
 Cu albă cofiță;
 «Kiro, Kirolină,
 Flóre din grădină!
 Ghelăi tu cu minc
 Că te-oiu purta bine;
 Bine te-oiu purta
 Și ți-oiu cumpăra
 Rochiță cu zale
 Lăsată pe șale,
 Rochiță în bolduri
 Lăsată pe șolduri.
 Și Țaftale mari
 De mărgăritari,
 Și paftale mici
 Tot de irmilici.
 Kira tot rîdea
 Și îi respundea:
 «Ale! arăpilă,
 Ale! mēi Buzilă!
 Unde s'aū aflat
 Că s'a 'mpreunat

Corbî cu turturele,
 Șerpî cu floricele.
 Ușî cu căprioare
 Și nourîi cu sôre?»
 Eară cel arap
 Cu solzî mari pe cap
 Cât o auđia
 Se și răpedîa,
 În brațe-o lua
 În caic intra
 Și se depărta
 Către Sulina.
 Ear frații Kirei
 Hoții Brăilei,
 Șerpiî Dunărei,
 La mal alerga,
 Pe Kira striga
 Și 'n not mi se da,
 Și se cufunda,
 Și când se ivia
 În caic săria,
 Și pe cel arap,
 Îl da peste cap.
 Apoi se 'ntorcea
 Și Kirei dicea :
 «Soră ticălosă!
 Soră păcătósă
 Spune la tustrei
 Care mórte vrei ?
 Mórte luminată
 Ori întunecată ?
 —Frățiorîi mei!
 Ve giur la tustrei,
 Giur pe Dumneđu
 Pe sufletul meu!
 Că's nevinovată

Ca apa curată
 Ah! drăguții mei.
 Nu'mî fiți dușmănei,
 Nu vă 'ntunecați,
 Nu vă încruntați,
 Că's o biată fată,
 Țeu! nevinovată!»
 Ear frații Kirei,
 Hoții Brăilei,
 Șerpiî Dunărei,
 A casă-o ducea.
 Apoi ce făcea ?
 O lega de-un par
 De-un par de stejar
 Și pe lângă ea
 Vréscuri aducea.
 Și ce mai făcea ?
 Trupu-î cătrănia
 După ce 'l golia,
 Apoi foc îi da
 Ș'ast-fel o mustra :
 «Soră ticălosă!
 Soră păcătósă!
 Unde s'a aflat
 De s'a 'mpreunat,
 Corbî cu turturele,
 Șerpî cu floricele,
 Ușî cu căprioare,
 Și nourî cu sôre ?
 Arđi în foc nestins,
 De noi trei aprins.
 Și te fă tăciune
 Și te fă cărbune
 Că-arapî de vroesci
 Ca să te iubesci!»
 Focul s'aprindea

Vrécscurile-ardea,
 Para se suia,
 Kira vaî de ea !
 Gemea și plângea
 Trupul îi frîngea,
 Și amar dicea :
 «Frățiorii mei,
 Mă rog la tustrei,
 Faceți-vă milă
 De-o biată copilă.
 Ah ! mă dóre fórté !
 Ah ! mă tem de mórté,
 Fie luminată,
 Fie 'ntunecată !
 Vaî ș'amar de mine
 Eată mórtéa vine,
 Vine, se răpede
 Și nimeni nu 'mă crede !
 Măiculița mea,
 Ce pedépsă grea !
 Focul mă cuprinde,
 Carnea mî-o aprinde;
 Maică unde ești
 De mă părăsești ?
 Maică mor, ah ! mor
 Și la tine sbor !»
 Kira tremura,
 În foc se lupta,

Și amar striga;
 Apoi lin ofta,
 Capul își pleca
 Sufletul își da !
 Ear trupu-î ardea,
 Trupu-î se roșia
 Trupu-î se 'negria,
 Carnea sfîrîia,
 Ósele trăsniã
 Para pilpiã,
 Fumul se 'nvîrtia,
 Ear când trupul ars
 Cenușă-a remas,
 Frații câte trei
 Șerpîi Dunărei,
 Ósele strîngea,
 Cenușă-alegea
 Și 'n vînt o svîrlea
 Și ast-fel grăia :
 «Óse păcătóse,
 Pulbere de óse !
 Mânca-v'ar pămîntul
 Și v'ar duce vîntul
 Peste noă mări,
 Peste noă țeri
 În pustiiu golit
 Și nemărginit !»

XIII

V I D R A

(Cântec de la Mircesci)

I

Frunză verde peliniță,
 Pe cel deal pe cea colniță

Primblă-mi-se-o cătăniță,
 Cu doi bani în punguliță.
 Și cu doi în buzunari,

Cu doi-spre-ce lăutari,
 Și cu doi, trei călușei
 Încărcați de gălbinei.
 Ear cu dinsa se afla,
 Tot pe lună se primbla
 Stoén șoimul, popă vechi,
 Cu potcapul pe urechi,
 Ce s'aũ lăsat de popie
 Și de sfînta leturghie
 De s'aũ dat în haiducie.
 El de mijloc o ținea,
 Lângă peptu-ı o strîngea
 Și mereũ o desmierda
 Și mereũ o săruta,
 Și lăutarii cînta,
 Cîmpii de se resuna.
 Cînd fu către diminetă,
 Popa se spăla pe față,
 Barbă negră peptina,
 La baltagu-ı se 'nchina
 Și pe Vidra mî-o trezia
 Și din gură-așa-ı grăia :
 «Știi tu Vidro ce-am gîndit,
 Știi tu ce m'am socotit ?
 Șuflecă mînice largi
 Și 'mpletesce la colaci.
 Fă colaci mari de doi saci
 Pentru cumnăței burlaci,
 Ș'un covrig de un mertic
 Pentru cumnățel mai mic.
 Apoi haideți amîndoi
 Cu cotiga cu doi boi
 Peste codri peste munți,
 La cei socri cam cărunți.»

II

Amîndoi la drum pleca,
 Sus, la munte, se urca

Și mereũ boi 'ndemna :
 «Hăi Plevan, hăi Bourean,
 Giuncănași de-a lui Stoean.»
 Opintia și sufla greũ,
 Și cotiga scârțîia
 Și calea se'ngreuia.
 Ear pe cînd sórele-ı sus,
 Pe cînd șoimul stă ascuns,
 Pe cînd umbra e scăduțã
 Și se face nevêduțã,
 Stoén popa se opria
 Si de prînd el poposia
 În mijlocul codrului
 Unde-ı larg voinicului,
 În poena înfloritã
 Cu frunđari acoperitã
 Unde érba se 'mpletesce
 Și 'n vírf se găitânesce.
 Vidra masã cá 'ntindea,
 Și la masã cá ședea
 Cu Stoén alătura.
 Ei prîndia și veselía
 De nime grije n'avea,
 Dar păcatul mi-ı páscea,
 Pe Stoén îl zădăria
 Și Stoén așa grăia :
 «Olíolio ! mîndruța mea !
 De cînd eũ mi te-am luat
 Nicı un cîntic n'ai cîntat.
 Cîntă-ți, mîndro, cîntecul,
 Că mî-e drag ca sufletul.
 — Alei ! frate, dragul meũ !
 Nu mai pofti să cînt eũ
 Să-ți cînt cîntic haiducesc
 Cu viers dulce femeesc,
 Eũ dacã ți l'oiu cînta,
 Apele s'or tulbura,

Brađii mi s'or scutura,
 Munții mi s'or clătina,
 Văile or răsuna
 Și pe noi ne-a 'ntîmpina
 Păunașul codrilor,
 Voinicul voinicilor,
 Iubitul nevestelor,
 Drăgălașul fetelor.
 —Las' se vie că nu'mi pasă,
 Eū că l'oīu pofti la masă
 Și de-a mai vré altă hrană
 I-oīu da trei baltagi pomană»

III

Puse Vidra a cânta,
 Codrii a se deștepta,
 Apele-a se tulbura,
 Brađii a se scutura,
 Munții a se clătina
 Văile-a se resuna,
 Și de-o dată s'arăta
 Păunașul codrilor,
 Voinicul voinicilor :
 «Hei! Stoene, bărbărie
 Ce te-ai lăsat de popie
 Și de sfînta leturghie
 De te-ai dat în haīducie!
 Ce ne calcî poenele?
 Și ne pascî finețele?
 —Ce poene, mēi Păune?
 Ce fînațe, mēi nebune?
 Doar pămîntul nu'ī al tēu,
 Nicī al tēu nu-ī, nicī al meū,
 Ci-ī tot a lui Dumneđeū.
 —Hei, Stoene, bărbărie,
 Vorbă multă sărăcie!

Dă-mi giuncanii tēi drept va-
 Și iți cată-apoi de sémă. [mă
 —Ba, giuncanii nu-ți daū eū
 Că mi ī-aū dat Dumneđ eū
 Sē mē scōță de la greū.
 —Dă-mi pe Vidra ta de vamă
 Și iți cată-apoi de sémă.
 —Ba, pe Vidra nu 'ți-oīu da
 Pân' ce capul sus mi-a sta,
 Că mi-aū dat'o sócra mea
 Ca se țin casă cu ea. [mă
 —Dă-mi baltagul tēu de va-
 Și iți cată-apoi de sémă.
 —Eū sē'ți daū baltagul, ū?
 Vin' de'l ié tu, fetul meū,
 De țī-e sulie'n 'ndrăsneț
 Cât țī-e glasul de sumeț!»

IV

Ei de brīe s'apucară
 Și la luptă se luară
 Di de vară pân' în séră.
 Când în loc mi se 'nvirtīa,
 Când la vale s'aducea,
 Nicī unul nu dov' dīa!
 Dar Stoén mereū slăbīa,
 Brīul lui se descingea.
 «Vidro, puiculița mea!
 Vin' de-mi strînge brīul meū
 Apărate-ar Dumneđeū,
 Că-mi slăbesc puterile,
 Mi se duc averil!»
 Eară Vidra mi-ī privīa
 Ochișori-ī strělucīa,
 Inimióra-ī se bătea
 Și gurița-ī respundea :
 «Ba, nu, nu bădiță frate,

Că v'ei lupta pe dreptate,
 Și ori care-a birui
 Eū cu dînsul m'oīu iubi. »
 Stoén popa s'aprindea
 Și făcea el ce făcea
 Pe Păun că'l aducea,
 Și 'n pămînt că mi'l isbîa,
 Cât pămîntul despica,
 Pân' în brîu că mi'l băga.
 Baltagū-apoi redica
 Capul lui Păun sbura;
 Trupul pe brînci se pleca
 Lui Stoén se închina.
 Ear Stoén se întorcea,
 La Vidra 'ncet se ducea,
 Se ducea posomorît,
 De gândurî negre muncit,
 Ca un șerpe otrăvit.
 Vidra nici că se clintîa,
 Ochiū 'n ochiū lui țintîa,
 Ochiū căta bărbătesce
 Și pătrundea femeesce.
 Stoén popa mi-î dicea :
 « Vidro fa, nevastă rea !
 Când de mórte mă luptam
 Și pe tine te rugam
 Se vii iute lângă mine [ne,
 Ca s'ē mî stringî brîul maī bi-
 De bărbat nu țî-a fost milă,
 De păcat nu țî-a fost silă
 Și cu glas dulce frățesc
 Dis-aī cuvînt dușmănesc :
 Că ori care a birui
 Tu cu dînsul te-ī rubi.
 Așa este Vidro fa ?
 — Așa 'ī, Stoene, așa !

Am dis'o ș'âncă-o maī dic
 Că mî-e drag cine-ī voinic
 De se luptă făr' a cere
 Agiutor de la muīere. [dit ?
 — Sciī tu, Vidro, ce-am gân-
 Sciī tu ce m'am socotit ?
 Astă vară am cosit
 Vr'ocincî clăi de le-am clădit,
 Patru mi le-am vîrfuit,
 Ear unei vîrf a lipsit.
 Și mî-am pus în gândul meū.
 Sē 'ī fac vîrf cu capul teū.
 — Eată capul de mi'l tae
 Ca s'ēl puī tu vîrf la clae
 Și te 'nvață de la mine,
 Ca sē mori cum se cuvine ! »
 Crunt Stoén se repeđia
 Și capul îi retezia.
 Și țîțele-ī le tăia
 Și pe câmp le 'mprăștiea :
 Apoi singur purcedea,
 La socrîi lui se ducea.
 « Heī Stoene, popă vechi
 Cu potcapul pe urechi,
 Unde-ī Vidra cea frumósă
 Fata noastră cea voīósă ?
 — Eū pe Vidra mî-am lăsat
 Într'un codru depărtat
 Hotărînd moșiele
 Ș'aședând momiele
 Cu capul și țîțele. »
 Bine vorba nu sfîrșia,
 Pe loc ceriul s'aprindea
 Și trei fulgeri repeđia,
 Pe Stoén popa 'l lovîa,
 În cenușă 'l prefăcea !

XIV

ROMÂN GRUE GROZOVANUL

(Cântec din Basarabia)

I

Sus, pe câmpul Nistrului
 Sub pôlele cerîului,
 La cõda Țalpeului
 Unde fat zmeóicele
 Și s'adun zernóicele
 Și s'adapũ leóicele.
 Multe's frate, și mai multe
 Corturi mari, corturi mǎrun-
 Ear în chǎar mijlocul lor [te?
 Naltǎ-se-un cort de covor
 Un cort mare și rotat
 Poleit și narǎmzat,
 Cu țeruși d'argint legat,
 Par'cǎ Ț cort de împǎrat!
 Dar înuntru cine șede?
 Dar în el cine se vede?
 Ghirai Hanul cel bǎtrîn,
 Cu hamger bogat la sîn.
 Mulți Tǎtari staũ împrejũur
 Cu ochi mici ca ochi de ciur,
 Și staũ toți ingenuchieți
 Pe covor cu periĩ creți.
 Ear la ușa cortului
 Sub stejarul mortului
 Este-un biet Român legat
 Legat strĩns și ferecat
 Ca un mare vinovat.
 Român Grue Grozovanul

Român Grue Moldovanul
 Care-a sǎrǎcit pe Hanul.
 Doi Tǎtari țeapa-Ț gǎtescũ,
 Doi amar mi'l chinuescũ,
 Dar el cǎntǎ 'n nepǎsare
 Par'cǎ-ar fi la masǎ mare,
 Și dǎ semn de veselie
 Par'cǎ-ar fi la cununie !...
 Eatǎ Mirzǎcițele
 Și cu Tǎtarițele
 Cǎ la hanul nǎvǎlescũ
 Și cu tóte-așa-Ț grǎescũ :
 «Aleĩ! Dóme han bǎtrĩn
 Cu hamger bogat la sîn!
 Fǎ cu Grue ce veĩ face
 Sufletulũ sǎ ni se 'mpace,
 Cǎ de cǎnd s'aũ rǎdicat
 Și 'n bugeac Grue-aũ intrat
 Mulți Tǎtari el ți-aũ stricat
 Și Tǎtarce-aũ veduvit,
 Fete mari aũ bǎtrĩnit,
 Bugeacul l'a pustiit
 Bugeacul pe gũmǎtate
 Și Crimul a treia parte.
 Ghirai Hanul cel bǎtrĩn
 Trage pala de la sîn
 Și cu glas crunt de pǎgân
 Dice lui Grue Român :
 «Aleĩ! Grue viteaz mare!

Dela mine n'ai ertare,
 Spune 'n calte-adeverat
 Mulți Tătari tu mi-ai stricat?
 — Alei! Dómnne Han bătrîn
 Lasă cel hamger la sîn
 Că eú sunt puîn de Român
 Și nu'mi pasă de-un păgân
 De-î ertare saú de nu-î
 Tot cu dreptul vréu se'ți spuî,
 Că de când m'am rēdicat
 Și 'n Bugeac eú am intrat
 Mulți Tătari, deú ți-am stri-
 Și Tătarce-am vēduvit, [cat
 Fete mari am bātrînit
 Și Bugeac am pustiiit
 De bahmeți l'am sārăcit
 Bugeacul ı e gıumătate
 Și Crimul a treia parte,
 Ear Nistrul când l'am trecut
 Pod pe dēnsu am făcut
 Ca sē duc sē car la noi
 Averile de la voi.
 Sē duc care mocănesci
 Cu copile Mirzăcesci
 Și cu róbe Tătăresci.
 Alei! Dómnne Han bătrîn,
 Lasă cel hamger la sîn
 Și'mi dá mórte de Român,
 Nu'mi da mórte de păgân.
 Las' sē mă mārțurisesc
 Și de suflet sē'mi grijesc
 La un popă creștinesc
 Care ȓice din psaltire
 În cea sfintă monastire,
 Că m'ilt sunt eú vinovat,
 De păcate încărcat;

C'am curvit cu sora ta
 Ș'am răpit pe fiica ta,
 Ș'am ucis pe frate teú,
 Vitez mare cât un leú,
 Care-a fost dușmanul meú!»
 Ghirai Hanul cel bătrîn
 Uită hamgerul la sîn,
 Și cu glasul oșerit
 Pe loc aú și poruncit
 La Mırzacı de cei mai mari
 Și la cincı-deci de Tătari
 Pe Grue sē'l ducă 'ndată
 La cea Monastire naltă!

II

Tătărimea purcedea
 Și pe Grue mi'l ducea
 La cel popă creștinesc,
 Sfint cu chipul omenesc,
 Care ȓice din psaltire
 În cea sfintă monastire;
 Dacă videa și videa
 Grue vreme nu perdea,
 Doă cruci numai făcea,
 «Dómnne agiută!» el ȓicea
 Bardă 'n mână apuca
 Și'n Tătari se arunca
 Că un vînt înviforat
 Într'un lan de grîu uscat.
 Aman! eî cu toți răcnia
 Și din fața-î toți peria!
 Dacă videa și videa
 El în grabă se ducea
 Chiar la grajdıul Hanuluî
 Hanuluî Tătaruluî.

Când la grajdîu el ce zăria ?
 Un bahmet ce tot săria,
 Un căluț cam pătrărel,
 Eșia 'n vară cincărel.
 Grue mi'l apropiea,
 Mâna 'n cômă că-î punea
 Și 'n podele 'l asvîrlia
 Așa cal nu-î trebuia !
 Dar colo, cât colo în fund
 Eată-un negru cam rotund
 Care sóre n'au vădut,
 De când măsa l'au făcut.
 La el Grue se ducea,
 Mâna 'n cômă că-î punea
 Din loc nici că mi'l clintia !
 Așa cal îi trebuia.
 El afară mi'l scotea,
 Frumușel mi'l înșăua
 Și pe ochi îl săruta
 Și pe dînsul s'arunca.
 Trei desbinurî că mi-î da,
 Scâtei verđi din ochi îi da,
 Și de-o dată s'arăta
 Chiar la ușa cortului
 Sub stejarul mortului.
 Ghiraî Han cât îl videa
 Ofta greū și mi-î dicea :
 « Alei ! Grue, viteaz mare !
 De la mine ai ertare,
 De vreî numai să te prinđi
 Negrul meū să nu mi'l vinđi,
 Să nu'l vinđi la Ungurean,
 Nici la Turc Tarigradean.
 Să nu'l vinđi nici la Litean
 Că Liteanu-î om viclean.
 Ci s'el vinđi la un Român

Că-î om drept și bun stăpân
 Și de mână mai dănos
 Și de suflet mai duios.
 El pe negrul de-a avea
 Tot de nunți mi l'a ținea.
 Eū la dînsul l'oīu videa
 Orī la nunți orī la resboiū
 Când ne-om lupta noi cu voi.
 El că mi l'a dărui
 Saū că i l'oīu cumpăni
 De trei orī cu veneticī
 Veneticī de câte cincī.»
 Român Grue cam ridea
 Și din gură răspundea :
 « Alei ! mări Han Bătrîn !
 Orī nu scii că sunt Român ?
 De's Român, sunt frate bun
 C'orī ce cal viteaz nebun !
 Ear de ai bahmeți fugari
 Și de ai voinicī Tătari,
 Bahmeți iuți să mă gonescă
 Tătari crunți să îndrăsnescă
 Dă-le voe, dă-le scire
 După mine să se înșire
 Și s'alerge să m'agiungă
 Pe câmpia astă lungă. »

III

Ghiraî Hanul semn dedea,
 Tătărimea purcedea
 Pe cel câmp nemărginit
 Cu negară învelit
 Și cu troscot coperit.
 Tătărimea se 'nșira
 Și fugênd se resfira

Câte unul, unul, unul
 După negrușor nebunul,
 Negrișor fugă, fugă,
 Cum se fuge nu fugă,
 Ci săria tot epuresce
 Ș'alerga tot ogăresce
 Nechezând tot voïnesce.
 Alei! voi Tătari ȳăgâni,
 Vi s'aũ stinsũ ȳioa de mâni!
 Eată Grue dă 'napoi
 Și s'aruncă pintre voi
 Ca un vînt înviforată
 Într'un lan de grîu uscat;
 Și cu negrușor nebunul
 Vă ie unul câte unul
 Și din fugă vă cosesce
 Și vă taie chip snopesee
 Și de-averi vă curătesce
 Și de bôlă vă scutesce
 Și vă lasă 'n urma lui
 Ca momii de-a câmpului!

Apoi Grue se pornesce
 Și'n Moldova se ivesce
 Ca unũ sóre ce 'ncăldește
 Încăldește și rodesce,
 Că multũ bine 'n lume face
 Sufletul se și'l împace.

Crestinează
 Și botează
 Dă de fin
 Câte-un tretin
 Și de fină
 O tretină.

Și cunună fete mari
 Fără grijă de Tătari,
 Și rēdică monastiri
 Pentru timp de năvăliri,
 Ear pe negrul sprintenel
 Îl face frate cu el,
 Că Românu-ĩ frate bun
 C'orĩ ce cal viteaz nebun !

XV

J I A N U L

(Cântec de peste Olt)

N'ați auzit de-un Jian
 De-un Jian, de un Oltén
 De un hoț de căpitan
 Care âmbă pin păduri
 Cu doi-spre-dece panduri,
 Cu ghiebe și cu poturi?
 El ie miei de la ciobani,
 Armăsarĩ de la mocani,
 Fără plată, fără bani!

Și pândesce la strâmtori
 De despoe negustori,
 Și tot prinde la boeri
 De-ĩ curățã de averi!
 Toți de dēnsul că fugea,
 Toți de el se jăluia
 La Domnul, la Caragea.
 Domnul potiră-aduna,
 După hoț el o mâna

Iar Jianu 'nțelegând
 Cele ce-î treceaŭ pin gând
 Se 'ndrumă spre Olt fugând.
 Când la Olt, Oltu-î umflat,
 Că la munte l'a ploătat :
 «Măi Române, măi podar,
 Trage podișca de car
 Să mă treci la cela mal
 Cu vitézul ist de cal.
 Trage podul măi d'a drept
 Pân'nu'ți pun un glonte'n pept,
 Nu'mi fii dușman ci'mi fi frate
 Denu vreî un glonte'n spate.»
 Dar podarul se gândia
 Și cu lene se 'ntindea.
 Dacă videă și videă
 Jian rostul nu'și perdea.
 El se aruncă în not
 Cu suflet, cu cal, cu tot.
 Calu 'n apă se lup'a
 Ear Jianul cuvînta :
 «De cât să mă rog de prost
 Ca să dee podu 'n rost
 Măi bine cu murgu 'n not

Că și el e puŭ de Olt.
 De cât să mă căciulesc
 Măi bine să hăducesc,
 Hai voinice murguleț
 Nu măi face pèrul creț,
 Hai la Slatina 'n județ,
 Unde gazda ne-om afla
 Ș'amîndoi ne-om resufla !»
 Când la gazdă el sosia,
 Ce videă și ce auđia ?
 Potira gazda lega
 De Jian o întreba.
 «Hai ear, murgule, hai,
 Hai la munte sus, pe plai,
 Să scăpăm de chiŭ de vai !»
 Fugea murgul cât fugea
 Dar potira 'l agiungea
 Pe Jianu mi'l prindea
 Și'l ducea la Caragea.
 Vai ! sèrmanul voinicel !
 Sărăcuț, amar de el !
 Căci pe loc mi'l judecară
 Cu lanțurî mi'l încărcară
 Și 'n ocnă mi'l aruncară.

XVI

T U N S U L

(Cântec haiducesc)

Vestea 'n țeră a agiuns
 De un hoț cu nume Tuns,
 Că pe 'n codri a eșit
 De șese 'ntovarășit,
 Toți voinici aleși pandurî,

Ôspeți ageri de pădurî,
 Ce se port din crîng în crîng,
 Câți îl vèd, de el se plîng.
 Că nicî unde nu gândescî
 Cu dînsul te întîlnescî

Și'l audă dicând cu bine :
 «De unde vii, măi creștine ?
 Din ce sat, din ce oraș ?
 Luat-ai la drum răvaș
 Să nu pătimesci cevaș ?
 Te giur cu pistolu 'n pept,
 Spune mie tot cu drept
 De ai bani mai multiceii
 Dă-mi giământate din ei,
 Că-ti dau la mână răvaș

Să nu rămâi păgubaș,
 Și cu vreme de-oîu trăi
 Pân' într'unul ții-oîu plăti,
 Dar cumva de-oîu muri eă
 Ți-î va plăti Dumneđeă ! »
 Văi ! sërmanul voinicel !
 Sărăcuț, amar de el !
 Căci păcatul l'a gonit
 Cu mórte l'a pedepsit !

XVII

C O D R E A N U L

(Cântec din Bolintin)

Frunđuliță de dudău !
 S'au aflat la Movilău
 De Codreanul cela rău,
 Că se plimbă pin ponóre,
 Pin potice fără sóre,
 Cu sarică bocșănescă
 Și căciulă țurcănescă,
 Nime să nu mi'l cunóscă.
 Mult e mîndru sprintenel
 Cel voinic, cel voinicel !
 Și tot cată-un călușel
 Roibuleț, cu pèrul creț
 De-a lui Codrean drăguleț.
 Mult alérgă s'ostenesce,
 Cal pe gândurii nu găsesce;
 Câți fugari i s'arăta,
 El de cómă 'i apuca,
 Peste tufe 'i arunca.
 Dacă videa și videa

Că norocul nu'l slujă,
 În baltag se rezema,
 Colé'n vale se lăsa,
 Colé'n vale, la strîmtóre
 Unde trec mocani cu sare.
 Ear în drum cât se punea,
 C'un mocan se întilnea,
 Și din gură-așa-î grăia :
 «Cale bună, măi Muntene !
 —Mulțumim, frate Codrene,
 —Măi, Mocane frătióre,
 Nu-ți e roibul de schimbare ?
 Să-ți dau gheba din spinare
 Ș'un car mare plin de sare,
 Un car mare cu opt boi
 Să mergi bogat de la noi ? [re,
 —Nu'mi e roibul de schimba-
 Nicî 'mi e roibul de vîndare,
 Că cu mama roibului

Plătesc valea Oltului,
 Și de-aș vinde pe roïbul
 Aș plăti Movileul,
 — Alele! Mocănaș dragă,
 De mine dorul se lęgă.
 Fă și tu pe dorul meu
 Că bun e cel Dumneșeu!
 Dă-mi pe roïbul drăguleș,
 Ca să cerc de'i șoïmuleș.
 De-i mi-a plăcea âmbletul
 Eū țî-oïu da și sufletul. »
 Mocănașul se pleca,
 Codrenaș încăleca....
 Trei rugini el îi trăgea,
 Ast-fel roïbul meu fugia...,
 Văile se limpedia!
 Se ducea hoțul rîdënd,
 Fugea roïbul nechezînd
 Ear Mocanul sta plângënd
 Și din gură tot dîcënd:
 « Alele! mēi Codrenele!
 Te veđi de pe sprincenele
 Că ești făcător de rele.
 Vin' Codrene înapoi
 Dă-mi încalte cei opt boi,
 Câți-va bani de cheltuělă
 Și gheba de priminělă.
 — Ba'ți fă cruce, mēi mocan,
 Di c'ai cinstit pe Codrean
 Că de-oïu veni înapoi
 În loc de car cu opt boi
 Țî-oïu da nisce pumni sgîrciți
 De țî-or părea bani găsiți. »
 Și s'aū dus, s'aū dus, s'aū dus
 Pân' ce sórele-aū apus.

II

Frunđă verde de alu'ă;
 Codrenaș cu voe bună
 Se urca în deal la stână,
 Se urca și chiuia...
 Toți ciobanii că fugia!
 Numai unul rămânea,
 Lângă foc se întindea,
 Bolnăvior că se făcea:
 Codrenaș îl pricepea
 Și din gură-așa-î dîcea:
 « Măncate-ar lupii cioban!
 La ce te mai faci viclean,
 Că țî-oï trage-un eartagan
 De-i sări ca un șoldan!
 Scoa'l de'mi alege-un cârlan,
 Cărlănaș dela Ispas
 Tinerel, rotund și gras. »
 El cârlanul și-l lua,
 La ciochine și-l lega
 Și cu roïbul ear pleca
 Și cu roïbul se lăsa
 Colo'n vale la Șanta,
 La Șanta, la crîșmăresă,
 Cu ochi mari de puică-alésă.
 Bea Codrean, se veselesce,
 Cu Șanta se drăgostesce;
 Și de plată nici gândesce.
 Bea Codrean și poruncesce,
 Ear crîșmarîu 'ngălbinesce
 Și porunca-î împlinesce.
 « Mēi, bădiță, mēi crîșmar!
 Adă-o ploscă de Cotnar
 Și una de Odobesci
 Dacă vrei să mai trăesci! »

Ploscele Codrean lua,
 La oblînc le anina,
 Crîsmărița săruta,
 Și cu roîbul ear pleca
 Și cu roîbul se lăsa
 Dea-supra Copoului,
 Colé 'n redîl Brézului
 Locașul vitézului.
 El la umbră se punea,
 Cărlanu 'ntreg și-l frigea,
 Masă mîndră 'și întindea
 Si mânca, bea, veselîa,
 De potiră nici gîndîia!
 Dar potira'l urmăria,
 Potiră arnăuțescă
 Cu érbă vênătoréscă,
 Unde-a da să nu greșéscă!
 Codrenaș cât o videa
 Plosca la gură-aducea,
 Ear potira-î tot dicea:
 «Dăte, Codrene, legat
 Să nu te ducem stricat.»
 Codrenaș le respudea:
 «Mielu'î gras, ploscuța'î grea
 De sunteți niscaiva frați,
 Eată masa și mâncați!»
 Arnăuții se isbea,
 Armele de foc scotea
 Și 'n Codrean le slobođia...
 Peptul lui Codrean săria!
 Ear el rănile 'și strîngea,
 Plumbii din carne 'și scotea,
 Cu eî durda 'și încărca
 Și din gură-așa striga:
 «Alelei! tâlharî păgâni!
 Cum o să vă daū la câni,

Că de-atîta sunteți bunî!
 Apoi durda 'și întindea
 Și 'n plin durda lui pocnîa.
 Potirașii gîos cădea,
 În sânge se vîrcolia.
 Ear Leonti-Arnăutul,
 Înghiți-l'ar pămîntul!
 Nasturi de-argint că scotea
 De'ncărca o șușanea
 Și 'n Codrean o slobozia,
 Pe Codrenaș mi'l rănîia!
 Voinicelul meū turba,
 În durdă se rezema,
 Baltagul și'l rēdica,
 În Leonti 'l răpeđia
 Și capul îi retezîa.
 Capul de-a dura săria,
 Sângele bolborosîa,
 Trupul metaniî făcea.
 Dar Codreanul tot slăbia,
 Pe genuchî bietul cădea,
 În palme se sprijinîa,
 Și potira mi'l prindea,
 Lega-s'ar mórtea de ea!

III

Frunđă verde de măcieș,
 Pe Codreanu 'l ducū la Eși,
 La Domnul la Ilieș.
 Și mi'l ducū într'un divan
 Unde Domnul cu caftan
 Și pe cap cu gugîuman
 Sta culcat pe-un buzdugan
 Lâng'un grec țarigradean.
 «Măi Codrene, voinicelule,
 Spune tu Domniei mele,

Mulți creștini ai omorît
 Cât în țeră ai hoțit ?
 —Domnule, Măria ta !
 Gîur pe maica precista,
 Eû creștini n'am omorît
 Cât în țeră-am voinicit,
 Vre-un creștin de'l întîlniam
 Averile-î împărțiam.
 Cu doi cai de'l apucam
 Unu-î dam, unu-î luam.
 Mâna 'n pungă de-î băgam,
 Gîumătate-o deșertam.
 Unde vedeam săracul,
 Îmi ascundeam baltagul,
 Și-î dam bani de cheltuială
 Și haîne de priminelă.
 Ear unde zăriam grecul
 Mult îmi ardea sufletul
 Pân' ce-î retezam capul !
 În cap mâna că-i puneam
 La pînînt îl aduceam,
 Căpățîna i-o tăiam
 Și la corbî o gîuruîam !»
 Cel grec mîndru, coroiat,
 Ce ședea cu Domnu 'n sfat,
 Pe Codrean cât 'l auzîa,
 La față se 'ngălbînîa,
 Pe covor îngenuchîa
 Și din gură-așa grăia :
 «(De-a mai fi Codrean vr'o va-
 Îmi scôte grecii din țeră) [ră
 Domnule, Măria ta !
 Pe Codreanul nu'l erta
 Că el capul ți-a mânca
 Și foc tîrgului ți-a da
 Și pe Dómna ți-a fura.»

Domnul că se spăriea,
 Semn calăului făcea.
 Ear Codreanu priceputul,
 Priceputul și pățitul,
 Semnul Domnului zăria
 Și din gură-așa grăia :
 «Domnule, Măria ta !
 Tu pe greci nu asculta,
 Că ei vieța ți-or scurta
 Grecu-î fiară dușmănoasă
 Grecu-î limbă veninoasă,
 Grecu-î bôlă lipicioasă
 Ce pătrunde pân' la ôsă !
 Ear de vreî tu se mor eû,
 Mai lungesce veacul meû
 Se mă 'mpac cu Dumneđeu
 Las' se mă mărturisesc,
 De mórte se mă gătesc,
 Și s'ascult slujba cea mare
 Din gura popii Macare !»
 Domnul pe gândurî cădea,
 Semn Armașului făcea,
 Porțile se deschidea,
 Ear Codreanu 'n gândul seû
 Đicea : bun e Dumneđeu !

IV

Frunđă verde de bujor;
 La biserică 'n pridvor
 Sta Codreanul frățior
 Cu butucul de picior.
 Popa slujbele-î cetîa,
 De mórte mi-l pregătîa.
 Codreanaș se umilîa
 Și popii, gemênd, đicea :
 «Părinte, sfinția ta !

Mai deslégă-mi pe drépta
 Să'mi fac cruce cu dînsa,
 Să'mi fac cruce, să mă 'nchin
 Ca să mor ca un creștin.»
 Popa drépta-î deslega,
 El în sîn mâna-și băga
 Dalb de paloș că scotea
 De butuc că 'l și trîntîa,
 Și butucul deschidea ;
 «Alelei! tâlharî păgâni
 Cum o să vă dau la câni
 Că de-atîta sunteți bunî!»
 Cum dicea așa făcea,
 Potira măcelărea
 Și la curte se 'ntorcea
 Și 'n glas mare așa dicea:
 «Domnule, Măria ta!
 Ean deschideți ferestra,
 Să ne videm fețele
 Se ne auđim vorbele.
 Să scii, Dómnne, să scii bine
 Că nu-î vrednic pentru tine
 Să omorî voinicî ca mine !»
 Domnul făcîa și-aprindea,
 Grecu 'n beciurî s'ascundea,
 Curteniî cu toți sărîa,
 Pórta curței închidea.
 Codrenaș dacă videa
 Paloșul și'l zinghenîa
 Și de-odată chiuîa :
 «Alelei! cal roîbuleț,
 De-a luî Codrean drăguleț !
 Unde ești, voinicule,

Să'mi mai scapî tu dîlele !»
 Tată roîbu 'l auđîa,
 I'ată roîbul nechezîa,
 De la esle se smuncîa,
 La glas de stăpîn venîa,
 Venîa vesel ne'nșăuat
 Ne'nșăuat și ne'nfrînat,
 Sbura vesel pe pămînt
 Narea 'n vînt și cóma 'n vînt;
 Codrenaș se 'nveseliă,
 Pe el iute se-asvîrlea
 Pintre glonțurî viû trecea,
 Zid de peatră nalt sărîa
 Și, sārînd, așa dicea :
 «Remâi, Dómnne, pe Domnie,
 Eû mă duc în haîducie !
 Remâi, Dómnne, sănătos
 Că tu vrednic nu mî-ai fost.
 Iiiesz, remâi cu bine
 Că nicî tu nu ești de mine
 Și nicî eû nu sînt de tine !»

Scăpatu-mî-aû voinicul !
 Eû me 'nchinû cu cânticul,
 Ca codrul cu freametul
 Ca roîbul cu âmbletul,
 Roîbul sare zid în loc
 Scóte voinicul din foc.
 Codrul frunđa'și îndescesce
 Pe voinic îl mistuesce.
 Remâneți în veselie,
 Ca Codreanu 'n haîducie
 Și 'mî faceți parte și mie.

XVIII.

MEHEDINTÉNUL

(Cântec din Mehedinți).

Frunză verde Maghiran,
 Voinicel Mehedințén,
 Sunt născut pe frunzi de fag
 Ca să fiu la lume drag.
 Și s' scaldat de mic în Olt,
 Să mă fac vitez de tot,
 Și s' frecat cu busuioac
 Să am zile cu noroc.
 După ce am mai crescut
 Din ochi maica m'a perdut,
 C'am fugit de la părinți
 Tot în munți, la Mehedinți,
 Apoi m'am lăsat în vale
 Cu trei rînduri de pistole
 Și am agiuns un voinicel
 Cu inima de oțel.
 Aoleo! ce foc de dor!
 Veni-va badea Tudor

Să mai strîngă din păduri
 Cete mîndre de panduri
 Ca s'alunge de la noi
 Și pe Greci și pe cîcoi.
 Frunză verde păducel
 Cine-a merge după el?
 Un șoiman Mehedințel
 Care scie se chitescă,
 Rîndurica s'o lovescă,
 Și mai scie de călare
 Să se lupte 'n fuga mare,
 Și mai scie să înóte
 Vîslind Dunerea din cote.
 Aoleo! mă arde focul
 Ca să'm cerc și eú norocul,
 Aoleo! de reú, de bine
 Tipă sufletul în mine!

XIX

O L T É N U L

Astă vară am vărat
 Colo 'n muntele cel nalt,
 Cu luna, cu sórele
 Și cu căpriórelé,
 Că din nascere 's muntén
 Ear din botez sunt oltén.
 Căprióre sorióre

Sculați în doă picíóre,
 Ródeți póla codrului
 Să ved matca Oltului.
 Oltule! pe malul teú
 Créscă-ar érbă și duduú
 Ca să pască murgul meú.
 Oltule! căne spurcat,

Ce vii mare tulburat
 Și cu sânge-amestecat ?
 Aduci plăghii și butuci
 Și căpestre de cai murgii
 Și chiar trupuri de haiduci !
 Oltule ! rii blestemat !
 N'avuși grijă de păcat
 S'ngھیٹی trupuri de voinici
 Care-au haiducit pe-aici ?
 Secați-ar isvórele
 Și tóte píraele

S'ți remâe petrele,
 Să le calce fetele,
 Că tu n'ai ținut cu noi
 Și te-ai vîndut la ciocoii !
 Pe-unde-a trecut luntrea,
 Înaltă-se pulberea,
 C'ai fost reu de Oltenași
 Ș'ai fost bun de poterași
 Oltenași ai înghițit,
 Poterași ai recorit !

XX

VISUL LUÍ TUDOR VLADIMIRESCU

(Cântec de peste Olt)

«Tudor, Tudor, Tudorel,
 Dragul mamei voinicel !
 De când mama ți-ai lăsat
 Și Olteni ți-ai adunat
 Pe ciocoii s'e-i prindii în ghiară
 Și s'alungii grecii din țeră,
 Mult la față te-ai schimbat
 Și mi te-ai întunecat !
 Spune, maică, ce te dóre
 Că m'oii face vrăjitor
 De alén s'e te discânt
 S'e calcii vesel pe pămînt.
 —Aleii maică ! aleii dragă !
 Curând visul mi'l deslégă
 Că scii, maică ? am visat
 Buzduganu-mi fărîmat !
 Sabia-mi cea bună, nouă
 Am visat-o ruptă 'n două;

Pușca mea cea ghintuită
 Am visat-o ruginită !
 Maică ! pistólele mele
 Le-am visat făr' de oțele,
 Apoi încă-am mai vedut
 Șerpe galbin prefăcut
 Ce purta córne de țap
 Și créstă roșie 'n cap,
 El avea ochiu vîndător,
 Avea graiu lingușitor
 Și mă tot ruga mareii
 S'e mă duc la cuibul s'e.
 —Ba, ferescă Dumneđei
 S'e nu te duci, fétul necii,
 C'acel șerpe veninosii
 E vr'un dușman ticălos
 Vre un hoț volintiraș
 Și la inimă vrăjmaș.

—Maică, măicuțița mea,
Cum să scap de cursă rea ?
Căci un glas prevestitor
Îmi tot spune c'am să mor.
—D'ai să mori, draguțul meu,
Facă ce a vrea Dumnezeu!

Dar se ssiî tu de la mine
Că-un Român voinic ca tine
Pân' ce cade, pân' ce móre,
Calcă șerpiî în piclóre,
Căci de-un șerpe 'nveninat
I se értă un păcat!

XXI

H O R A Ș I C L O Ș C A

(Cântec Ardelenesc)

Hora, Cloșca 's la un loc
Ș'au aprins un mare foc
Și cântă voios în gîoc :

«Pe cel câmp pustiû și 'ntins
Arde-un foc de noi aprins.
Las' să ardă și să crească
Că-î țera Ungurască!
Trageți hora ca să gîoc
La lumina celui foc!

Ungurén, mustéță lungă!
Dis-am morței să te-agîungă
Dis-am parăi să te ardă,
Dis-am crucei să te pîrdă
Trageți hora ca să gîoc
La lumina celui foc.

Ungurén căne turbat!
Multe 'n lume țî-am răbdat,
Dar venit-au timpul meu

Ca să mă rîsbun și eû!
Trageți hora ca să gîoc
La lumina celui foc.

Cum răcnesc jivinele!
Cum s'aprindû slănienele!
Cum ardû tóte satele
De-și curățu păcatele!
Trageți hora ca să gîoc
La lumina celui foc.

M'am suit la munte 'n dîori
Ș'am prins fulgerul din nori
Și de sus din înălțime
L'am isbit în Ungurime!
Trageți hora ca să gîoc
La lumina celui foc!»

Hora, Cloșca la un loc
Părăsiți de-a lor noroc
Ard cântând voios în foc!

XXII

STEJARUL ȘI CORNUL

(Cântec din Moldova)

« — Frate, frate de stejar !
 Lasă-mă să taie un par,
 Să-mă fac osie la car.
 — Frățiore Românaș
 Voios parul dați-l'aș
 Dac'aî face tu din el
 Busdugan de voinicel,
 Ghîogă mare nestrugită,
 Cu pirone țintuită
 Și cu dânsa de-aî lupta
 Să aperi moșia ta.
 — Cornule, ce nu te'ndoî,
 De-o créngă să te despoi

Să-mă facă prăjină la boi ?
 — Frățiore Românaș,
 Crénga lungă dați-o-aș,
 Ca s'o faci arc de resboi
 S'alungă Leșii de la noi.
 Lasă boii frățiore,
 Și te du la vânătoare,
 Că nu-î timp de plugărie,
 Ci e timp de vitejie.
 — Codri, codri, mă giur eu
 Să ucid cu brațul meu
 De tot cornul un dușman,
 De stejar un căpitan.»

XXIII

INELUL ȘI NAFRAMA

(Cântec din Ardél)

I

Fost'aú, fost un Crăișor
 Tinerel, mândru fecior
 Cum e bradul codrilor
 Sus, pe vârful munților.
 De soție și-aú luat
 O copilă din cel sat,
 Copiliță Româncuță,
 Toți vecinilor drăguță;

Cu chip dulce luminos,
 Cu trup gingaș mlădios,
 Cum e flórea câmpului
 În lumina sórelui.
 Iată lui că 'i aú sosit
 Carte mare de pornit
 La tabără de eșit.
 El în suflet s'a mâhnit
 Și din gură a grăit :
 «Draga mea, sufletul meu,

Tine tu inelul meu.
 Pune'l în degetul teü.
 Când inelü-a rugini
 Së scii dragă c'oïü muri !
 — De më lași plângënd acasă,
 Na'ți naframa de matasă,
 Pe margini cu aur trasă.
 Aurul cândü s'a topi
 Së scii, frate, c'oïü muri !

II

El pe cal a 'ncălecat
 Și pe drum aü apucat,
 Mers'aü el pân' la un loc
 S'aü aprins un mare foc.
 În mijlocul codrului,
 La fontâna corbului.
 Mâna 'n sîn el și-o băga
 La năframă se uita...
 Inima-ï se despica !
 « Dragii mei, ostașii mei,
 Puișori, viteji de smeï !
 Stați pe loc de ospătați
 Și la urmă vë culcați.
 Eü sunt gata de plecat,
 A casă că mï-am uitat
 Paloșul cel rotilat,
 Pe-o masă verde-aruncat. »
 Îndërëpt el a pornit,
 C'un voinic s'aü întëlнит,
 C'un voinic cu calul mic :
 « — Noroc bun, tîner voinic !
 Ce veste, de unde vii ?
 — Dacă vreï, Dómne, s'o scii,
 De altulu póte-ar fi bine,
 Dar e reü ș'amar de tine !

Tatäl tēü că s'a sculat,
 Téra 'ntregă ne-a călcat
 Pân' ce mîndra țï-a aflat,
 Și pe dîns'a aruncat
 Într'un tâü adînc și lat !
 — Na, voinice, calul meu
 Së mi'l ducï la tatäl meu.
 De-a 'ntreba unde sunt eü,
 Tu să-ï spuï că eü m'am dus
 Pe malul apeï, în sus
 Și că 'n apă m'am svârlit,
 La copila ce-am iubit. »

III

Tatäl sëü tēr' a sculat,
 Tâü 'ntreg de l'aü secat
 Și copiii și-aü aflat
 Amîndoï îmbrățișati,
 Amîndoï senini la față,
 De păreü că sunt în vîceață ;
 Atuncï Craiul s'a căit,
 În mătasă i-a 'nvelit,
 Și 'n biserică i-aü dus
 Și 'n doă racle i-aü pus,
 Racle mîndre 'mpărătesci
 Purtând semne latinesci.
 Și pe dînsul l'a zidit
 În altar, la resărit.
 Pe ea 'n tindă l'asfintit !
 Ear din el, frate-a eșit
 Un brad verde, cătiuat,
 Pe biserică plecat.
 Și din ea o vișoră
 Înflorită, mlădióră,
 Ce din dïori și până 'n séră
 Pe biserică s'a 'ntins

Și en bradul s'au coprins !		Tună 'n cine despărțesce
Tună, Dómnne și trăsnesce		Dulcea dragoste 'nfocată De-un fecior și de o fată.

XXIV

D O L C A

(Cântec de la Cehlău)

Pe câmpul Tinekiei,
Pe zarele câmpiei
Răsărit-au florile
Odată cu ȕiorile.
N'au răsărit florile
Ș'au dus Costea oile
De-au aședat stînele
Pe tóte movilele.
Ađi e luni și mîni e marți,
Plécă Costea la Galați.

Se ié sare
La mióre,
Si bolovaní
La cârlani,
Și tărițe
La oițe,
Și glugi mari
La cei zărari,
Si opinci
La cei voinicí.

Eară Costea cum mergea
Cu Fulga se întelnea,
Fulga cel cu barba négră
Si cu mintea neîntregă,
Necăjit și obosit,
De trei ȕile flămîndit.
«Aleí ! Fúlgo, dragul meú,

Să faci cum ți-oíu dice eú :
Mergi la stîna mea cu bine
Se-ți ieí uu dar de la mine,
Treí mióre de frigare
Ș'âncă ună de căldare
Că se-ți fie de prândare.»
Fulga cel cu barba négră
Dar cu mintea neîntregă,
Sus la stîna se ducea
Ș'oile cât le vedea,
Cârduri, cârduri, le rupea,
Cu botăul le mîna
În codru la Pandina.
Ear Costea când se'ntorcea
Mare pagubă 'și vedea
Că lui, mări, nu-í venea,
Nici laptele la mulsóre,
Nici cașul la închiegátóre,
Nici urda la 'nvelitóre !
Costea mult nu se 'ngâima,
El dulăii toți chiema,
Un caș dulce desvália,
Opt-decí de fálii tăia,
Patru-decí la puí de câní,
Patru-decí la câní bătrâni.
Toți în grabă le mânca
Dar sama nici că și-o da.

Când la urma tuturor
 Ean că venia 'ncetișor,
 Schiopătând, schelălăind,
 Laturile cam țiind,
 Dolca, haïta cea bătrînă
 Ce sciea rîndul la stîină.
 Ea venia, nu prea venia,
 «Dolca fa, Costea 'i dicea,
 Unde-mî e averea mea?»
 Dolca 'ncet schelălăia,
 La pămînt se întindea,
 «Dolca fa, tu ești bătrînă
 Tu scii rîndul de la stîină.
 Eū pe tîne te-am grijit,
 Tot cu lapte te-am hrănit.
 Dolcă fa, cum de-ai lăsat,
 Furiî stîna de-aū prădat?»
 Gemea Dolca, se culca,
 Laba ruptă 'și arăta :
 «Dolca mea, Dolcuță fa!
 Furiî laba ți-aū rănit
 Când la dînșii ai sărit?
 Dacă-mî e;ți tu pricepută,
 Și nu te-arăți prefăcută,
 Înainte să apuci
 Și la furi drept să mă duci,
 Pe urmele oilor
 Prin pajistea florilor.»
 Dolca vesel se scula
 Cămpul de-alung apuca,
 Botul prin erbă vîrînd,
 Urmele tot mirosînd.
 Urma-î ici, urma-î colea,
 Dolca nici c'o prăpădea,
 Dîoa 'ntrégă ea mergea

Și 'ndeseră agîungea
 În codru la Pandiua
 Ce de foc se lumîna.
 Când în codru se'ndesia
 Bîrtul Costea ce zăria?
 Fulga masă că-sî gătia,
 Mieî de pele că-î jupîa.
 Care prin frigări frigea,
 Care prin căldări ferbea!
 «Masă bună veselie!»
 Striga Costea cu mînie.
 Și Dolca se răpedîa
 La Fulga mereū bătea,
 Ear Fuiga cum o zări
 Crunt de spaîmă tresăria.
 «Aleî Fulgo, barbă neग्रă
 Dar cu mintea nesîtrégă,
 Când la drum te-am întelnit
 Eū, mări, ți-am dăruit
 Treî miore de frigare
 Ș'ancă una de căldare,
 Ca să-ți fie de prîndare,
 Și tu 'n loc de mulțumită,
 Ca o fēră flămîndită,
 Tōtă stîna mî-ai răpit
 Și pe Dolca mî-ai rănit!
 Stăi măî Fulgo, barbă neग्रă,
 Să te fac cu mintea 'ntrégă.»
 Și cum sta și'l giudeca
 Înima î-o despica,
 Și Dolcăî o arunca,
 Eară Dolca nū o mîta ca:
 Înima de vîndător
 E venin otrăvitor!

XXV

BOGATUL ȘI SĂRACUL

(Cântec din Ardeal)

Frunđuліță de dudău,
 La umbră, la făgădău,
 Béu săracul și bogatul,
 Béu stăpînul și argatul.
 Ear bogatul se mîndrîia
 Și'n glas mare poruncia :
 «Măi crișmar,
 Măi făgădar!
 Adă-mi mie vin de-un ban
 Ca să beu cu ist serman.»
 Ear săracul că rîdea
 Și din gură poruncia :
 «Măi crișmar,
 Măi făgădar!
 Adă-mi mie vin de-un zlot
 Se'l beu cu bogatul tot!
 —Măi sărace, sărăcilă,
 De ce vreî să'mi faci în silă?
 Nu'ți pune punga cu mine
 Că n'ai cămașă pe tine,
 Nicî nu ai turme de oi,
 Nicî coșer cu păpușoi,
 Nicî car mare'n patru boi,
 Ca să poți cinsti cu noi.
 —Măi bogate, bogățele!
 Dacă ai averi de-acele,
 Nu'mi scote ochii cu ele.
 Că averile de frunte
 Sunt ca un isvor de munte,
 Astădi curge și înecă,
 Și mănî scade ș'apoî seacă!

De ai turme mari de oi
 Ai și turme de nevoi.
 Că pe unde's turme blîndi
 Sunt și lupi mereu flămîndi.
 —Măi sărace, sărăcilă!
 Face-mi-ași de tine milă,
 De n'ai fi tu om pismaș
 Și la inimă vrăjmaș.
 —Măi bogate, bogățele!
 Nu fii dușman gurii mele
 Că nu-ți vreî nicî reu, nicî bi-
 N'am ce împărți cu tine. [ue,
 Tu ai care cu opt boi,
 Ai coșer cu păpușoi,
 Eū un cal bun de nevoi!
 Tu ai bani de vînturat,
 Galbinî mulți de semănat,
 Eū am numai un topor
 Care'mi-e-un bun frățior,
 Dar ce-adunî tu într'o vară,
 Eū adun numa 'ntr'o séră
 Că toporul mi'i vrăjit,
 Cu tăiușul oțelit,
 Și când el se 'ntorce 'n vînt
 Cad bogății la pămînt.
 Măi crișmar,
 Măi făgădar!
 Adă-o vadră de Cotnar
 Și de plată n'ai habar,
 Că săracul când cinstesce,
 Varsă sânge și plătesce!»

XXVI

MIORIȚA

(Cântec din Vrancea).

Pe-un picior de plaiu,
 Pe-o gură de raiu,
 Eată vinu în cale,
 Se coborū la vale
 Trei turme de miei
 Cu trei ciobănei.
 Unu-î Moldovan
 Unu-î Ungurean
 Și unu-î Vrancean.
 Ear cel Ungurean
 Și cu cel Vrancean,
 Mări, se vorbiră,
 Ei se sfătuiră
 Pe l'apus de sóre
 Ca să mi'l omóre
 Pe cel Moldovan
 Că-î mai ortoman,
 Ș'are oi mai multe,
 Mîndre și cornute,
 Și cai învățați
 Și câni mai bărbați!...
 Dar cea Miorită
 Cu lână plăvită
 De trei zile 'ncoace
 Gura nu-î mai tace,
 Erba nu-î mai place,
 « — Micrită lae.
 Lae, bucalae,
 De trei zile 'ncoace
 Gura nu'ți mai tace!

Orî érba nu'ți place,
 Orî ești bolnăviórá
 Drăguță Miórá?
 — Drăguțule bace!
 Dăți oile 'ncoace
 La negru Zevoî,
 Că-î érbă de noi
 Și umbră de voi.
 Stăpâne, stăpâne,
 Îți chiamă ș'un căne
 Cel mai bărbătesc
 Și cel mai frățesc,
 Că l'apus de sóre
 Vrėu să mi te-omóre
 Baciul Ungurean
 Și cu cel Vrancean!
 — Oită bírsaná,
 De ești năsdrăvană
 Și de-a fi să mor
 În câmp de mohor,
 Să spuî lui Vrancean
 Și lui Ungurean
 Că să mă îngrópe
 Aice pe-aprópe
 În strunga de oi,
 Să fiú tot cu voi;
 În dosul stiniî
 Să'mi aud câniî.
 Aste să le spuî,
 Ear la cap să'mi puî

Flueraș de fag,
 Mult ȃice cu drag!
 Flueraș de os,
 Mult ȃice dușos!
 Flueraș de soc,
 Mult ȃice cu foc!
 Vîntul cînd a bate
 Prin ele-a resbate
 Ș'oile s'or strînge
 Pe mine m'or plînge
 Cu lacrimi de sînge!
 Iar tu de omor
 Să nu le spuî lor.
 Să le spuî curat
 Că m'am însurat
 Că-o mîndră Crăésă,
 A lumeî mirésă;
 Că la nunta mea
 Añ căđut o stea;
 Sórele și luna
 Mî-a ținut cununa.
 Brađi și păltinașî
 Î-am avut nuntașî,
 Preoți, munții mari,
 Paseri, lăutarî,
 Păserele miî,
 Și stele făcliî!
 Iar dacă-î zări
 Dacă-î întălni
 Măicuța bătrîná,
 Cu briul de lăná,
 Din ochi lăcristînd,

Pe cîmpî alergînd,
 Pe toți întrebînd
 Și la toți ȃicînd :
 Cine-añ cunoscut
 Cine 'mî-añ vęđut
 Mîndru ciobănel
 Tras printr'un inel?
 Fețișora lui
 Spuma laptelui;
 Mustecióra lui
 Spicul grăului;
 Perișorul lui
 Péna corbului;
 Ochișorii lui
 Mura cîmpului !...
 Tu, Mióra mea,
 Sę te 'ndurî de ea
 Și-î spune curat
 Că m'am însurat
 Că-o fată de Craiũ
 Pe-o gură de raiũ.
 Ear la cea măicuța
 Să nu spuî, drăguța,
 Că la nunta mea
 A căđut o stea,
 C'am avut nuntașî
 Brađi și păltinașî,
 Preoți, munții mari,
 Paseri lăutarî,
 Păserele miî
 Și stele făcliî!

XXVII

P L U G U L

(Colindă)

Aho, aho, copii argați,
 Stați puțin și nu mânați,
 Lângă boi v'alăturați
 Și cuvântul mi-ascultați :

S'a sculat mai an
 Bădica Troian
 S'a încălecat
 Pe-un cal învățat,
 Cu nume de Graur
 Cu șaoa de aur,
 Cu frâu de mătăasă
 Cât vița de grosă.

Și 'n scări el s'a rădicat,
 Peste câmpuri s'a uitat
 Ca s'alégă-un loc curat
 De arat și semănat.
 Și curând s'a apucat
 Câmpul neted de arat
 În lungiș
 Și 'n curmeziș,
 S'a apucat într'o găoi
 C'un plug cu doisprece boi .
 Boi bouerei.
 În codă cudalbei
 În frunte țintatei;
 Mânați, copii, heî, heî !

Dioa totă a lucrat,
 Brazdă negră-a resturnat,
 Și pin brazde-a semănat

Grîu mărunț și grîu de vară
 Dee Domnul se răsără !
 Mânați, măi, hăi, hăi !

Și cât lucrul a sfîrșit
 Eată, mări, s'a stîrnit
 Un vînt mare pre pămînt
 Și ploî multe după vînt,
 Pămîntul de-a rîcorit
 Și sîmînta-a încolțit.
 Mânați, copii, hăi, hăi !

La lună, la septemăna,
 Își âmplea cu apă mîna,
 Și se duse ca se vadă
 Deî-a dat Dumneđeu ródă.
 Și de-î grîul resărit.
 Și de-î spicul aurit.
 Era 'n spic ca vrabia,
 Era 'n păiu ca trestia !
 Mânați, măi, hăi, hăi !

Troian ȳute s'a întors
 Și din grajd pe loc a scos
 Un alt cal mai năsdrașan
 Cum îi place lui Troian
 Negru ca corbul
 ȳute ca focul
 De nu'l prinde locul.
 Cu potcove de argint,

Ce sunt spornici la fugit,
Mânați, copii, hăi, hăi!

El voios a 'ncălecat,
La Teghina-a apucat,
Și oțel a cumpărat,
Ca să facă săceri mari,
Pentru săcerători tari,
Și să facă săceri mici
Pentru copilași voinici.
Ș'altele mai mărunțele
Cu mărunchi de floricele
Pentru fete tinerele
Și neveste ochișele.
Mânați, măi, hăi, hăi!

S'a strîns fine

Și vecine

Și toți finii

Și vecinii

Și vr'o trei babe bătrîne,
Care știu rîndul la pâne,
Și pe câmp i-a dus,
Și pe toți i a pus,
La lucrul pămîntului,
În recórea vîntului.
Mânați, copii, hăi, hăi!

Ei cu stînga apuca
Și cu drepta săcera.
Și pin lan înainta,
De părea că înota.
Alții 'n urma lor lega,
Snopuri nalte aduna,
Și clăi mîndre redica

Ce la sóre se usca.
Mânați, măi, hăi, hăi!

Apoi carele 'ncărca,
Și pe tóte le căra
Și djiređi naltă dura,
În capul pămîntului
În sterița vîntului.
Apoi aria 'și făcea
Și din grajdiu mai aducea
Dece epe
Tot sirepe.

Și de par că le lega,
Și pe tóte le mâna
Împregiurul parului
De-asupra fațiarului,
Mânați, măi, hăi, hăi!

Epele mereu fugea,
Funia se tot strîngea
De par iute agiungea!
Și grîul se triera,
Și flecăi îl vîntura,
Dimerha scutura,
Harabale încărca
Și la móră le pleca,
Mânați, copii, hăi, hăi!

Eară hóța cea de móră
Când vedu atite cară
Încărcate cu povoră,
Puse códa pe spinare
Și plecă în fuga mare
La cea luncă de scăpare
Lunca mare,
Frundă n'are;

Lunca mică
Frunđa-î pică.

Ear morariul, meșter,
Zăria mōra pin cătun,
Și 'și lua cojoc mișos
Și mi'l îmbracă pe dos.
Și 'și luă ciocanu 'n briu,
Și mai luă și un friu.
Apoi iute alerga
Mōra cu friu-o lega
S'o apuca de călcăiū
De-o punea pe căpătēiu
Și 'i da cu ciocanu 'n șele
De-o aședa pe mășele.
Mânați, măi, hăi, hăi!

El o lua de lăptoc
S'o da ear în vad, la loc.
Și turna deasupra 'n coș
Grîu mărunțel de cel roș.
Grîul s'aședa pe vatră
Și din coș cădea sub pétră.
De sub pétră în covată
Curgea faină curată,
Mânați, copii, hăi, hăi!

Troian mult se bucura
Deciuală morii da,
Pe morariū îl dăruia,
Apoi călare suia
Și voios se înturna
Cu flecăii ce mâna.
Ear boii se opintia
Și roțile scîrția,
Mânați, măi, hăi, hăi!

Eară mindra giupănésă,
Dochiana cea frumósă
C'auđia tocmai din casă
Chiotul flecăilor
Scîrțitul carelor;
Și 'n cămară că mergea
Și din cui își alegea
Șită mare și cam desă
Tot cu pînza de mătasă.
Sufleca ea mănici albe,
Ș'arăta brațele dalbe,
Și cernia, mări, cernia.
Ninsórea se asternia.
Pe sus tobele bătea
Negurile gîos cădea,
Mânați, măi, hăi, hăi!

Apoi mama plămădi
S'o lăsa până dospia;
Apoi colaci învîrtia,
Pe lopată miș culca
Și 'n coptor îi arunca!
Apoi eară cu lopata
Rumeni îi scotea și gata.
Atunci ea 'mpărția vr'o cincî
La flecăii cei voinicî.
Și 'mpărția trei colăcei
La copiii mititei,
Eară mindrului bărbat
Îi dedea un sărutat!
Mânați, măi, hăi, hăi!

Cum a dat Dumneđu, an,
Holde mindre lui Troian,
Ast-fel se dea și la voi,
Ca s'avem parte și noi.

Să vă fie casa, casă
 Să vă fie masa, masă!
 Tot cu mesele întinse
 Și cu fețele aprinse,
 Tot cu casele grijite,
 Cu bunî óspeți locuite.
 Și la anul să trăiți,
 Să vă găsim înfloriți

Ca merii

Ca perii

În mijlocul veriî.

Mânați, măi, hăi, hăi!

De urat, am mai ăra
 Dar ne 'i că vom însera,
 Pe la curtea dumnévóstră
 Departe de casa nóstră,
 Dumnévóstră aveți parte
 De curți nalte, luminate,

Văruite, șindrilite,
 Și cu ferestî stocluite.
 Noi avem bordee mici
 Bune de plugari voinicî,
 Veltucite și lipite
 Și cu stuh acoperite.
 Dar câte pae 's la noi
 Atiți bani fie la voi!
 De urat am mai ăra
 Dar ne 'i că vom însera
 Și avem a trece 'n cale
 Ó dumbravă rea din vale.
 Unde suntú fete nebune
 Ce asvirlă cu alune
 Și se légă de fociori
 Că albinele de florî,
 Și le 'ncurcú cărările
 Tot cu dismierdările! . . .

XXVIII

CÂNTECE D'ALE PANDURILOR

A dat bunul Dumneđeu
 Să umble și plugul meú!
 Să trag brasda Dracului
 La ușa bogatului:
 Uă brăsdută d'ale sfinte,
 Să ție ciocoiul minte;
 S'î aunc un semănat
 Cu sânge negru udat,
 Semănat de Poterași
 Să răsăie Românași.

'Mî am vëndut și cămășióră
 Ca să-mă cumpër săbióră.
 Plugulețul meú nebun,
 Cum te prefăcuși în tun!
 Veđi așa mai poți arra,
 Să mă scapi de angara!

Nu mai plânge, Măriuță,
 Veđi de Ion și de căsuță,
 Și de bietelee copile,
 C'am ajuns în bune țile.

Să nu plângeți mórtea mea,
Că-î la țără piață rea.

Uite, mergem să arăm,

Țelina să despicăm;

Noi avem să semănăm,

Voî aveți să ne urmați,

Insutit să secerați.

Nu plângeți, nu vă 'ntristați,

Domnul Tudor e cu noi,

Dumnezeu fie cu voi.

—

Dați, pandurilor voînici,

Nu fiți la suflete mici;

Dați cu flintele, 'mpușcați,

Din robie vă scăpați!

Dați cu puscile 'n ciocoi,

Că ei v'au mâncat pe voi;

Și v'au adus într'o stare,

De sunteți lumi de jale.

—

Frunză verde de Molotru,

Când sosi Tudor la Motru,

Ciocoi trecură Oltu,

Și se 'necară cu totu.

D O S I T E I U

Mitropolitul Moldaviei (1668—1674 și de la 1676-1690)

DIN PSALTIRIA ÎN VĪERSURĪ (TIPĂRITĂ LA 1673.)

Psalmul 46.

Limbele sē salte,
Cu cāntece nalte,
Sē strige'n tǎrie
Glas de bucurie,
Lăudând pre Domnul
Sē cānte tot omul,
Domnul este tare,
Este 'mpērat mare
Preste tot pāmēntul,
Și-și ține cuvēntul.
Șupusu-ne-aū glōte,
Și limbele tōte,
De ni-e sub picīore
Limbī de pre sub sōre.
Alesu-și-aū șie
Parte de moșie,
Țara cea dorită
Cărea-ī gīuruită
Lui Iacob iubitul,
Ce-ī ține cuvēntul

Mila sē-și arate,
Cea de bunătate
Spre noi ticăloșii,
Pre cum ne spun moșii.
Pre vīrfuri de munte.
S'aud glasurī multe
De bucine mare
Cu naltă strigare:
Că s'aū suit Domnul,
Sē'l vadă tot omul.
Cāntați în lăute,
În zicături multe,
Cāntați pre 'mpēratul,
Că nu-ī ca dānsu. altul,
Sē domnească 'n lume
Cu sântul sēu nume.
Cāntați sē 'ntelégă
Preste lumea largă,
Că Dumneđeū pōte
Pre limbī preste tōte,
De le înblânzește,
Și le 'mpērățește.

Scaunul de pază
Unde va să șeză
Domnul de'n dirépta,
Să 'mpărțescă plata,
Pre boiari, pre glóte
Pre limbele tóte.
Și cine se 'naltă,
Din fire seméță,
I-a vedea tot omul,
Cum i-a certa Domnul.

Psalmul 52.

Dómne! mă spășește
Cu sântul tǎu nume,
Fă-mi judetǔ pe lume,
Și 'ntreg mă ferește,
Cu a ta putere.
Grijă când am multă,
Tu dómne-mi ascultă
Ruga de'n tăcere,
Că se rídicară
Asupra-mi păgâni
Și cu toți străinii,
De mă 'mpresurară.
Și nu-ți sciú de frică,
Când sântul tǎu nume,
Ce-î vestit în lume.
'L iaú într'o nemică.
Ce mie mi-î vântă
Domnul, sufletește
De sunt și trupește
Întreg fără smîntă.
Cine mi-s cu scârbă
Le va veni réul,
De'n tot de-adevărul
Și le-a cădé'n gârbă.

Veste preste lume
Dómne îți voi face,
Cu jărtfe de pace
Sântului tǎu nume ;
Că mi-î cu ferice,
Când tu mă vei scóte
De'n scârbele tóte,
Să n'aibă sǎ-mi strice.
Pismașii sǎ-mi cate,
Și 'ntr'a lor cădere,
Stând fără scădere,
Sǎ-î vǎdǔ de departe.

Psalmul 48.

Ascultați acestea tóte
Noróde, neamuri, și glóte
Să-mi înțelégă cuvântul
Omul de pre tot pământul :
Bogătașii de'mpreună
Cu mișei când s'adună ;
Sǎ nu spuiú de 'nțelepciune
Cu 'nțeles de 'nvățuri bune.
Și auđul sǎ vă tindetǎi,
Pildele sǎ le deprindetǎi,
S'ascultați fără de price,
Sǎ 'nțelegetǎi, ce voi dice:
Sǎ te temǎ de cumplită,
Sǎ nu'ți dea de călciiú smântă;
Cella ce ai bogăție,
Sǎ nu stai în sumeție,
Nici s'aibǎ nădejde 'n frate,
Saú în om la greutate.
Și cu ce schimb va da omul,
Sǎ se schimbe de la Domnul.
Cu prețiiú de răscumpărare
Sufletului de pierzare ?

Fi-va truda ne'ncetată,
 Că la iad nu va fi plată,
 Acolo n'a vedea mörte.
 Să gëndescă, că-l va scöte.
 Că măestrul încă móre,
 Ca tot omul de sub sóre;
 Și nebunul cu buiacul
 Vor peri de pre tot veacul
 Și-averea de dênși rămîne,
 De o iaü rude străine.
 Cât se vor scöte de'n casă,
 Numele li s'a uita-se;
 Li s'a uitá și mormêntul.
 Cât i-a 'mpresura pămêntul...
 Ceia ce nu-și fac pre lume
 De bunătăți s'aibă nume
 Ce folos este de cinste
 Omului fără de minte
 Ce-mi dá firea omenescă
 Pre fire dobitocescă?
 De merge fără sfeală
 Pre calea cea de smintelă?
 Nu cunósce, că-l va duce,
 Desmerdăciunea cea dulce
 De va da ca oaea 'n râpă,
 Și mörtea-l va sorbi 'n pripă?
 Eară direpții, dând pază,
 Vor privi, cum duc să pérză
 Pre păcätos și buiacul,
 Să-și petrécă 'n iad tot vécul.
 De la slavă să se rază
 Și cinstea tötă să-și pearză.
 Ce mă rog Dumnezeü sânté
 Să-mi iaü sufletul aminte,
 Și să mă cuprinzi cu milă,
 Să nu-mi facă réul silă;

Eară tu oame mișele,
 Să nu dai de gânduri rele,
 Când vezi pre păgân că crește
 Și casa lui se lățește;
 Că decă móre, el piere,
 Cu slava lui cu avere;
 Cu dânș' nemică nu duce
 De'ntr'averea lui cea dulce.
 Că 'ntr' acéstă lume 'n viétă
 I-î sufletul în dulceață,
 Și cine i se mbunează,
 I-î drag pre-acella să-l vază
 Cine-î spune 'n direptate,
 De-acela fuge departe.
 Că-î deprins pre cale largă
 Cătră perire de-aleargă.
 Și se trage pre moșie
 La 'ntunerec de vecie,
 Ce folos este de cinste
 Omului fără de minte,
 Ce-și dá firea omenaescă
 Pe fire dobitocească?

Psalmul 136.

La apa Vavilonului
 Jălind de țera Domnului;
 Acolo șăđum și plânsem,
 La voróvă, ce ne strînsem,
 Și cu inimă amară
 Prin Sion și pentru țară
 Aducându-ne aminte,
 Plângém cu lacrimi ferbinte,
 Și bucine ferecate
 Lăsăm pre'n sălcii aninate;
 Că acolo ne 'ntrebară
 Aceia ce ne prădară,

Să le zicem vîers de carte
Într' acea străinătate
Că'n sânt muntele Sionul,
Cântări, cecântăm la Domnul
Ce nu ni se da 'ndemână
A cânta 'n țeră străină.
De te-așiū uita țeră sântă,
Atuncea sē-mi viă smântă,
Și direapta mea sē uite
A schimba vîers în lăute,
Și sē mi se priuză limba
De gingini, jălindu-mi scirba,
De te-așiū mai puté uita-te
Ierusalime, cetate!
'Nainte de nu te-așiū pune

În pomene 'n zile bune,
Sē nu uîți tu Dómne sante
De Edom, ce-aū dis cuvinte
Sante-î cetăți împotrivă,
Cu rēu de'n gură sglobivă:
Răsăpiți ziduri înalte
Deșertați de bunătate!
Tu fată Vavilonescă
Rēul va sē te plănescă,
Va fi și-acella ferice,
Ce-ți va veni, să te strice;
Că ți-se va 'ntorce darul,
Cum ne 'nchinî tu cu paharul,
Când coconiî tēi de ziduri,
Vor sdrobi ca niște hârburi.

Psalmul 54.

Ascultă-mi ruga, Dumnezeu sante,
Și nu mă trece, ce-mi ia aminte!
Că-mi feci rea voe pentru grea ură
De sunt cu spaimă 'n cugetătură.
Și mă ia grijă pentru strigare,
Ce-mi fac pismași cu supărare.
Cu pécăloșii, ce se 'nvitară,
Pentru sē-mi facă vestea rea 'n țară,
Și cu urgie de mē'ntărită,
Cât mi-î de dēnși. inima 'n smântă,
De mă aduce către grea óră
Spre frica morții, de mă 'mpresórá,
Gróză cutremur de mă 'ntunecéză,
Firea-mi nu póte sē stea, sē vază.
Dis'am în mine: de-ar fi putință,
De așiū avea aripă de porumbiță,
C'așiū sbura lesne, m'așiū depărta-mă,
La pădură dese, unde nu-î témă.

Dumnzeu sânte te-aşiu aştepta-te,
 La loc de grijă ca să-mi ţân parte.
 Nécă-le Dóme, şi le 'mpărţi limba,
 Să se scurteze de'n oraşu scírba,
 Să nu mai îmble să leşiuéscă,
 Pe subt zăbrele să căpuéscă ;
 Intinđend laturî în drum cu nadă,
 Fără ce 'nşelă şi scornesc sfadă.
 Că de pismaşul nu mi-ar fi jele,
 Ce-ar ocără-ne cu ocări grele,
 Că m'aşî ascunde de la trăsură,
 A om năprasnic, ce mi-î cu ură
 Ce mi-î mai jale şi mai grea trudă
 Când îmi pismesce om, ce mi-î rudă,
 Carele-mî scie voea şi gândul,
 La masă şade cu mine 'n rîndul,
 Şi 'n serbătore merge 'mpreună
 La casa sântă 'n soţie bună.
 Uniî c'acestia de-ar veni mórtea,
 Să-î concenéscă cu totă sórtea,
 De viî cu totul iadul să-î sórbă,
 Să nu mai fiă cu lumea 'n hórba.
 Şi a lor case pustii să şéză.
 Ce-au fapt în lume, răul să-şî vadă.
 Eú cătră Domnul strig, cânt am témă,
 Domnul m'ascultă când sunt pre sémă.
 Séra şi-amédă-đi şi deminéţă
 Grăesc la Domnul fără de gréţă ;
 Că mă aude, şi mă va sóte,
 Şi voiú fi 'n pace de toţi, de glóte.
 Că ei cu mulţiî vin, cu grea gónă,
 Şi ce 'nvitézá să mă ia 'n tónă.
 Audă-î Domnul, şi să-î smeréscă ;
 Cela ce-î vecinic, să le plătéscă !
 Şi ei să n'aibă cu ce se scóte,
 Să se plătéscă de cătră mórte.

Căce n'avură spre Domnul témă :
 Le-a da certare fără sémă.
 Domnul și-a'ntinde mâna sê-î pérđă,
 Căce nu vrură cuvêntul sê-î crédă;
 Ce se spurcară cu jurămêntul,
 Și nu-și ținură întreg cuvêntul.
 Se despărțiră de dêns' cu gréță,
 Ca sê nu-î cate în sânta față.
 Inima 'ntr'uniî nu se potóle,
 Grăesc de'n gură cuvinte góle,
 De-ți par ca untul de unsuróse ;
 Ele-s ca lancea de sâmcelóse.
 Eară tu óme nu-î fi cu lipsă,
 De-î fi spre Domnul cu mintea tinsă.
 Că-ți va da hrană și te-a griji-te,
 Și de gâlcévă 'n veci te-a feri-te.
 Eară pismașii vor da 'n genune,
 Urniți de Domnul în putrejune.
 Ómeniî ceî crunți nu-și vor petrece
 Dilele vieții, ce 'n sârg s'or trece.
 Eară eú Dómne te am nădejde,
 Și stâncă tare fără primejde.

Psalmul 8.

Dómne, Domnul nostru, cum ți-ai făcut nume,
 De se minunéză 'n tóte părți de lume,
 Că pre'n tóte ceriuri tu dai cuviință,
 Sugarii de'n brațe-ți cântă cu credință,
 Când vii sê cerci iadul, sê legi pre vrășmașul,
 Sê-î culegi dobânda, sê-î restorni sălașul.
 Vêdiu, că-î făcut ceriul de mânele tale,
 Cu tótă podóba, și-î pornit cu cale.
 Aî tocmit și luna sê créscă sê scază,
 Sê-și ia de la sóre lucróe cu rază.
 Stele luminate, ce lucesc pre nópte,
 De dau cuviință, tu le-ai urdit tóte.

Ce póte fi omul de-l aducí aminte,
 De cercí pentru dñsul folosul nainte.
 Sëu fiul sëu dară, ce țî-î cu credință.
 Puțin nu de-a tocma cu ângeri 'n slavă,
 I-a 'ntrece cu cinstea fără de zăbavă.
 Mare cuviință i-aî dat si cunună,
 Së dea 'nvățătură cu tocmelă bună.
 L'aî pusu-l muî mare : tóte së-l asculte,
 Câte sunt pe lume, cuvînt së nu-î mute.
 Și i-aî supus tóte sub a lui picioré
 Ôile și boii și tot de subt sóre :
 Dobitoc sălbatec de câmp și de luncă
 Jigăniî sirepe, ce strică și-apucă ;
 Paserile tóte, ce sunt sburătóre,
 De vînt și de apă ce-s înotătóre ;
 Pre chiții cei prea mari, pe tot fel de pește
 Și tot ce-î în mare, el oblădueste.
 Dómne. Domnul nostru, cum țî-aî făcut nume,
 De se minunéză 'n tóte părți de lume !

Psalmul 55.

De'ntr'a ta mare 'ndnrare, mă rog Dómne sânte !
 Së-mî fiî mie cu priință, së më iaî aminte !
 Și së nu lași tótă ziua om, ce mi-î cu scârbă,
 Së mă lupte, së stropșescă, së se puiă 'n gârbă.
 Sunt cu mulții strânsi asupra-mi së më dea de râpă,
 Și se bat, de la nălțime së mă surpe 'n pripă,
 Ce tu Dómne-mi ești nădejde și ziua n'am témă :
 De Dumneđeș mi-î voróva, și m'oiu lăuda-më.
 Pre Dumneđeș mi-î nedejdea, și nu më ia frică,
 De rău ce mi-ar face omul, nu gândesc nemică.
 Mi-se strâmbă tótă ziua, și staû de më'ngână,
 Că li-î gândul, rău să facă și veste străină.
 Se pun leșiû, și-și întind arma, și staû de vânéză,
 Abia-mî rabdă bietul suflet, incurcat ca së mi-l vază,
 Ci tu Dómne 'ntr'o nemică-î vei lăsa s'alerge,

Cu urgie împrôșca-î-vei pre cei făr' de lege,
Éră eă Dumnezeă sânte ! viața mea-ți voi spune.
Că mi-ai șters lacrămî de'n față, și mi-ai dat vești bune.
Și de-a ta făgăduință mie-mî pare bine,
Să se 'ntorcă toți pismașii, să fugă de mine,
Și 'n ce ți te voiă chema-te, voiă pricepe 'ndată,
Că tu ești, Dumnezeă sânte, cu milă bogată.
Cu Dumnezeă m'oiă făli-mă în graiă, ce voiă dice,
Cu Domnul m'oiă lăuda-mă 'n cuvînt de fericie.
Pre Dumnezeă mi-î nădejea, și nu mă ia frica,
De s'ar porni tótă lumea să-mî strice nimica.
Pe'ntr'aceea, Dómne sânte, eă ți-am de făgadă,
Ce voiă da laudei tale fără de tăgadă.
Că mi-ai scos mișelul suflet de mórte cu jale,
Și mi-ai șters ochii de lacrămî ertându-mî greșale.
Și de lunecușii mi-ai datu-mî să merg fără gréță,
Slujindu-ți precum se cade 'n lucróre de viață.

BANUL IENĂCHIȚĂ VĂCĂRESCU

1740 — 1799

ȘOIMUL

Intr'un copaciū zariflor,
Un șoim, prins în lăntișor,
Strigă amar, ciripind,
Norocul său blestemând :
« Multe paserī am vĕnat,
« Și' mi' diceaū *Șoim minunat!*
« Iar aici laț fiind întins,
« Cum am dat, pe loc m'am
« De inimă.. nu de cap, [prins,
« N'am nădejde sĕ măi scap! »

CANĂRUL

Tu ești puișor canar !
Nu te hrănesci cu zahar,
Nici măcar cu cânepioră,
Ci hrăpești o inimioră,
Ce ai făcut-o jertfă ție.
Ce-ai cu ea de gând, nu scie.

FLOAREA

Intr'o grădină
Lâng'o tulpină
Zării o flóre, ca o lumină.
S'o taiū, se strică ;
S'o las' mi-e frică,
Că vine altul și mi-o ridică.

TURTURICA

Amărîta turturea
Când rămâne singurea,
Căci soția și-a răpus,
Jalea ei nu e de spus !

Cât trăesce, tot jelesce,
Și nu se măi însoțesce
Trece prin flori, prin livede,
Nu se uită, nici nu vede,

Și când șade câte-o dată
Tot pe ramură uscată.
Umbă prin dumbravă adâncă,
Nici nu bea, nici nu mănâncă.

Unde vede apă rece,
Ea o tulbură și trece ;
Unde e apa mai rea,
O mai tulbură și bea.

Trece prin pădurea verde
Și se duce de se pierde,
Sbóră până de tot cade,
Dar pe lemn verde nu șade.

Unde vede vânătorul
Acolo o duce dorul,
Ca s'o vadă s'o lovască
Să nu se mai pedepsască.

Când o biétă păsărică,
Atât inima își strică,
In cât doresce să moră
Pentru a sa soțioră,

Dar eū, om de naltăfire,
De cât ea mai cu simțire.
Cum pôte să'mi fie bine?...
Oh ! amar și vai de mine !

INTRISTAREA

La o întristare,
Amară fôrte,
In cât cel ce o are,
Să-și róge mórte,
N'ai ce să faci !
Nu'i mângâere,
Nici e putință,
Acel ce pere
Să'ti dea credință;
Trebuī să tacī !

BOALA INIMIOAREI

Spune, inimióră, spune
Ce durere te rēpune ?
Arată ce te muncește,
Ce bólă te chinuește ?
Fă-o cunoscută mie
Ca să'ti caut doctorie,
Te rog fă-mă a pricepe
Bóla din ce ți să începe.
Arată, spune, n'ascunde
Dă-mi uncuvēntși-mi respun-
Spune, inimióră, spune [de;
Ce durere te rēpune ? !

STIHURI DESPRE ÎMPĚRĂȚII OTOMANI

Moamet stătù 'n lume, om fôrte minunat,
Căci s'arētă din slugă, prooroc și împērat,
Și dătătoriu d'o lege, ce după ce-o 'ntocmi,
În trei părți ale lumii, de mulți se primí.

*

Dreptatea lui Ortugluli 'i-aduse stăpânire,
 Căci Aladin se 'ndatori s'î facă mulțămire,
 D'aceea și 'l făcù vechil pe ale sale tôte,
 Și cu deadins ne arătă, dreptatea ce mult pôte.

*

D'a se numi Eroù în lume cineva,
 Osman trebuie să fiă, dar nu dor alt-ceva.
 Făcù 'nteiù stăpânirea, apoi s'a arătă,
 Fără răsboiù și 'n grabă, chalif și împărat,
 'Și-adăogă devletul cu țeri, și se făcu
 'Ncepere și părinte 'mpăraților d'acù.

*

Coprinsul stăpânirii acesti otomănesci,
 E 'mpărțit de lege ca factel'omenesci,
 Pravila se întrebă, apoi se dau porunci,
 Și așa răsboiù, seù pace, tôte se fac atunci.
 Când nu slobode legea nimic nu e urmat,
 Fetfă când nu se scrie, tot lucru 'i nelucrat.

*

'N Evropa ântêiași dată
 'Mpărat, Orhan s'arată
 Din cei othomănesci.
 Tracii în Romania
 Și în Macedonia
 Primesc aceste vesti.

*

Murat peri la pace,
 Iar nu când se bătea,

Ci dar Minerva tace,
 Iar Marte cât putea
 Strigà la toți să credă
 Că și-acu e slăvit.
 Și cum peri, toți vadă
 Că-î de vrăjmașiū lovit.

*

Slavă și dobândire, la împerați e fire
 Și sînt îndatorați
 Pururea se le céră, până măcar se piéră,
 Și atunci sunt lăudați.
 Și fulgerul se trece, nescine ce se cerce
 Nu-î lucru necređut,
 Și Baiazid de piere, cinstea lui așa cere,
 De față e vėđut.

*

Unî împărăția Mehmed cea desghinată,
 Pentru nu ca a Romei, se pațiă reū vr'odată;
 Valachia se 'nchină, la elū, de bună voie,
 Ca nu cu vreme 'n urmă se-î vie vr'o nevoie.
 Dreptatea, 'nțelepciunea, și de cuvênt ținerea,
 Unite 'n bunătate, 'î fu tótă averea.

*

Marte ni se fălesce,
 Și dice că'l cinstesce
 Murat cât el voiesce ;
 Iar nu el pe Murat.
 Minerva 'l dojenesce
 Și-î spune că-l slăvesce
 Pe ea, căci o iubesce,
 D'aceea-î lăudat.

*

Marte vedând p'acest Mehmed, în extasis rămase,
Acesta-î Marte ne dicea, așa se'nfricoșase.

Și cu Saturn răsbóie

D'o face 'l despóie,

Striga ne'nrușinat.

Unde a rămas pământul

A nu-î face cuvântul

Și a sta nevētēmat,

Și așa dicēnd tǎcū de tot, și ne lǎsǎ a crede

Cǎ cel mǎi mare între sultanī el fu, precum se vede.

*

Impreună cu Minerva și mâna ta pornesce,

Un sfătuit de dēnsa, așa ne sfătuesce ;

Dar Baiazid acēsta, pe semne n'o aflase,

Decī dete 'mpērǎția, cǎci Marte nu rēbdase.

*

Impērēția și de-î fu scurtǎ din viețuire

Dar fórte lungǎ s'arētǎ din multa dobēndire,

Arabia și Persia și cele din Asia,

Și Egiptul din Africa 'î tremurǎ vitejia,

Iar firea întristându-se de frați și de pǎrinte,

'I desfaimǎ faptele la toți, cu jalnice cuvinte.

*

Și Suleiman împodobi numele 'mpērǎției

Și armelor tǎrie dǎnd, încǎ și vitejiei.

Africa și Persia

Evropa și Asia

Cu slavǎ-l primesc ;

Și 'n ele cât'odată,
 Ca 'n tóte tot-d'odată,
 Pururea-l găzduesc.
 Efratul, Tigrul, Dunărea cu Nilul 'și fac certare,
 Din ele care mai ades să-î facă adăpare.

*

'N palaturî de 'ndrăsnise
 Odihna, și venise,
 Nu este așa ciudat,
 Căci Chipru și Livia
 Arată vrednicia
 Și-acestuî împărat.

*

Măcar că Venera avu cinste într'acea vreme,
 Dar birui și Perși și Nemți, Murat fără d'a se teme.

*

Toți pentru Egrea-l laudă, dar firea 'l desfaimă,
 Căci cu omor d'atâția frați, și ei 'i-aduse spaimă.

*

Toți Dumnezeii elinesci cu ale lor neveste
 Vrură gémia a vedé, dacă luară veste,
 Védénd tăcură, nedîcënd nici vorbă, nici poveste.

*

'N cea după urmă Venera cu Bachus împreună,
 Și pe 'mpărați 'i fac lipsiți, până și de cunună.
 Pierdù cu stăpânirea Osman și vietuirea,
 Făr' de a nu gândi.

Póte că n'avu cine, sê 'l sfātuéscă bine,
Ci dar se osândi.

*

Și patimile 'nvěțături, când nu pot sê se facă,
Veri-cine póte tot așa, eî fiteșî-care tacă.
La cel ce prisosesc virtutea nu se témă
Că și vițiú de are, nu-î pré băgat în sémă.
Azachul și Hanea, pe lâng'acestea tóte,
'I arată împărăția, că ce voesce póte

*

Cară-ți fuse și numele, Cara-ți fuse și tréba,
Căci prăpădiși atâtea țeri, întru'nzadar și géba:
Eratostrate te învăță, sê-ți lași o pomenire
Și-o vei avé cât și-a lui, fără de nemurire.

*

Mare 'mpérat sultan Mehmed, și mic tot într'o vreme,
Căci unde toți 'l tremură, ajunse d'a se teme
Innocit, ne'nnocit, și acestea tot-odată,
C'ășia pat cei ce trebile singuri nu 'și le cată,
Stă și la slugi adevérat, o cinste stăpânescă,
Insă 'ntre slugi sunt osebirî, stăpâniî dar grigescă,
Că-s Chipruliî, și Panaiotî, și Cara Mustafale,
Și-acei d'ântâiú aduc folos, cei după ur oă jale.

*

Și Suleiman silință, făcú după putință
D'a fi biruitor,
Dar nu fu cu putință, să facă vr'o silință
D'a fi nemuritor.

*

Un lucru necuviincios când se va da odată,
Urméază 'n urmă multe mii, înțelepții toți ne-arată.
'N cea după urmă de 'ntristări, când nu avem scăpare,
Scăpăm de vieță cu 'ntristări, cu bucurie mare.

*

Răsbóiele prietenesci, pururea sunt mai rele,
De cât acele vrăjmășesci, ce fug toți de ele,
Cu pagube de multe țieri, cu ai sei vrășmași se'mpacă
Supuși și prietenii, ce alt aș să'i mai facă.
Cu mijlocul cel arătat, pierdú și-o 'mpărăție,
Și vieța 'n urmă, Mustafa, pentru melancolie.

*

Achmed cu înțelepciunea, ce fôrte mult iubi,
Și cu luări de locuri, devletu 'mpodobi.
Griji mai mult de tóte, a fi înlinescit,
Dar, și el la acésta, rămase amăgit.

*

Mahmut apoi la tóte, rămase lăudat,
Căci toți 'l socotiră, de vrednic împérat.
Aduse și isbânde, făcu și dobândiri.
Și-și veseli supuși cu multe fericiri.
Și așià trăind cu slavă, devletu'si desfêță,
Împărățind cu pace, până se strămută.

*

Puțina viețuire, nu dete păsuire
Acestui împérat,
S'arate vr'o mărire, ca cu deosebire
Să fie lăudat.

*

O picătură de noroc, nu un borcan de minte,
Un om dicea, voesc să aib, și nu știu cu ce minte;
Pe semne el prooroceà, ce va să fie'n vreme.
Dar înțeleptul Mustafà dicea și 'n astă vreme,
De minte o stropitură voiū, de cât de norocire
O adâncime a dobândi, fiū cu nenorocire.

TESTAMENTUL.

Urmașilor mei Văcăresci
Las vouă moștenire :
Crâscerea limbei Românesci
Și-a patriei cinstire !

CLUCERUL ALECU VĂCĂRESCU,

fiul Banului Ienăchiță.

POESII COMPUSE INTRE 1795 SI 1798.

I

OGLINDA

Oglinda când 'ți ar arăta
Intrégă frumusețea ta,
Atunci și tu cu mine
Te-ai închina la tine.

N'ar fi mijloc să te privești
Asemené după cum esti
Și idololatrie
Să nu 'ți aduci tu ție !

Ochii în ea când 'ți 'i arunci
De tot se 'ntunecă atunci.
Și de te și arată,
Iar nu adevărată.

D'aceia nu da credemânt
Oglindei, ce cu scădemânt

Îți face 'nșelăciune
Și tot minciuni îți spune.

Ci câtă esti să știi, de veți,
Dă credemânt ochilor mei,
Fiin-t-că nu te'nșală,
Nici fac vre-o greșală.

În ei te cată, să te vezi
Intocma pe cât luminedi,
Și într'a lor vedere
Veți câtă ai putere.

Crede'i, săracii, când îți spun
Că numai ție se supun,
Și că le ești din fire
A lor Dumneșire.

II

N'AI PROTIVNICĂ SUB SÓRE

Cât e ziua de frumoasă
 Lîng'o nópte 'ntunecósă,
 Atât ești tu între tóte,
 Hotărât și fõrá póte.
 Singurã ești numai una,
 Care ai luat cununa
 Darurilor de la fire,
 Mai pe sus de omenire !
N'ai potrivnică sub sóre!
 Și mă jur și puiú prinsóre

Că ești mai deosebită
 Și cu tóte 'mpodobită.
 Frumusețe, 'nțelepciune,
 Vorbă, duh și isteciune,
 Le vëd tóte adunate
 Și la tine 'mpreunate.
 Ah ! dar cât ești de frumoasă,
 De ai fi și credincíosă,
 Eú și sufletul din mine,
 L'aș da jertfă pentru tine !

III

ÎNTELNIREA

Ochilor! ajung' atât !
 Nu mai plângeți amărit ;
 Vremea este să uscați
 Pîraele ce vërsați.

Și tu *limbă!* ce tăcuși
 Ca o mută pên'acuși,
 Deslégă-te ca să spuși,
 Focul unde te supuși.

Peptule! ce pêně adă
 Nu sciusei decăt să arđi,
 Aflând acum unde mergi,
 Bate-te césuri întregi.

Mânilor! nu vë 'nlemniți,
 Ci vedeți să pipăiți
 Și să strîngeți binisor
 Acel minunat trupșor.

Piciorclor! alergați,
 Săriți nu mai tremurați !
 Duceți-mă să 'ntîlnesc
 Stăpâna care-o slăvesc !

Iar voi *buze,* ce 'mă țineți
 Sufletul, acum vedeți
 Fără sațiú sărutând,
 Să'l faceți teslim(*) rîdënd.

(*) *Pređare.* — *A face teslim* se ȕice în loc de : *a da în prăimire.*

IV

MOȘTENITÓREA AFRODITEI

Afrodita întristată,
 Căci nu s' află pe pământ
 Frîmusețe 'ndestulată
 Și de duh și de cuvânt,
 Te zări d'abia pe tine
 Și te hotărî de om
 Căruia i se cuvine
 Ca să'î fie chlironom ;
 Și zîbind îți lăsă ție,
 Dupe cum s'a cuvenit,
 Skiptrul său de 'mpărăție
 Și puternicul magnit ;
 Dăruindu'ți și putere
 Ca să poți să stăpânesci
 Și să tragî la a ta vrere
 Inimile omenesci.
 Dar când te-a făcut stăpênă
 Pe tot némul omenesc
 Ți-a și Țis să fii blajină
 Către cei ce te slăvesc ;
 Iar să nu te-arăți tirană
 Și judecător nedrept,
 Către unul ce-are rană
 Și atîta foc în pept.
 Dar se vede amăgită
 L'acel dupe urmă gînd
 Și stăpêna Afrodită,
 Căci tu, când mă veđi plîngînd,
 Nu că numai milostivă
 Nu'mî ești nici de cum atunci,
 Ci te-arăți și împotrivă
 L'ale ei sfinte porunci !

V

FLUTURELE

În flacăra care mă ard,
În loc de chinuri și necaz,
Găsesc tot mângâere,
Dulcătă și plăcere !

Ca pervaneaoa* am ajuns,
(Nu e vr'un lucru de ascuns)
Singur alerg de voe
În foc, fără nevoe !

Când nute ved, îngheț de frig,
Voiu să te ved și să mă frig !
A ochilor tăi rață
Îm place să mă ardă ;

În focuri când n.ă prigoresc
Atunci îmi pare că trăesc !
Atunci mă țiu cu viêtă !
Altminteri sunt de ghiată.

Acéstă parte 'mă am ales,
Din flacăra'ți să nu măi es !
Nu voiu să am scăpare,
De foc ce raiu îmi pare !

Seară trăind! s'omor ardend!
Ș'al t'eu obraț numai vedend,
Să 'mă pară focul viêtă !
Și mórtea o dulcătă !

Așa m'am hotărît să fiu
Cât voiu trăi, cât voiu fi viū,
În pept purtându'ți focul,
Să'mă fericesc norocul !

Iar când pe urmă voiu muri,
Nici între morți mă voiu feri,
D'a spune la orî-cine,
C'ășa ți se cuvine !

VI

RESPLĂTIREA

Cum nu socotesci vr'o dată
Cum că e și judecată,
Care 'ntrébă pe orî cine
D'a făcut seú rău seú bine ;

Și gândind la răsplătire,
Ș'ți vii singură'n simțire
Și să lași atâte rele
Care faci inimei mele.

* *Fluturele*. Dicere turcésă.

De gândesci că n'or să'ți vie
Câte mi le faci tu mie,
Veî vedé vr'o dinióră
Cât de mult o să te dóră !

Alé mele tóte díse
De le numerî tot drept vise
Și drept basne așa numa,
Aî greșélě ; lassă gluma.

Și'nțelege. te deșteptă,
Judecata că te-așteptă
Unde n'or să fie jocuri
Câte 'mî dai dureri și focuri ;

Ci o să dai răspuns la tóte,
Câte una, când l'-a scóte,
Arătând din ea pricină
M'ai căsnit, ne avênd viaă.

De aceia, de 'ți e témă
De dreptate, bagă sémă,
Nu vërșă 'n zadar un sânge,
Ce atunci se póte plânge !

Ci îți vino în simțire
Și cunósce că din fire
Nu poți face strâmbătate,
Unde ve'li numai dreptate.

VI

OCHIȘORI FRUMOȘI

Ochișori frumoși,
Dulci și mângâioși !
Ce sunteți mânioși ?

Voî vă bucurați
Când mă'ntîmpinați,
Iar nu vă turburați.

Vă sciam porniți
Să mă miluiți,
Nu să mă chinuiți ;

Dar acum pricep
Că sînt la gazep, *
nu sciū cum să'ncep,

Ca să vă 'mblîndăsc
Că mă tot sfiesc
Să nu vă necăjesc.

Vinovat nu sînt !
Vă fac jurămînt.
Apoi cu ce cuvînt,

Să vă necăjiți
Și să nrgisiți
P'un rob ce stăpîniți ?

De sunt vinovat
Spuneți'mi curat
Să sciū adevêrat

* Pedépsă. Dicere Turcésă

Ce fel se urmez
Să vă 'ncredințez,
Și cum se mă 'ndreptez.

Ochișori cu haz !
Nu 'mă faceți necaz,
Ajunge'mă cât mă arđ !

VIII

INȘELĂCIUNEA

Cu lațurile ce'ntinđi
Din ochii tēi cei frumoși
Sciū bine că puī nu prinđi,
Ci inimī de ticăloși.

Și 'ncaī dupe ce le prinđi
De ce nu le și omorī ?
Ci numaī vei să le aprinđi
Pe césurī de miī de orī.

Le arđi pīnă le deprinđi
Cu flacăra de o fac haz,

Apoi d'aci le desprinđi
Pentru maī mare necaz.

Âncă te faci că 'ți desprinđi
Și mreșile, și că 'ți uiți
Cum că însăși aprinđi
Cu ochii 'ncotro te uiți.

Dar asté, de ni le vinđi
Drept marghiolīi, te-amăgesci
Că mințile sunt oglinđi,
Și ved curat ce gândesci !

IX

TU EȘTI AMORUL MEŪ

Cine are pept să pórte
Focurī și durerī de mórte
Și să fie odihnit,
Suferind cu mulțumitā
Așa patimā cumplitā
Făr'd'a s'arāta mīhnit ?

Numaī eū mă ved în stare
Să mă arđ fără 'ntristare
Și rīdēnd să mă topesc,

Numērând drept datorie
A muri cu bucurie
Pentru ceea ce iubesc !

Mulți gândesc că despărțire
N'am din cei fără simțire;
Pétră'mī dice că sunt și fer !
Vedēnd ast-fel de răbdare,
Făr' d'avé asemănare,
Și se miră cum nu per !

Și măcar că aū dreptate,
De urmări așa ciudate
'Toți de obște-a se mira,
Să am mórte drept plăcere
Și să sufer cu tăcere,
Făr' d'a nu mă supăra.

Dar greșesc, căci n'aū sciință,
Că cu pohtă și voință
A răbda este dator
Cine-o ști să te 'ntelégă,
Și o mucenie 'ntrégă,
Nu ca un nesimțitor.

De acea cu 'ntregime
De simțiri, nu cu prostime,
Câtă ești înțelegend,

Ș'al meu suflet te iubesc,
Și de voe se trudesce
Și se bucură ardênd.

Dar mă rog, și tu 'nțelege
Că la peptul meu e lege
Pentru tine a obta,
Ș'a răbda dureri și chinuri,
Patimi, focuri și suspinuri
Și a nu se văeta !

Și rămăi încredințată
Că și de-oiū muri vr'o dată,
Tot acela fiind eū;
Și în iad și fie unde
Voiū striga făr'a ascunde,
Că tu ești amoru' meu !

X

M I L A

De nu mă cređi pe mine
Întrebă pe orī-cine
Și veđi cât pătimesce
Un suflet ce iubesc !

Întrebă 'ncaī pe lume,
Să veđi că nu sunt glume
Necauzrile mele,
Care petrec cu ele !

De lacrămi vërs pârae
Cu gróznice văpae,
Și sufletul îmi ese
De ohtături adese!

Un cés nu vëd odihnă !
Nu dorm vr'odată 'n tihnă !
Durerile 'mī sunt hrană
Și mângâeri la rană !

Mă ard peste măsură !
Slăbesc fără căldură
Sunt bolnav în picere,
Și mor făcênd tăcere !

Când nu te vëđ am chinuri,
Și când te veđ, leșinuri ;
Un cés nu 'mī prisosesce
Să 'ți spuī ce mă trudesce "

Și tu 'n loc de răpaos,		Nu cređi cum că firesce
Mai mult 'mă faci adacs		Se desnădăjdnesce
De chinuri, cu voință,		O inimă 'mpetrită,
Ne vrënd sē 'mă dai credință.		Când nu e miluită!

XI

LA O GEVREA. *

Cum se'ntorce dupe sóre
 Pururea acéstă flóre :
 Așa inima din mine
 În veci umblă dupe tine.

XII

TRANDAFIRUL. **

Trandafirăș înflorit,		Rógă-te și pentru mine,
Care te-ai învrednicit		Sē mă aibă la mai bine !
Sē împodobesci acel sîn		Găscsece vre-un mijloc
Unde pururea mă'nchin !		Sē m'așede 'ntr'al tēu loc,

* Acéstă epigrafă s'au cusut la o *gerrea*, dice *Nota lui Nicolae Văcărescu*. *Gevrea*, precum se scia; este un vël subțire : se vede că florea cusută pedên-sa era *Flórea Sóreluș*

** Iar aceste versuri cu tóte că sunt fóite pe scurt și nu cu mult înțeles și încă și scađute din tot meșteșugul poeticesc, dar pricina le este ciudată, căci la Maiă la anul 1793, întâmplându-se ticălosul poat numai cu scumpa pricină a plăcerilor sale, și ședend amëndouă părțile, peste donă césuri cufundați într'o tlcere forte adâncă, și sorbin lu-se unul cu altul cu căutăturile, mai la urmă aș oșit acest trandafirăș dintr'acel sîn coresce și adică cam cu nebăgare de sémă s'au pus pe pernă ca cum ar fi fost lopădat, la care întindându-se ticălosul, și luandn'l, tremurându'i și sufletul și mâna, întâiū aș fost dojenit de ce sã 'l iea apol, iertându-i-se greșola, aș fost întrebat că se pot face versuri asupra trandafirului și el cu multă umilință respundend că focul acestui trandafir ar putea însufleși și petrite a face versuri, cu multă blândețe, însă plină de mărimē și de pnere, aș fost poruncit sē facă. Deci el, ne perđend vreme nici un minut, șiind trandafirăgul în mâna, cu ochi plin de lacrimi, aș început a le dice din gură și de nu se întâmpla asupra acesteï fericiri o pãrdalnică de venire . . . vș fãgăduesc că ar fi đis un milion de versuri fără condeiū. Dar acea venire îi aș tăiat puterea și atât numai aș apucat de aș așdit că forte frumoșe sânt, și sē se scie, unde le aș și scris îndată și le aș închinat fãr'd'a avé copie, iar acum dobândindu-le s'au scris aici. Iar acel trandafirăș norocit și astăzi se așia la scumpă păstrare, și se va așia până la sfârșitul vieții poetului.

Notă de Nicolae Văcărescu.

Si'i spune că am durere
Nu dragoste cu părere ;
Poți să'i și făgăduesci
Că tu, de te vestejesci,
Eū firea nu 'mī o prefac,

D'oiū avé noroc să'i plac.
Arată'i cu umilință [dință ;
Că'n loc de ghimpī, am cre-
Fă-mē s'ajung la devlet
Și iea'mī și viēta rușfet.*

XIII

RABDĂ INIMĂ CÂT POȚI.

Rabdă inimă cât poți,
Nu 'ți da taīna pe la toți ;
Patimile vrând sē 'ți spuī,
Nu te 'ncrede fie cui ;

Căci anevoe găsești
O inimă precum ești
Sē aībă prieteșug
Curat fără vicleșug ;

Și astădī vēd fōrte rar
Între ómenī acest dar,
Cât pociū sē đic c'așa firī
Maī nu găsesc nicăiri.

Nu le căta că 'ți zîmbesc
Și îți rîd când îți vorbesc,
C'acelea sunt fățării
Și te mușcă când nu sciī ;

S'arată bine de loc,
Dar intr'ascuns își bat joc,
Și caută vreme când
Sē te strice maī curēnd.

D'aceea aș vré sē veđi
Sē nu te pré 'ncredințeđi,
Sē faci ast-fel de mișcări,
Făr'd'a face cercetări.

Ci vrēnd sē te jăluesci
Și sē spuī ce pătinesci,
Cércă 'ntēiū pe cine-va
Și veđi de póte și va,

Sē 'ți dea vre un ajutor,
Ș'atunci spune'ți al tēu dor ;
Iar alt-fel fōrte te rog
Sē fiī al obștei zălog.

* Devlet însemnează înălțime, mărime, naestate. — Rușfetul era darul sēi ploconul cu care cel mic își arăta recunoștința către cel marī. — Aceste două đicerī, cu tótă origina lor turcescă, cu tót caracterul lor străin, fac aci rimând un efect plăcut și grațios ; ele par a fi o glumă plină de spirit a poetului.

XIV

LA AMOR. *

Orî cine ești, stăpênul tãu vedî'l ! și rob te scie ;
Că orî 'ți a fost, orî 'ți este ađi, seú mîne o sã 'ți fie !

* Traducere dupe inscripțiunea pusă de Voltaire pe o statuă a
amorului în grădinile de la Maisons:

Qui que tu sois, voici ton maitre ;
Il l'est, le fut, ou le d it être.

LOGOFĂȚUL NICOLAE VĂCĂRESCU

Al doilea fiu al Banului Ienăchiță

17...—1828.

I

În raiu fără tine, e mörte, e ghiată !
Și 'n iad lângă tine, e bine, e vieță !
Și 'n iernă cu tine sunt tóte înflorite !
Și 'n véră fără tine sunt tóte perite !
Tu ești suflețire de duhuri istețe !
Ș'aí fi mângâere d'aí fi cu blândețe !
La inimă trufașe, în tréză plăcere,
Cu orí ce mișcare aí dar cu tăcere.

II

În noian de întristare, când s'o afla cine-va,
Cum se 'și mai afle scăpare, când chiar dragostea nu va.
Dragoste, fií milostivă la amară starea mea,
Lasă'ți tótă 'mpotrivirea, și 'ți iea iar blândețea ta.

III

Amărítul al meu traiú !
Iad ímă pare, iar nu raiú,

IV

Ca un pom ce dă de plóie
 Și pe lîngă el se'nmoie
 Uscăciunea ce'l strica,

Tocm'așa fără 'ndoială
 Cu firéscă rânduială
 Acum și inima mea,

Din a cerului rostire
 'Și a mai venit iar în fire
 A 'nceput a se'ndrepta.

V

Un pic de nădejde d'aș sci c'o să 'mă vie
 Și traiul mai dulce că póte să 'mă fie;
 Atuncé și viéța 'mă ar fi dór mai scumpă
 Și slaba eî ată, n'aș vrea să se rumpă.

Dar când de nădejde de loc nu se simte
 Și nici cum să 'mă vie, nu 'mă trece prin minte;
 De traiū . . . . nu e vorbă! precum nici de viéță!
 S'aú săvêșit tóte! . . . ah! rumpe-te ată!

Și póte atuncé, d'o fi nesimțire,
 Să fiú în odihnă, să am fericire . . . . ?

VI

A trăi, făr'a iubi :
 Mă mir ce traiū o mai fi !
 A iubi, făr'a simți :
 Mă mir ce dragoste-o fi !

A simți, făr'a dori :
Mă mir ce simțire-o fi !
A dori, făr'a jertfi :
Mă mir ce dor o mă fi !

VORNICUL IOAN VĂCĂRESCU

fiul Clucerului Alecu 1786—1863

OCUPAȚIUNEA LA ȚARĂ

Din poema intitulată: «O zi și o noapte de primăvară».

N'am să scap, în piept port dorul,
Peste ape, peste munți ;
Ved că peste mări amorul,
Când o vrea își face punți.

La Carpați m'am adus jalea,
Lor am vrut s'o hărăzesc ;
Resunetul, frunza, valea,
Apele 'mă o îmulțesc !

Mii de pedici, mii de curse
Peste firea tot' a 'ntins ;
Lacrămii în zadar sunt curse :
Unde-oiū merge eū sunt prins.

. . . . .

Se întinde o câmpie
De sub pôle de carpați :
Câmp deschis de vitejie
La Români lăudați.

Surpături sunt de o parte,
De-un oraşu, ce a domnit ;
O gîrlită 'n coaci desparte
Un crîng fórte 'nveselit.

Acolo am eũ căscióră
Pe un vîrf de delişor,
Curge 'n vale-î o apşóră,
Murmurând încetişor.

Împotrivă smălţuite
Dealuri altele se vîd,
Si 'n vâlcele înflorite
Miei pasc, alerg şi şed.

Lăsând ale lumii mare
Cinsti, nădejdi şi fumuri seci,
Amăgirî cu 'ncredinţare,
Vrăşmaşi caldi, prietenî reci,

Acolo cu sănătatea
Cu odihna însoţit,
Tót' a vieţii bunătate
Dobîndeam eũ îmmulţit;

Când la vie, la grădină,
Când la câmp de multe orî,
Cu o muncă prea puţină
Pildă dam la lucrători.

Când cu mreji amăgitóre
Vii prindeam paseri d'in sbor;
Când prin ţevi fulgerátóre
Cu plumb le-asvîrlîam omor.

Când cu câinii prin pădure
Vulpe, epure fricos,

Lupul năvălit se fure,
Îl răniam mai cu prisos.

Trăgém multî din locuință,
Ce-aũ adine l'al apeî fund;
Câți dând la 'nșelări credință,
Undiți, lesne îi pătrund.

Muncă, luptă, călărie,
Jocuri, imblete pe jos,
Mă 'nlăriaũ cu veselie
Și-mî da 'nvederat folos.

Curăția și măsura
Masa mea împodobia,
Mulțămîa stomac, ochi, gura,
Dar mă sătura d'abia.

Musele ce-mî sunt dragi fórte,
Avén minut hotărît,
Când cu cei cariî n'aũ mórte,
Mă 'ntâlneaũ numai decăt.

Cu nespusa lor dulcétă
Mintile mi le 'nmulțîaũ;
Mână, duh, ochi, limbă, viétă,
Tóte mi le 'nsuflețîaũ.

Atunci cu încredințare
Deslușiam un véc mai bun;
Cu a căruî așteptare
Rēul, ómenii supun.

De-amărunt privind natura,
Planeti, răsărit, apus,
Stam gândind : așa făptura
Cine-ar fi 'nvirtind de sus ?

Câtă slavă se cuvine
 La unul ca el, ȳ-o dam !
 Ş' însu-mi multămit cu mine
 Mă duceam de mă culcam.

.....

RĂSĂRITUL SOARELUI.

Aurora se coboră
 Din braţele lui Titon,
 Veselă şi rumeoră,
 Fără témă de vr'un svou.

P'a ei cale semănată
 De trandafirii vii la feţe,
 Vine porţi deschide 'ndată
 Zîmbitóreii diminete.

Focurile-şi răspâdesce
 Nóptea lor se supuind,
 Norii toţi îi auresce,
 Viéta firii înnoind.

Běşicţele de rouă,
 Ce pe érbă strălucesc,
 Câmpului daş smalţurii nouě,
 Florile le 'nveselesc.

De miróse înmulţite
 Balsam viu din ele dând,
 Zefirii dulcii suflării trimite,
 Ici şi colo se jucând.

Arătorul se silesce
 Boii săi cei grei la pas,
 Cântând, spune, ce doresce,
 Tare răsună-al lui glas.

Plăcute sbierări de turme
 Aerul îl implu tot :
 Taurii grei p'ale lor urme,
 Apăsate mugirii scot.

Căluşea d'altă parte
 Lor răspunde năncedând ;
 Eco prelungind în parte
 Al ei glas tot înălţând.

Ochiului s'arăt grămadă,
 Turnurii, case, vii, grădinii,
 Munţii verđii, munţii de o ză-
 Lucitóre fiind plinii. [padă

Ducend apă, cânt fetiţe,
 Mai încolo lingă oi,
 Spun, şi ele, ciobăniţe,
 Că sunt bine, câţi sunt două.

Eco prea cu îngrijire
 Al lor cântec rescântând,
 Drag îl duce la simţire,
 Şi desmédă orii ce gând.

Rînduréoa 'n sbor se 'ntrece,
 Cu-o aripă răduesce.
 Unda ce-şi ia pe trup rece,
 Răcorită se 'ntăresce.

Face fluturii mi se sbore,
 Cum va zefiraşiu uşor ;
 Albină fac, din flóre în flóre,
 Furtişag nestricător.

Se înalţă cu mîndrie
 Sorele pre răsărit :
 Tote lui cu bucurie
 Pe loc închinării trimit.

SFĂTUIRE ŞI RUGĂCIUNE

(Făcute în anul 1821)

Fraţi uniţi, nu ca tâlhari,
 Ci ca Români, ómeni mari,
 Veniţi se ne sfătuim,
 Ce ar trebui, cum se fim !
 Născuţi din fire Români,
 Fii de ai lumii stăpâni,
 Pe străini ca noi credînd
 Zavistia 'n noi crescînd,
 Trufia ne amăgînd,
 Ruşinarea nesimţînd,
 Neînarmaţi, ne'nvętaţi,
 Chiar de lege depărtaţi,
 Înşelaţi, prea rătăciţi,
 Am ajuns să fim robiţi !
 Patimi, jigăni tirani,
 Ne supun de-atâţia ani;
 Ne 'njunghîă, ne tund pe noi,
 Fiii leilor sunt oi !
 Dar iată ne-a deşteptat
 Dumneđu desmîniat ;
 Prin el suntem împăcaţi
 Câţi ne scim Români şi fraţi ;
 Măna lui pe noi vedem !
 Veniţi toţi se 'ngenuchiem,

Lui laude se 'nalţăm,
 Şi fierbinte se 'l rugăm
 Fie, fie depărtat,
 Tot duh rău şi necurat !
 Tu, ce pretutindenă eşti,
 Ce zidirea'ti cărmuesci,
 Care 'nalţi împărăţiei
 Şi cufunđi când te mîni,
 Din toţi sântii cel mai sânt,
 Te coboră pe pămînt !
 Luminéză-ne pre noi !
 Spune-ne-ale tale voi,
 Ce, jurăm toţi a peri,
 În ceas ce nu le-om păzi ;
 Némul nostru 'i hărăzim,
 Tie singur il sântim !
 Tu ce-ai ales din pescari
 Pe ai legi sfetnici mari,
 Şi-ai înalţat din ciobani
 Pe-ai noştri străbuni Romani,
 Tu, Dómne ! Tu poţi, tu scii,
 S'arăţi c'ai lor suntem fii !
 La tine noi năzuim,
 Voind se ne desrobim !

CÂNTEC ROMĂNESC

(Din 1821)

Aîdî Române ! aîdî voînice !
 Lasă rîpe, văi, colnice !
 Aîdî moşnén de vitejie !
 Lenea nu e dată ție.
 Pe uscat, ca și pe mare,
 Și pe jos tu ești călare.
 Și de vécuri ție-ți spune
 Că născut ești a supune,
 Și cu fapte tot mărețe
 Lumi 'ntregi a da povețe.

Aîdî Române ! căci e vreme,
 De când țara ta tot geme,
 Suferind rușini și gróze
 Sub cumplirea multor lóze.
 Aîdî voînice ! te arată
 Că tot ești ce-ai fost odată !
 Cu unire și cu minte,
 Cu de arme drepturi sfinte,
 Cerul slava ta voesce :
 Aîdî voînice, biruesce !

ADUCERÎ AMINTE

(Sonet)

Puternici, prea scumpe aducerî aminte,
 Prin voi al meu suflet ființa-și voesce ;
 Trecuți fericiți-mi anî vęd înainte,
 Prin voi mie pomul nădejdi 'nverdesce.

Ear pricinî de jale sē-mî fiți de-am cuvinte,
 Când voiū, lîngă mine și 'n ceruri trăesce,
 Prietenu, ruda, măritul părinte.
 Prea dulci vouē lacrimî simțirea-mî jertf esce.

Spre cea din primejdii ferice-mî scăpare
 Gândind, o nespūsă găsesc mulțămire ;
 Dar vrednic am numai de pus la uitare,

Că om, ticălósa-î acea plăsmuire,
 Ce fuge, când fapta-și în ochi îi resare,
 Poftind : orî-ce apă s'aîb' a Letei fire.

P A C E A

(Sonet)

Cresci în sîn pe Plutu, pace mult bogată,
 Ramură măslinu-ți dă vesclitóre,
 Șérpe la piclóre ai nevinovată,
 De-orî ce măestrie sbórá, iubitóre !

Cornu 'mbelșugării adă-ni-l îndată !
 De-armături, de paveđi, vino ardětóre,
 Grasul, roditorul, albul piept ne-arată,
 Puiă Caduceu-ți, ér' negođu 'n flóre.

Scump însărcinată de florî, spice, póme,
 Dărucesce nouă facerî miî de bine !
 Isgonesce rele, bóle, ciumă, fóme !

Prea întemeiate, fă s'avem cu tine
 Sântele de némurî pravilî económe !
 Fericirea nóstră nesmintită ține !

CUNUNA LUI CÂRLOVA

De unde aduci zefire
 Suspinurî, mângâiose ?
 De-a lui Apolon lire
 Par sunete-argintóse !...

Nu sînt păreri deșerte...
 Nescine-l moștensesce
 Febul a nóstră parte,
 Pe când o părăsesce,

Tu ! Eliade-mî spune,
 Ce fiú ești ? cum te-arată

Cu numele, ce-ți spune,
 Elios al têu tată ?

Plecând el să se culce,
 Spune-mî mai ai vr'un frate,
 Cărui pe arpa-ți dulce,
 S'atingă-î dă dreptate ?

Stăpân de-a vestiî gură !
 Tu faci de afn multe...
 Ce simțu preste măsură.
 Cârloave, fă s'asculte.

Fă-î deslușire vie ;
Cum orî ce n m începe
 nt i  prin poesii,
Ființa de-șî pricepe.

Și c t spre s v șire
Ș'apropri  poetii,
Cum vin cu grămădire
Mijl cele vieții.

Pier próste vicleșuguri,
Se 'naltă 'nv ț tura,

Științe, meșteșuguri,
N sc nd Literatura.

Dă-i ast   nverdit 
De laure cunună,
De mine împletită
Cu obștea d'  mpreun  !

Și  i-ı spre nemurire
Că c t p șese trepte,
De laurii înflorire
Că are să ascepte.

S RTA IN VIAȚĂ

Suflet altul n'are
Chin astfel  de mare,
Foc astfel de gre  :
Trăesc m rte vie
Fără să mă scie
Altul de c t e .

Diua nu am pace,
Nóptea n'am ce-mi face,
Rău mi-ı într'ascuns :
Unde cer dreptate,
Surd  răutate,
Nu-mi dă nici răspuns !

M  'ntind în putere.
Cu glas, cu vedere,
 n sus și în jos :
Nu e nici o fire
S  aibă pornire
A-mi fi spre folos.

Ce e sus, s'ascunde,
Cine scie unde
Sub acea perdea,
Care n'o ridică
Dic nd că ni-ı frică,
Nu-l putem vedea.

Ale lui slugi sânte
Miı de seci cuvinte
Tot f g duesc,
La c ți nu-ı cunósce
De vulpi, șerpî, sa  br sce
Ce 'ndeșert trăesc.

Viı la omenire,
Mai rea nesimțire :
De piatră sunt toi ;
Mai de-aprópe rude,
Mai rău nu te aude,
De-ı striga cât poți.

Nu găseci fiintă,
Să aibă credință,
Nici într'acel cés,
Când paharul morții
Stă în pragul porții :
Alt n'a mai rămas.

Căci nu am putere,
Să trec printre sfere !
Dar va fi un loc,

Unde nime face
Altu-î, ce nu-î place;
N'am stăpîn noroc :

Un loc prea departe
De vecinica mórte,
Ce-acum pătimește :
Numai pentr'un nume
Că mă aflu 'n lume,
Și-adecă trăesc.

GLASUL LUI MICHAIU-VITÉZUL

Romance, fiți mărite voi în bărbații vostri !
Voi, bine cuvântate, în fiii voștri fiți !

Din vîrful stîncei fiul lui Romul,
Michaiu, nepotul lui Martiu, vĂ chiamă,
Ce fel virtutea-și rĂpuse omul
Femei romance, va sĂ-î dați sĂmă !

VĂ dice ! 'n robul, ce il cunĂsceți,
CĂtați sĂmîntă cĂt o scĂntee !
GĂsiți-o 'n pruncul, care il nĂsceți !
PĂstrați-o strĂnsă cu dragi curmee !

Bobul virtuții curĂnd se prinde,
RĂdĂcinii sapă prea uriașe;
Ramuri încĂrdă, prea nalt le 'ntinde,
Nu le dobĂră puteri trufașe.

Ear' tu Catinco ! ca Egeria,
Chiamă Romăni ! dĂ-le de scire !
«Uniți cĂ 'ndată aĂ ei tĂria ;
CĂ 'n tot fel d'arme : gata oștire !

Suflete cere, inimă ascéptă ;
 Buni viteji nu piardă vreme !
 Să trecă stânca ; tu îi descéptă,
 S'ncépă fapta, și-a nu se teme !»

TIPOGRAFIA *

Ânteu Chinedii, e vreme multă,
 De-când ființă slabă mi-a dat ;
 Gutenberg, Șefer! laude-ascultă,
 Căci de ispravă m'a ființat.

Când omenirea isvoditoare
 Încrede mie scrise născând,
 Cu înmulțirea lor păditore,
 Împart lumine minții curând.

La câte némuri sunt priimită :
 Scrise pierdute le înviez ;
 Învățatură dau înmulțită :
 Un veac la altul apropiéz.

Și României e cunoscută
 De la o vreme încóce-am fost,
 Și minții n'am fost puțin plăcută,
 Nici omenirei de folos prost.

Acum isvóre de isvodire,
 Români nouă au dobândit,
 Prin iubitori de omenire
 Patrioti multe s'au întocmit.

* Ca din partea ei, când s'a aședat în anul 1818 Aprilie 19, la Isvorul tãmãduirei, în Cișméua lui Mavrogheni, în ȝioa acestei serbãtori a bisericei de acolo.

Învătătura se 'nsufletește,
 Pravilă, spitaluri s'aũ temeiat.
 Zelul spre bine se înmulțese,
 În cât e lucru prea minnat!

Și eũ acuma de trebuință
 Nu apuc bine încă să fiũ ;
 Când părintesca a lor silință,
 Etă 'ngrijese în grab să viũ.

Locaș temeinic îmi daũ aprópe
 De minunatul acel isvor,
 Mai cu 'nlesnire vrên l să s'adape,
 Duhuri, lumine de care vor;

L'astă serbare, ađi a mea muncă.
 Și tu 'nceputul încă-ți serbezi,
 Temeiũ vieței dupe poruncă
 Pravila 'ncepe să 'nființezi. *

În viitórea de-acuma vreme
 Luptă prea demnă noi vom avea,
 Când bucuróse sub teasc vor geme
 Litere mândre, laũde să dea.

Celor ce obștea este datóre
 Ca pe părinți-și a'i laũda
 Națiunea 'ntrégă cunoscétóre
 Stâlpări neveștedi le va 'nălta.

La dênșii astă-đi fără sfială,
 În haïne próste mă înfățișez,
 Podóbe bune cu ferbintelă
 Să cer acuma, m'apropiez.

* Lucrarea s'a 'nceput cu tipărirca pravilei țerii.

Voî! dar' spre lauda vóstră mai mare
 Dați ajutore patriotesci,
 Prin datoria, ce scóla are
 Podóbe 'ngrabă s'am românesci.

Atuncîa vestea cu gurî frumoase,
 Ce e ușóre fórte la sbor.
 Prin mine 'n lumea tót' o s'e lase
 Numele vostru nemuritor!

PIÉȚA REA

De pieze bune, de pieze rele,
 Multe-auđisem povești, momele.
 Le credém și eú, care spun unii,
 Zimbîiam în gându-mî, đicém : nebunii ;
 Cum e pulință un om să cređă,
 Că ce se 'ntâmplă, vine din piáză,
 Ca basnă, piadșă desprețuisem,
 De-orî ce 'ntêmplare cuvênt gășisem.

Făcênd o dată călătorie
 Chemat la cină la o moșie.
 Mânașiu-mî, nu sciú pe drum ce vede!
 Vêd că opresce, perit se crede!
 Își bate pieptul! fruntea își bate!
 În grab trăsura din cale-abate,
 Mereú, creștinul făcêndu-șî cruce,
 Ca fulger íute pe-alt loc mă duce.

«Spune ce este? ce e Marine?
 — Ce e Cucóne! nu este bine!
 Ne întâlnirăm c'o vrăjitóre,
 Fermecă lună, fermecă sóre :
 La mormênt urlă, cu scârșuirî plânge,

De morți când seul, fălcă, óse strînge,
 Aci făclia neadormită
 Dospesce,-aprinde, cade uimită;
 Apoi se scólă, fuge nebună,
 În vas de nouă frați sânger-adună.
 De bêtân căine culcușiu ia 'n ghîară
 Îl resfrămîntă 'n turtă de céră.
 De sânger bețe, de-alun nuele
 Frige și fierbe pe trei ulcele;
 Fără zăstimpuri tócă din gură,
 Descântec, hrană și bêtură.
 De lup la unul gît arătase,
 Cucușel negru 'n sînu-î bágase;
 Se despoiasse, se despletise,
 De trei orî casa îi ocolise;
 De trei-deci poștii în depărtare
 Pornindu-l fuga, pe bêt călare,
 În trei minute s'ajungă-'l face,
 Cu neplăcuta-î se se împace.
 Ucig'o tóca! bat'o pustia!
 De-ale ei fermeci mi-î rea soția.»

«Jupân Marine! câte mî-ai spune
 De vrăjítorea-ți, le cređ de bune.
 Dar' scii! c'am trébă? İan, te deștéptă!
 Cată s'ajungem! căci mă aștéptă.»

Meșter mînașiu, gîndu-î la piază
 În rătăcire îl depărtéză.
 Mult ne abatem făr'a pricepe,
 Glodurî, făgașurî, un crîng începe,
 Intrăm în desul unei pădure,
 Blestemă omu 'ncepe se 'njure!
 Nu avem mijloc de năintare;
 Cércă să 'ntórcă, și loc nu are.
 Adie vîntul, urlă, mugesce,

Vijiă, şueră, tună, răcnesce.
 Vêd o scînteie, o flăcărue,
 Cât se lăţesce ea, şi se sue.
 În clip' o mare de-aur s'arată,
 Tótă pădurea e 'n văpăiată.
 Unde de flacări împle tot locul,
 Alb, verde, galben, roşiu e focul.
 Glasuri mulţime s'aud departe,
 Pădurari, sate sâr de-orî ce parte;
 Muncesc mic, mare, cu bărbăţie,
 Ca elementul în frêu să-l ţie.
 Epure étă ne stă în cale!
 Ne ese-un popă mai de la vale!
 Marin în sênu-şi scui pă cât póte,
 Mână nainte, dá peste tóte!

«Stai! mēi nebune! stai! stai! opresce!
 Desham' Arapul! frîu-î gătesce!
 Drept şea încingă-î perna de piele!
 Lasă-le naibeî pîzele rele,
 Ce-o vre să facă, lasă pe sórtă!
 Cum sciî, trăsura cu trei cai pórtă!
 Strigaţi pe ómenî, tu, şi feciorul,
 Cu banî rugaţi-î, cu binişiorul!
 La drum întórece, ca om de trébă!
 Eū sbor, ca gândul, căci mi-î degrabă.»

Nici dece urme nu trăpădasem,
 De-unde trăsura în foc lăsasem;
 Când resvrătire de nūorî cu vîntul
 Negurî revarsă pe tot pămîntul.
 Urlări detună, rostogolesce
 Sgomot de grózá, rēu sforăesce.
 Schintea'sî uflgerul des întinde,
 Vesduhul repede se aprinde.
 Se torn' şiróie, rîurî de plóe,

Răsbesc, din crescet în tălpi mă mée.
 Se 'ngróşă valul și de 'nserare;
 Las frêu 'n trapăd, în fuga mare.
 Urmărez drumul cu îngrijire,
 Fără nădejde de-adăpostire.
 De-o dată calul se încordéză!
 S'aruncă 'n laturî, se spăimêntéză!
 Se svîrcolesce! De fric'a multă
 Nicî bold, nicî glasul nu-mî mai ascultă.
 Ager descalec, vêđ jos turtită,
 Albind o trîmbă învăluită!
 Vîntul stătu e, plóea 'nctasé,
 O rađ' a lucei se arătase.
 Cea cât o mince stîrcită, mică
 O blésnă mare 'n sus se ridică :
 P'obraz lăsate cărunte plete,
 Ca șerpî atîrnă încovoete;
 Négră la față, din ochî sclicesce,
 Nu se aude ce mormăesce.
 O 'ntreb : «Aprópe de-aicí ai casă ?
 Satul departe e jupânésă ?
 Ear' mai nainte de astlea tóte,
 Ia ! spune-mî, drumul unde mă scóte ?
 —Sé'ți fie milă ! sé'ți faci pomană !
 Cu o sêracă cu o sêrmană,
 Căriî nădejdea și tot avutul,
 E ajutorul, ce-î dă cerșutul.
 Sînt o streină prea oropsită,
 Unde-ajong, m'aflu crud isgonită ;
 Căci adevêrul cunosc din stele :
 Spuiú ce-o să vie, bune séú rele.»
 Nu pociú descrie, ce 'ntipărire
 Face asupră-mî astă 'ntâlnire!
 Îî întind mâna cu dărnicie;
 Spre sărutare vrea să mî-o ție.
 O 'nfiorare, un tremur rece,
 Ca o săgea tă mă respetrece !

Îmi retrag mâna cum pot mai bine :
 Ascund cu grijă ce simț în mine.
 Mă rog, răspunde-mi la întrebare !
 Voiș să sciū drumul, am grabă mare.
 — Unde-ți e gândul, e mult departe !
 De ce dorință aveați, n'ai parte.
 Însă această nedobîndire
 De rea te scapă nenorocire.
 Diua de astă-dî ți-a fost fatală,
 Ce-ți făcu sôrta, n'ai bănuială !
 Ești însu-ți omul care-l căiseși.
 D'acea vedere când te uimiseși.
 E pe moșie-ți arsa pădure !
 Dar ca norocul să ți-se 'ndure,
 Șterge din minte-ți orî ce 'ntristare,
 În lupta vieței fii cu răbdare.
 Răbdarea este marea sciință,
 Ce dă 'nțeleptului biruință.
 Omul, ce suferă rănî și tăce,
 Silesce striscea să i se 'mpace.
 De vreî să-ți fie bun viitorul,
 Nu lăsa Muse, nici Amorul !
 Tine-te liber, nu te supune,
 L'ale mării luciri nebune !
 Închipuirea-ți, ce-ai de-astă țară,
 Încac-o 'n tine, fă-o să piară !
 L'acesta gându-ți n'o să m'asculte,
 Valurî și patimi veî avea multe !
 Acum aprópe-ți este locașul,
 Și cu trăsura-ți vine mînașul.
 Mergî astă nópte, te odihnesce !
 Măine cu diua călătorește !
 Să fii de vreme în capitală !
 La miezul nopții de bal în sală.
 Începe-omega iubiri-ți, care,
 Mare ca alfa-ți, putere are !»

Fórte ciudat a pjezei minune
E, cá : Sibila minciunî nu spune.

PIAZA BUNA

Cum Sibila îmi pređise,
Câte îmi erau prescise,
Rëu 'n drum se despreună,
Şi rămâne piaza bună.
Ast-fel se întâmplă mie,
În altă călătorie.
Un lup îmi ese în cale,
Dér semenii dumisale
Veri unde pot să se vadă ;
Eû nu-î am de bună piadă.
Vas pe drum sec nu găsirăm,
Cu buţi pline ne 'ntálnirăm,
Mocan ne trecu nainte,
Opri calul, om cu minte,
Státu, luându-şi măsură,
Cam s'abátu de trăsură ;
Şi pare c'avea vr'o vină
Umil pîná jos se 'nchină.
«Cale bună ! mēi voínice !
—Mulţi anî să trăesci !» îmi đice.
Şi bietul mocan, sërmanul,
Are piază, ca țiganul.
Întálnindu-î omul, credă,
Bună amêndoî c'aú piază.
Câştig bun cu fericire,
Cu noroc s'aibî întálnire !»
Şi eû țî-uređ astea tóte,
Şi mai mult decă se póte,
Na ! să aibî de cheltuială !
Ia, ce-ți daú, n'avea sfială !»
«Mulţi anî Dumneđeú te ție !

Ce doresci, din cer să-ți vie ! »
 Răpede 'ncurîndu-și calul,
 Coboră și suie dealul,
 Și din vîrf încă o dată,
 Mulțumirea și-o arată.
 Îmi cécură 'n sînge-o via,
 O sglobivă veseliă.
 «Aidî !» strig, avênd presimțire
 De ferice dobîndire.
 «Aidî ! încălecați ! aidî ! Ghiță !
 Tu ești surugiū de viță ;
 Na ! bacșișū ! îl bat pe spete,
 Iute ! să te vîd băiete !
 Mînați s'ajungem ca vîntul !
 Nicî să atingeți pămîntul ! »

Lulelele scuturară,
 În clipă încălecară,
 Ca lei amînduoî răcniră,
 Bicele 'ntreit plesniră.
 Sburarăm în fuga mare,
 Ca prin de aburî mișcare.
 Când ajungém, spre noi vine
 Un olac; în drum ne ține.
 De praf negru ca arapul,
 Sare, dă se-și spargă capul
 Costache, c'un semn mî-arată,
 C'are taină însemnată,
 Se apropiă-mî vorbesce,
 Din buze abia șoptesce.

«Acum mergeți drept la vie ?
 Năi se dați pe la moșie ?
 Fiind că posta-î vecină,
 Acolea v'am gătit cină :
 Am se v'arăt o minune.»

—Ce este minunea ? spune !
 — «Vă rog n'o luați drept glumă !
 Trei ariceși fără mumă,
 I-am închis cu îngrijire,
 Să n'aibă loc de eșire ;
 Numai prin ușă se pôte,
 Ei de-acolo a se scôte.
 Lacătul nu se deschue
 Nicî cu cheiă, nicî cu cuie.
 Ariceșa mâniată
 A fiérelor iarbă cată;
 În tot chipul se muncesce,
 Pînă 'n urmă o găsesce.
 Buruiana e micsórá,
 Ca rubinul roșiórá.
 Deschide, cum o aduce,
 Își ia puii și se duce.
 Lângă ușă vrênd să iasă,
 Din bot erbulița lasă,
 Carea noă ne rămâne.
 Apoi, bine sciî, stăpâne,
 Cum jócă la vie focul,
 Cunosci al comoriî locul.
 Nu mai cređ și astă dată
 S'o lăsăm nedesgropată.
 Necruțând nicî uă silintă,
 Cređ, că ne-a fi cu putintă !
 —Tu ai voe, fórte bine,
 Mergi, desgróp'o fără mine !
 Pléc'acum, plecă degrabă !
 Eú la postă drept am trebă.»
 Cunn rămâne vesced pomul;
 Așia trist rămase omul.
 Strig ! «băieți ! mai dați o gónă !
 Cum venirăm înc'o tónă !
 Ca Erete, mână Ghiță,

În gónă de porumbiță.
 Sórele voios apune,
 Rađele-î pre nuorî supune,
 Focuri revêrsând mărețe,
 Sereî dă de ți albețe.
 Purces, chipu-î se rêsfață
 Pe a luneî lină fată.
 Tot vêzduhl s'alínéză :
 E și diuă, și 'nseréză.
 În bolta de cer senină
 Cu miî globurî de lumî plină,
 Privesc tainica miscare,
 Ca cum n'ar fi 'n d-părtare.

TÎNĚRUL

Tînăr nu pôte
 Sê biruéscă
 Relele tóte,
 Ce sê 'ntálnéscă
 Are 'ntr'al vieteî
 Drum strâmtorat.

Căcî sânta armă,
 Tarea răbdare,
 Carea desarmă
 Rêñ cât de mare,
 Nicî bêtrâneței
 Deplin s'a dat.

SÓRTA REA

Muncéscă-se cât va vrea,
 Cel născut sub stéua rea,
 În deșert se va sili
 Ce-a dori a dobândi
 Căcî al lui noroc cumplit
 L'are ast-fel osândit.
 De ce-a fi apropiat
 Sê fie măi depărtat,

Și tocmaî lângă folos
 Sê fiă măi ticălos.
 Număi el sê simță mult
 Și nime din căți l'ascult
 Sê n'asculte al lui dor,
 Când cu foc cere-ajutor.
 Nu pôte sórt'a-și schimba,
 Nicî pôte murind scăpa.

CELE PATRU VIRTUȚI

Înfrânarea calea vieții strălucit împodobesce.
 Pe credință înțelepciunea, ca o pavăză păzesce.
 Singură dreptatea țese adevărul fericirii,
 Vitejia 'n grab produce dulce rodul izbândirii :
 Omul aste virtuți harnic cultivându-le în sine,
 Lui și patriei și lumii scump e făcător de bine.

LA PAHAR

Te bine-cuvînt pahar,
 Să dobîndesci acest dar;
 Cu tine ce-oiu închina,
 Tóte a le 'ntîmpina.

Săvêrșirea voiu deplin,
 De acum la câte 'nchin :
 Toți s'avem pré bunî mulți ani !
 Vin, amor, prietenî, banî.

Ear tu tot sê te 'ntăresci,
 Și darul sê-ți îmmulțesci,
 În veci împlut de nectar,
 Sfânt, nemuritor pahar.

Sê faci fericiti sê poți,
 Pe noi și pe strănepoți,
 Lângă tine adunați
 Toți sê ne cunóscem frați !

Și când n'om fi sincerî toți,
 Tu din tire glas sê scoți !
 Sê strigi : «deplin fericiti
 Că sunt numai cei uniți » !

FLOAREA LA ÎNCHISÓRE

La rea 'nchisóre
S'afla o flóre,
Ce pismuită
E de-orî ce sórtă;
Căci câți se 'nchină
L'a lor lumină,
Pe lâng'a florii
O vëd puțină.

Și-erî ce-a vrea póte
Ô nedreptate,
Ce e 'n veci gata
La răutate !
Viăă cu mine
Acum orî-cine,
De e vre unul
Ce simte bine ? !

Dați ajutóre,
Vedeți ce flóre !
Ce pătimesce !
Și în ce stare !
La faptă bună
Puțini s'adună,
Mult pot puținii
Bunî împreună !

Ah ! lucru mare
E-a ei scăpare !
Făpturiî scumpă
Dă înălțare.
Face pe fire
Tot sê se mire,
Vrënd dréptă florii
Sê dea mărire.

CÂNTEC ROMÂNESC

Anul 1821

Aidî Române ! aidî voinice !
Lasă râpe, văi, colnice !
Aidî ! moșnean de vitejie !
Lenea nu e dată ție.
Pe uscat, ca și pe mare,
Și pe jos, tu ești călare.
Șir de veacuri ție'ți spune
Că născut ești a supune,
Și cu fapte tot mărețe
Lumii 'ntregi a da povețe.

Aidi Române! căci e vreme,
 De când țara ta tot geme,
 Suferind rușini și gróze
 Supt cumplirea multor lóze.
 Aidi voinice! te arată,
 Că tot ești, ce-ai fost o dată,
 Cu unire și cu minte,
 Cu de arme drepturi sfinte,
 Cerul slava ta voesce
 Aidi ! voinice biruesce!

CEASORNICUL ÎNDREPTAT.

Tu! care vremea ne spuî că trece,
 Ne aduci aminte des, mórtea rece,
 Vino acuma, ia 'nvățatură,
 Schimbă nedreptă a ta măsură!
 Sciî ticălosul om ce puține
 Póte să aibă césurî de bine.

Când dar asupra'î rēul se scólă,
 Când stăpânesce rēsboiū, sēî bólă,
 Veđi sărăcie, necaz, durere,
 Când veđi primejdia în putere ;
 Atunci fă anul d'un sfert să fie,
 Ș'al sfert să treacă, să nu mai vie!

Iar când tu vrajba veđi lepădată,
 De soț soția apropiată,
 Părinți, fiî, frații 'și arăt iubire,
 Cum lor povață dă sfânta fire,
 Când a orî căruia cuget spune
 Mulțumiri scumpe de fapte bune,
 Când chiar vrăjmașului meu fac bine ;
 Cât dioa, sfertul atuncea ține !

Veđi a mândriei la om peire,
 Nemilostivă neomenire
 Nelegiuire, că uneltesce,
 Prieteșug că se răcesce,
 Veđi patrioții cu neunire,
 Siliți, iubiți, spre despărțire,
 Veđi tu un cuget fără de lege,
 Că sfinte noduri va să deslege,
 De simțiri inimă când veđi sécă :
 Fă ca minutul, anu să trecă !

Când veđi dreptatea că biruesce,
 Când despărțiți înger unesce,
 Când toți Români aș cinste mare,
 A simpatiei când veđi lucrare,
 Când obștea noastră e fericită,
 Când veđi în brațem p'a mea iubită,
 Veđi că sunt mințile mele duse
 D'ale iubirei plăceri nespuse;
 Atunci secunda fă s'întârzie,
 D'un bun an visect, fă-o să fie !!!

Așa, plăcută! tu dându'mi pace,
 Și ești prieten al tău m'oi face ;
 Iar cum bați ceasuri de vei mai bate,
 Neamu'ti dărapăn, după dreptate !
 Căci fără nici o milostivire
 Superi auzul ș'orî ce simțire,
 Când fără vreme; spuî că e vreme :
 De rău, de mórte, tot a ne teme.

I E L E L E

I

Umbre se plimbă,
 Vânturi se schimbă,
 Neguri s'adună,
 Maluri resună,
 Chiote !
 Tipete !
 Chicote !
 Urlete !
 Hurur brum ! brumb (bis)

Trec sgomotóse
 Scârșniri dintóse,
 Flueră
 Relele,
 Danțeră
 Ielele !
 Hurur brumb ! brumb (bis)

Cu mac pe frunte,
 Pășesc spre munte
 În pelea gólă ;
 Înghit din ólă
 Prea nodoróse
 Găluscă vârtóse ;
 Deșert pahare
 Acre, amare.
 Capul își
 Cleatână,
 Trupul își
 Légână.
 Hurur brumb !

Una e chióră,
 C'un ochiú de cióră;
 Alta spetită
 Mult obosită;
 Alta gușată
 Tot cértă cată;
 Alta bârfesce
 Prea neghiobesce;
 Una găugavă
 Stă pe gâlcévă;
 Alta bogată,
 Șchiópă 'ngâufată;
 Alta calică,
 Ghebósă mică ;
 Cea mai snovósă
 E ofticósă ;
 Și cea mai bună
 E cea nebună;
 Tóte pismașe
 De om vrăjmașe,
 Nerușinate,
 Înverșunate ;
 Cât simt rēcóre
 Daú din picíore ;
 Toți draciú strigă
 Ca să le frigă :
 Iei lor plăcere
 Fac cum le-o cere,
 Cu draci voióse
 Sbor peste case ;
 Înfricoșate

Trec peste sate,
Mult mai trufașe
Merg la orașe.

Hîrîe,
Mîrîe,
Dudue,
Sgudue.

Hurur brumb! hurur brumb!

Tot miorlăire !

Tot chiuire !

Tot de turbare

Rîs văetare !

Hurur brumb !

Cârdurî și glôte

Se car pe rôte

Hurur brumb ! brumb (bis)

Iar când frâng cară ;

Osând' amară !

Foc! și peire !

Pe omenire !

Hurur brumb ! (tris).

De om orî care

Iaă mădulare,

Lipsa s'eșî dreagă !

Cu sânge o 'nchiagă

Ard și usucă
Orî ce apucă.

Chiote !

Tipete !

Ĉhicote !

Urlete !

Flueră

Relele,

Danțeră

Ielele.

Capul își

Cleatănă,

Trupul își

Leagănă.

Hârîe,

Mârîe,

Dudue,

Sgudue,

Hurur brumb ! brumb !

Iar miorlăire !

Iar chiuire !

Iar de turbare

Rîs, văetare !

Hurur brumb !

II

Baba Nécșă, moș Crăciun

Așa povestesc și spun :

Acum dic, că s'aũ lăsat

Nu mai vin Ielele 'n sat,

De când un unchiaş bătrân
 A învăţat pe român,
 Să nu pue lor prinos
 Câte-o rotă de prisos,
 Precum ieî obicîneau
 Pe stréşină de puneau :
 Acum caru 'l pun întreg
 De lemn ce 'ntr'adins aleg.
 De atunci nu bântuesc
 De cât locaşul popesc,
 Casa de proprietar,
 Unde n'aũ pe ştreşini car ;
 Ş'acasă pe la zapciũ,
 Des s'aude vai! şi chiũ !
 Iele prin oraş fac
 Năravul lor după plac.
 Măini picióre nu răpesc
 Nicĩ alt mădular trupesc :
 Acum pe unde se duc
 Numaĩ creerii usuc.
 Când işi frâng carul şi'l dreg
 De minţi de ómeni s'aleg.
 Aleşi preoţi, dregători,
 Presidenti, judecători,
 Coconaşi mai însemnaţi
 Pe drum rămân fermecaţi.
 Şi matróne vor, nu vor
 Se fac ast-fel jertfa lor,
 La aşa împrejurări
 N'audĩ de cât văetări !
 Norodul se plânge mult.
 Stăpânii vrăjiţi n'ascult,
 Staũ ţepeni, grei ca de plumb,
 Prea rar respund : hurur brumb.

III

Ast'a bătrânilor povestire
 De pricină multe 'mă dă tălmăcire.
 Cunosc acuma a cui e vina,
 De ce! zănatică 'mă e vecina,
 Ce rochi tot cumpără, și rochi n'are ;
 Viea, moșia 'și dă spre vîndare.
 De ce ! nĂmul ia nĂrĂvire
 Recunoscința a'Ă fi peire.
 De ce! la Doctori nu gĂsim vinĂ
 CĂnd ne omĂrĂ, cu Iod, sau chinĂ,
 De ce! moș popa citind pe carte
 Altele spune, bĂsniri deșarte.
 De ce, la poște cai nu aflarĂm :
 Ci cu birjarii pe drum plecarĂm.
 De ce, gĂsirĂm Ăn cĂrmuire
 Loc de ispravnic, om Ăn uimire,
 AvĂnd Ăntocmai asemenea
 Cu sfrejit epure 'n leșinare !
 CreduiĂ d'o datĂ cĂ'nebunise,
 CĂci boer mare 'l coconise :
 Cocon numindu'l, mintea 'Ă sburase
 Ielele hĂrca'Ă gĂlĂ lĂsase.
 Pe din afarĂ iele o pĂrlirĂ,
 De pĂr cu totul Ăl jefuirĂ.
 Dar nu e 'n stare niminĂ sĂ'nșire
 A Ănielirii lui Ănsușire.
 Cui nu e milĂ, vrĂnd sĂ se'nerĂdĂ,
 CĂnd jĂcĂ bietul, vie sĂ 'l vadĂ !
 Auđ 'Ă jalea ! Ăși spune doru :
 De copii boala 'Ă-a dat amoru.
 VĂdĂnd, nu vede; urechi de arc,
 Tot le lungesce spre ingĂnfare.

Nu mai rău, Dómne, milă se 'ți fie
 De'nviforat, așa Sămeșie !
 Ielele, Ielele sunt de vină
 C'a rămas mintea așa puțină !
 D'asta Românu remase móle ;
 Ca cel ce zace de miș de bóle
 Se zmreduiră de cusurașe
 Și orășalele ca și orașe,
 Și astă bólă iea drum firesce,
 Precum iea drumu bóla în pesce,
 Făr' a fi unu măcar se póta
 Să 'și iea căciula, să dea în glótă,
 De loc nădejde nu mai rămâne,
 Căci cad ca muște, bētrâni, bētrâne ;
 Ș'intrec pe tineri la nebunie.
 Tot mă mir doctor, cine o să fie ?

VI

LITERAȚII.

Voi ! cari sunteți îmboldiți
 Spre a artelor cultură,
 Si asudați, și vă trudiți
 Muncind literatură !
 Tot spină sădiți, tot stânci săpați ;
 Rod voă, nu se cóce !
 Óre de cine v'insuflați,
 D'un sfert de vac în cóce ?
 Acele care danțu 'ntind,
 Pe lângă voi, cucóne,
 Sunt cuconițele din Pind :
 Dar s'aú nuntat, ș'aú tóne.
 Iele d'Apolon 'și bat joc :
 Carpații și Caucazii
 Le daú de locuință loc.

Și dafinî le sunt Bradîi.
Bucegiul l'aũ de Elicon :
De când se pripășiră,
De răcnet glasul lor iea ton,
Urîte 'mbetrâniră.
Moșnegi cum mî-aũ împărtaşit
Ascunsa lor sciință,
Din număr eũ am bănuit
A Ielelor fiintă.
Buna nebuna'mî cunoscut,
Șoptindu'mî la ureche :
« Musele așa ne-am prefăcut
« În ómeni băgăm streche !
« Șchîópa le arată mincinos
« Ísvor de bogătie :
« Mulți limbî, 'n loc a'î da folos,
« Daũ șchîópă Românie. »

I O A N B A R A C

ISTORIA PREA FRUMOSULUI ARGHIR ȘI A
PREA FRUMÓSEI ELENA

ÎNAINTE CUVËNTARE.

Mulți citesc istoria lui Arghir, cea în limba unгурescă scrisă, fără de a socoti alt-ceva lucru într'însa, de cât o proastă poveste; însă altă mai adêncă înțelegere se tâlcuesce, supt această poveste. În vremea de demult, stăpînea Ardealul un neam puternic, anume Daciî. Aceștia aveau în veacul al doilea, un Craiî anume Decebal, care biruind pe Domețian Chesarul Rîmuluî, l'aî silit, ca Rîmloniî cei puternici, să plătescă Dacilor dajde pre tot anul. Însă s'aî schimbat norocul în țilele lui Traian, Chesarul Rîmuluî, care în două rîndurî venid asupra Ardealuluî, în urmă l'aî luat, și l'aî supus puteriî Rîmlenilor. Acesta este înțelesulî lucruluî. Însă mai adaogă și acêsta, cum că viața lui Traian, cu acestî prilej, era în mare primejdie, pentru că la marginea țeriî Mesiei (acum Bulgaria și Serbia) îl căuta nisce asasinî (adecă ucigători într'ascuns) ca să'l piardă pre el, pre cariî aflându'î 'î-aî omorît.

Într'acêstă poveste se înțelegе subț Arghir : Traian; iar supt fecioara măeastră cea cu pèrul de aur, se înțelegе Ardealul pentru băile lui cele de aur, care de mult aî fostî vestite. Numai întru al doilea rînd pôte Arghir, ca și Traian, Ardealul s'șî dobêndescă pre Elena, care cu mórte pedepsesce pre sluga sa, care 'l a împiedicat, ca și Traian pre împiedecătoriî s'șî.

Ioan Barac.

PARTEA ÎNTÊIU

Te visaiŃ mișcând din buză,
 O prea drăgălașă Muză!
 Versă glas ângeresc din gură,
 Care inimele fură,
 Emă și le amăgesce
 După ce le îndulcesce,
 Te rog, Muză mîngîioasă!
 Care cântă cântări frumósă,
 Pică-mă pușintică miere
 Din măiastra ta putere,
 Să pot cânta cu simțire
 A lui Arghir pribegire.
 Arghir a fost Crăișorul
 Cel mai pedepsit cu dorul.
 Fiul cel mai mic se scie,
 (În chronica firii scie)
 A lui Acleton anume,
 Craiul cel bogat din lume.
 Că încă n'am dat în cale
 De numele țerii sale.
 Se dice dintru aflate
 A fi avut o cetate
 Tare și meșteșugită
 Și cu șanțuri întărită,
 Întru o țară fiastră
 Din lumea cea mai măiastră.
 Maica sa, blînda Crăiasă,
 Medena, cea prea alésă.
 Trei frați cu el se născură
 Din părintescă căldură;
 Însă nici unul nu are
 Cu densusul asemênare
 Întru vestea și mărirea,
 Cât s'aũ pedepsit cu firea.

În cetatea părintescă
 Se afla o prea firescă
 Grădină împodobită,
 Părea că e 'nsufletită.
 Era plină de frumsețe
 De ale florilor fețe,
 Aici rîu, colea vălcică,
 Curge lângă florică;
 Dincóce subt pomî verdétă
 Să te desfătezi de față.
 Într'o di aicea Craiul
 Desfătându-se cu traiul,
 La un pom ciudat sosese,
 Și'l vede cum înverdește,
 Alb la flóre ca argintul
 Mirosind în tot pămêntul,
 Pre care necunoscêndu'l
 Se înduplecă cu gândul,
 Acepta róde să'î créscă
 Ca felul să'î nemeréscă :
 Că într'o di 'muguresce
 Și de trei orî înfioresce,
 Și pre grădinarul chiamă
 Ca să dea de dênsul sémă,
 Ce mână a sădit pomul ?
 Că mult se miră tot omul,
 Cum el dioa înfioresce,
 Nóptea cóce și rodesce;
 Însă dioa nu le-apucă
 Pînă pier ca o nălucă.
 Iar Craiul se întristéză.
 Căci nu póte să le vedă.
 Vêdênd cum înmuguresce,
 Că chiar vêdênd înfioresce,
 Aû pus preste nópte pază
 Trei păzitorî ca să vadă,

Care păzea cu privire
 A merelor rumenire.
 Craiul diminéța vine
 Cu gând să le vadă bine;
 Însă (ce nici nu gândesce)
 Pre toți dormind îi găsesce
 I-aŭ întrebat; «ce vedură?
 «Și ce dorm presté măsură?
 «Ei respunde de o-dată :
 «Minune înspăimântată!
 «Că suflând o-dată bórea
 «A căđut jos tótă flórea;
 «Iată nisce merișóre,
 «Iată și mai mărișóre.
 «Dar suflând o bóre lină
 «Cu de somn dulcétă plină,
 «Numai decât ne apucă
 «Cu nevėđută nălucă,
 «De se părea pre dreptate
 «Că suntem morți jumătate.»
 Craiul trist în casă plécă,
 Și nu putea să'i mai trecă.
 Ci munaí decât poftesce
 Un proroc și'i poruncesce
 Să'i spue și prorocescă :
 Cine putu să'i sădescă
 Luí acel pom în grădină,
 Să'i facă vre-o pricină?
 Și'i făđădui îndată
 De'i va spune, bună plată.
 Proroc Filaret anume,
 Mare vrăjitor pe lume
 Trei đile se socotesce,
 Și apoi îi prorocesce :
 Dicënd : «Craiu! pre omul,
 «Ce ți-aŭ sădit ție pomul

«L'am aflat, însă puțință
 «Nu este de cunoscință :
 «Că e lucru preste fire
 «Și măiestrie suptire,
 «Și mâna cea săditore
 «Este și stăpânitoare,
 «Singură le stăpânesce,
 «Le culege, și răpescce,
 «Și prin altul nu se pôte
 «La lumină a se scôte,
 «Făr' de fiul tēu cel dulce
 «Care subt pom se se culce;
 «Că pentru el sunt sădite
 «Acele tôte răpitate,
 «Ca se'l vadă, că'l iubescce,
 «Și de fața lui doresce,
 «Dintre care va se iasă
 «Mare scârbă la crăiasă :
 «Că el va se pribegescă
 «În lume se rătăcescă.»
 Pentru acea prorocie
 L'aū cinstit cu bogăție.
 Decī Craiul iar așteptă
 De la pom aceeași faptă,
 Când îi vede înflorirea
 Prea albind cu strălucirea
 Aū așternut pre verdétă
 Subt a pomului dulcétă
 Covóre cu fir cusute.
 Prețuite multe sute :
 Puind se ia séma tare
 Pre fiul seū cel mai mare,
 Care păzitor se face.
 Și pre așternut când dace,
 Vede mugurul cum cresce
 Și mai apoi cum plesnesce,

Încep frunze înverzite,
 Acuși, acuși, flori albite.
 Flórea cade și rodesce,
 Și róda se rumenesce.
 Dar venea o bóre lină,
 Cu de somnǔ dulcétǎ plinǎ,
 Și'l adórme fără veste,
 Nu măi vede ce măi este.
 Craiul diminétǎ iatǎ
 La grǎdinǎ se aratǎ,
 Și pre fiul și'l gǎsesce
 Cǎ dórme și greú rápsesce.
 Se întórce și așteptǎ,
 Sǎ măi cerce cu o faptǎ.
 Și pre viitórea sérǎ
 Pre al doilea fiú iarǎ
 L'aú pus iar sǎ strejuéscǎ,
 Și măi bine sǎ pǎzescǎ,
 Dupǎ cum a spus prorocul,
 Ca sǎ măi cerce norocul :
 Însǎ a adormit érá
 Ca și acel de asérǎ.
 Iarǎ Craiul cu mânje
 Strigǎ : « Prorocul sǎ vie ! »
 Care venind înainte,
 I-a arǎtat lui cǎ minte,
 Nici măi mult cǎ nu'l întrébǎ,
 Ci'i taie capul degrabǎ.
 Apói către palat plécǎ
 De tot cu inima sécǎ;
 Iar Medóna cea alésǎ
 Prea cuviósa Crǎiasǎ
 A intrat cu vorbǎ bunǎ
 Cu fiul sǎu împreunǎ,
 Ca sǎ mǎngǎe pre Craiul
 Așa ridicǎndu'si graiul :

«O Craiule înălțate!
 «Iubitul meu soț și frate,
 «Nu'ti mai face supărare
 «Pentr'unu pom, ce mic se pare;
 Iar Arghir fiind de față,
 Pre care firea 'l restață,
 Cu făptura voinicéscă
 Preste firea omenéscă,
 Împodobit cu frumsete
 Care plac la tinerete;
 Ajungênd a vârstei flóre
 E cel mai ales subt sóre;
 Fiind învățat prea bine
 Avea bun nărav la sine.
 Către tatăl său grăesce
 Și așa se jeluesce :
 «O Taică, prea înălțate!
 «Am o jalbă cu dreptate.
 «În mine s'a aprins focul
 «Când ai omorât Prorocul.
 «Un vis mî-a arătat mie
 «A lui dréptă Prorocie,
 «Ci mă rog îngăduesce
 «Să cerc și eū vitejesce,
 «De voiū adormi ce strică?
 «Sciū că nu'mi va fi nimică.»
 Craiul nimica ascunde;
 Ci mai vértos îi respunde
 Dicênd : «Fiule iubite!
 «Nu'mi face gândurî cumplite,
 «Nu'mi pricinui mai multă
 «Supărare, ci ascultă,
 «Să nu mi se împlinéscă
 «Prorocirea cea firéscă,
 «Nu te bucura de calea
 «Care sē'mi aducă jalea,

«Am eũ mere aurite,
 «Scumpe și neprețuite,
 «Și de acel pom cu veste
 «Nici de lipsă nu ne este,
 «Mai bine în foc se ardă
 «Și de aici se se piardă,
 «De cât tu cu al tãu nume
 «Sã fii pribegit în lume.»
 Iarã Arghir vitejesce
 Rãspundẽnd așa grãesce :
 «Mã rog, Taicã, de nu'ți place :
 «De acolo n'am ce face
 «Cã pre mine mã silesce
 «Firea, și imi poruncesce,
 «Ca sã intru în grãdinã,
 «Fãrã de nici o pricinã :
 «Cã aceeași prorocie
 «S'a înțeles numai mie
 «A se împlini norocul,
 «Care a grãit Prorocul.»
 Așa plecã sã pornescã,
 Preste voea pãrintescã,
 Și a intrat în grãdinã,
 De dor cu inima plinã.
 În pom sabia 'și agațã,
 Și se culcã pre verdetã,
 O minune cu mirare !
 Ce trupșor voinicesc are.
 Umblã și calcã domnesce,
 Și se uitã vitejesce
 La trup de mijloc suptire
 Și înalt la a sa fire,
 Ócheș, negru pe la gene,
 Împodobit la sprîncene,
 Stat de crin, óblã fãpturã,
 Rîvnitã cãutãturã,

Fața'i varsă rumenețe,
 La trăsuri în tot blândețe.
 Flórea vârstei acum cresce
 Și frumos înmuguresce.
 Pre așternut se așeză,
 Așteptând vremea să vadă..
 În sus către pom privesce,
 Și vede cum înfioresce,
 Subt ramuri înmugurite,
 Acum tóte înăl bite,
 Și nici nu prinde de veste,
 Că nici o flóre mai este;
 Merele cât o alună,
 Acuși cât o nucă bună;
 Acuși mari și împietrite,
 Acuși nóptea înroșite.
 Atunci auđea că sună
 Ca când suff' o bóre bună,
 Șes' păuni vedu că sbórá
 Și pre iérbă se pogórá,
 Al șéptelea, o minune!
 Lângă capul său se pune
 Spăimântat mâna'și întinde,
 Și de un picior îl prinde,
 Se smăcesce, ca să sbóre,
 Și rămâne în prinsóre;
 Iar cei șése toți sburará,
 Și pre el prins îl lăsară,
 Minune nemuritóre!
 Pasărea cea sburátore
 Cu graiú omenesc grăesce,
 Și pre Arghir îmblândește :-
 «O Cocóne, mult iubite!
 «Cu nume crăiesc numite,
 «Nu grăbi să'mi ieși viața,
 «Că ne vom pierde dulcéta :-

«Că nu viū sē'ți fac stricare,
 «Ci de 0 dragoste mare,»
 Și s'a scuturat o-dată,
 Cât s'a mutat într'o fată.
 Atunci Arghir înlemnesce —
 Iar ea așa'l îmblîndesce :
 «Fiū-crăesc nu'ți fie frică !
 «Nu te teme de nimică !
 «Dragostea mea cea iubită
 «Întru tine e sădită,
 «Tu ești a mea mângâiere,
 «Vieții mele putere.
 «Și eū răsădit'am pomul,
 «Ca sē mănânce tot omul.
 «Cine dragă cu mânie
 «Îmī stă împotrivă mie ?
 «Slobodă sunt eū a face
 «Cu a mea muncă ce'mī place.
 «Eū l'am sădit numai ție,
 «Dragosteī o mărturie,
 «Și e slobod numai noă,
 «A culege roade noă,
 «Și poți socoti prea bine
 «Ce va sē fie cu mine.
 «Că măiastra ta crăiasă
 «Precum veđi vine d'acasă,
 «De voești, ea te iubesce.
 «Și ție se dăruesce.»
 O frumsețea neurmată
 Feciórei aceia dată :
 Că nicī limbă omenescă
 Nu póte sē o grăiască,
 Nicī nu se póte scrie,
 Cum îi ședea a fi vie.
 Juno, Venus și cu Luna,
 Ca acésta, nu'ī nicī una.

Nicî Dido a Eneeî,
 Şi nicî fata Medeeî;
 Ba nicî a Nîmfelor ceată
 Ce prin bărcuri se arată,
 Nicî cântăreţele Muze,
 Ce scot cântăce din buze,
 Nu sunt aşa drăgăstóse.
 Ca Elena cea frumósă,
 Păr de aur strălucisce
 Pre pămênt se tîrîesce,
 Precum Luna cea ivită
 E nouă şi neclinită,
 Aşa'î fruntea cea suită
 Cu sprîncene cercuită.
 Ochiî privesc cu jindire,
 Ca a stelelor sclipire.
 Trandafirul infloresce,
 Şi doî trandafirî roşesce
 În faţa cea albenéţă —
 O ce ciudată roşétă!
 Pre buzele eî cum saltă
 Graţiile la olaltă.
 Se rumenesc la peliţă
 Şi staū ca doă foită.
 A albastrului eî faţă
 Se vede în sîn la braţă,
 Unde doă Merişóre
 Staū ascunse rotunjóre,
 La piept ard cu libov mare,
 Idoleştile oltare.
 Ca crinul, cel prea suptire,
 Şi înalt la a sa fire,
 Aşa'î oabla eî făptură,
 Şi mândra'î căutătură.
 Vestmintele ard ca focul
 Cari 'mpodobesc mijlocul;

A lui Cupidon săgétă
 Să veđi cum stă agălată
 Cam pe lângă suptioră
 De unde la Arghir sbórá.
 Se înfige aurită
 În inimă nimerită.
 Atunci drépta își întinde
 Și pre după cap o prinde
 Cu drag o îmbrățișeză
 Ca flacăra să 'i mai scadă,
 Nicī ea nu se feresce.
 Că prea tare îl iubescce,
 Ci se leagăná pre brață,
 Din buze culeg dulceață.
 De v'ați ivi nouă muze!
 Să priviți aceste buze.
 După cuvintele mele
 V'ați mira și voi de ele.
 Că se face dioa iată,
 Și tot nu se mai arată,
 A'și face îndestulare
 D'a lorú dragoste prea mare,
 Care arde cunoscută
 Cu flacărá nevédută
 Care tot mai mare cresce,
 Cât Arghir așa grăescce :
 «O Porumbiță aleasă!
 «Incoronată Crăiasă
 «Oh ! ce feliú de vrednicie !
 «Ce bine mi-ai făcut mie ?
 «Dacă ai venit la mine
 «Cum te voiú lăsa pre tine ?
 «Să nu mă lași cu păcate
 «Într'o grea singurătate.
 «Ci să'mi fii mie soție
 «Trăind cu dragoste vie.»

Iar ea raspundea ferbinte,
 Cu dulci și blânde cuvinte :
 «O Crăișor cu blândete ?
 «Prea iubit de tinerețe.
 «Trandafir față plăcută,
 «Care buzele' mi sărută.
 «O trupșor plin de dulceață !
 «Care mă strînge în brață,
 «O cuvinte mîngăiose !
 «Care mă fac drăgăstoase.
 «Cum aş face eu din fire
 «Dragostei împotrivire ?
 «Pentru că eu, vai de mine !
 «Nu pociu trăi fără tine,
 «A ta sunt, da' mîna dréptă,
 «Fie și cuvînt și faptă.»
 Precum magnetul la sine
 Trage pre fierul, și' l ține
 Așa'și lipesc trupurile
 Arătându'și dragostile.
 Iar Venus aflîndu'și locul
 Așa bobotesce focul,
 Cât oltariul mai s'aprinde,
 Pînă cînd de veste prinde,
 Și după multă vorbire
 'I-a' coprius o adormire,
 Cât a' dormit cu dulcétă
 Tocma pînă diminétă.
 Craiul cât se luminédă
 Abia aștepta să vedă,
 Pro feréstră tot privește,
 Tot la fiul său gîndesce,
 Preste ziduri coperite
 Vede mere aurite,
 De care cu veselie
 Sălta scârbita Crăie,

De abia aştepta veste
 De Fiul său ce fel este.
 Crăiasa ce socotesc,
 Un dar bun f g duesc
 Cui ar duce veste bună
 Cu un măr de impreună
 Dintru cele nev dute
 Şi încă necunoscute.
 Atunci veni cu degrab 
 O prea mult sf t s  babă,
 Şi lu nd cheia al rg 
 La gr din  ca să m rg ;
 Deschide uşa — privesc —
 Ce vede — că se sfiesc —
 Vede Feci ra culcată
 De Arghir  mbr ţisat 
  eit  a fi gândesc,
 A'  scula nu îndrăsnesc,
 Şi pentru să nu se scóle,
 Calc  mai încet şi m le
 Tot în v rful degetelor
 Către robii dragostelor
 Se apropie, păşesc,
 Şi c nd l ng  ei sosesc
 Sc te cuţitul din t c ,
 Ca credinţa sa să'ş  facă,
 A  tăiat c te-va fire
 Din părul ei cel suptire,
 Şi f c ndu'ş  calea largă
 Cu el în palat al rg ,
 Ostenit , spăimântată,
 Cu vorb  ruptă'l arată
 Dic nd : « Va'! ce Coconiţ  !
 «  e  — d r  e o  eit .
 « Că om nu p te să fie
 « Cu uşa f ptur  vic,

«Mai vîrtos că pe spinare
 «Un pîr lung de aur are.»
 Cu mirare și minune,
 Precum aș vîdut tot spune.
 Medena ce va să facă?
 Numai decît se îmbracă,
 La grădină se gătesce
 Care prea de mult doresce.
 Într'aceia se deșteptă
 Elena, inimă dréptă,
 Se uîță, ce i se pare —
 Așa aș strigat de tare,
 Cîț Arghir dormind cum este
 Se spăimîntă fără veste,
 Și cu a sa deșteptare
 Oblu în pîcióre sare
 Iar Elena lăcrămézá,
 După pîrul său oftézá.
 Cu mare amar jelesce,
 De necaz așa grăesce :
 «O prea iubite Arghire !
 «De'mî ar fi venit în fire
 «Că se află hoșî spre jale,
 «La palaturile tale
 «De mult mă ducém mai bine,
 «De cîț să pîțesc rușine.
 «Mă duc că sunt înșelatá,
 «Nu mai rêmâi rușinatá :
 «Pentru că pîrul meũ are
 «Lipsă și pagubă mare.»
 Atuncea Arghir roșesce
 Și căznit așa grăesce :
 «O surióră iubitá !
 «Aș pre mine ești scárbitá ?
 «Dar aș eũ sunt de viná ?
 «Aș eũ sunt acea priciná ?

«Dacă tóte le scii bine
 «Că numai eú fuí cu tine
 «Şi veđi că nici nu am unde'
 «Pêrul têu a ți'l ascunde.
 «Mărturie'mí este mêrul,
 «Cum ți-aş reteza eú pêrul,
 «Când cu totul voiú pre tine
 «A te ținea lângă mine?
 «Acum dară de n'am vină,
 «Şi aú fost mână streină,
 «Iartă pentru mine tóte :
 «Că la lumină voiú scóte
 «Cine a fost și prin cine
 «S'a făcut acca ruşine,
 «Pre care dacă'l voiú prinde,
 «Pedépsă îi voiú întinde,
 «Şi'ti voiú înălța Mărirea
 «Mai presus de cât airea.»
 Iar ea dice : «O iubite !
 «Mărirí cât de prețuite
 «De mî-ai înălța, nu'mí póte
 «Inima sê erte tóte;
 «Însă cugetând la mine
 «Tot te iubesc eú pre tine»
 Atuncí Arghir se frămîntă,
 Cu necaz se înfierbîntă,
 Cu inima se topesce,
 Și plângênd așa grăesce :
 «Te rog dar spune'mí sălaşul,
 «Şi unde'ți este oraşul?
 «Saú dragostea nu te lasă,
 «Saú te caut și acasă,
 «Saú a treia (vai de mine !)
 «Mor amărât pentru tine.»
 Pre ea o înghimpă spinul,
 Neputênd ținea suspinul

Dice : « Iubite și bune !
 « Ce folos de ți voiți și spune
 « Că om nu poate să fie,
 « Care acolo să vie;
 « Însă de Négra-cetate
 « Ce spre miază-nópte bate
 « Zadarnică întrebare
 « Poți face de ți se pare :
 « La locul cel ce se schimbă
 « În neconțință limbă;
 « Însă știu aceia bine
 « Că nu poți veni la mine. »
 Într'acelea feciórița
 Aude mișcând porțița,
 Nu putea să mai grăiască,
 Nici plânsul să contenéscă,
 Ci în sus în văzduh sbórá
 Ca o pasere ușórá.
 Se duce nu se mai vede,
 Ce amar — cine nu crede ?
 Robul amorului cade,
 De leșin inima'i scade :
 Iar Acleton, milos Taică,
 Cu a lui iubită Maică,
 Când aú intrat în grădină
 Véd că fiul lor suspină,
 Și fecióra nicăirea,
 Se înduplecă cu firea.
 Védénd așa o urmare
 Care de la pom răsare.
 Oh, ce plânsurí necurmate !
 Oh, câte lacrămí vėrsate !
 De la pămēnt îl sculară
 Și cu glas mare strigară :
 « O cuvinte prorocite !
 « O prorocii înainte,

«Spunea Filaret Prorocul,
 «Că așa'î va fi norocul :
 «Cât merele se vor cóce
 «Scârba va veni încóce.»
 Și sta toți cu mângâiere
 În jurul celui ce pierе,
 Dicând : «Fiule nu geme,
 «Ci scólă și nu te teme.
 «Oh ! scólă Fiule, scólă,
 «Scólă sе vedem ce bólă,
 «Ce bólă te impresórá,
 «De și pre noi, ne omórá.»
 Mai târđiú în fire'si vine.
 De mâna Maicii se ține,
 Dicând : «Dați'mi mie pace,
 «Că voi nu aveți ce'mi face,
 «Că dintru acestea tót»
 «Nimenea nu mă mai scóte,
 «Și înșivē aveți vină
 «Aicea făcând pricină.
 «Că ați trimis hoți la mine.
 «De m'aú despoiat de bine,
 «Și v'aú fost așa de grabă
 «Cu nădejdea într'o Babă.
 «Mi-a furat tótă dulcéta
 «Mi-a stricat tótă viața,
 «Oh ! amar, amar și jale!
 «Și pre obraz curge vale,
 «Și voiú sе'mi iaú diua bună
 «De la Sóre, de la Lună,
 «Aici mor, sápați mormêntul,
 «Sē mă inghiță pămêntul,
 «Subt umbra cea rēcorósă
 «A merilor drăgăstósă.»
 Iar Craiul ca un Părinte
 Mângâindu'l cu cuvinte

Abia l'a plecat în casă
 Unde l'a pus lângă masă,
 Când de Elena grăesce,
 Și frumusețea povestese
 Ochiî în lacrămî și'î scaldă
 Neavînd inimă caldă.
 Cum aș petrecut nu pôte,
 Să le mai înșire tôte,
 Ci ca un turbat răcnesce
 Și cu graba poruncesce
 Strigóia a o aduce.
 A o ristigni pe cruce.
 Părinților striga tare
 Cu de mână sărutare :
 «Dați'mi parte din avere
 «Că nu am altă putere.»
 Iar părinții cu blândețe
 Din dragoste fără frate,
 Dicea : «Fiule iubite !
 «Nu ne da gânduri cumplite,
 «Și ca să ne dăm pre mórte,
 «O întîmpinată sórte !»
 Împrejurul lui tot chinurî,
 Multe plânsurî și suspinurî,
 Și nimic nu folosesce,
 Că ca un turbat răcnesce :
 «O ! inima nu mă lasă
 «Să măi șed cu voi acasă;
 «Că acasă n'am ce face,
 «N'am odihnă, și nici pace,
 «Aș să'mi fac măi mare nume,
 «Aș mă prăpădesc în lume,
 «Mă duc, nu măi șed acasă,
 «Să'mi caut a mea mirésă.»
 Maică-sa încă grăesce,
 «Și așa îl îmblândesce :

«O fiule cu dulceață!
 «Cât te-am purtat eu în brațe,
 «Ți-am fost maică grijitoare,
 «Mi-ai supt țigă hrănitore:
 «Sînul meu a tă dulceață;
 «Légău ale mele brață.
 «Te apăram de tot vîntul,
 «Te învățam cu cuvîntul.
 «O vai! o vai! nu te duce!
 «O fiul meu cel prea dulce?»
 Dac' acestia vędură
 C'a'l întorce nu putură,
 Aur din îndestulare
 'I-aũ dat, și s'a pus călare.
 O vaete și suspinuri!
 În casă vai cîte chinuri!
 Darș. el nici nu ascultă
 Acea lăcrămare multă,
 Ci încalecă și plécă,
 O maică rămii săracă!
 Iară Craiul pomul taie
 Și'l aruncă în văpaie,
 Care arde cu lumină
 Și toți lângă el suspină
 Mai aducîndu-și aminte
 D'a lui Filaret cuvinte:
 «Blând Filaret cum ghicesce
 «Tóte cîte prorocesce
 «Eũ l'am ucis fără vină,
 «Acum vęd a mea pricină.»
 Tótă lumea lăcrămează,
 Tótă inima oftează.
 Îl petrece cu plînsóre
 Tótă fața muritóre,
 Ca noștile după Sóre.

A DOUA PARTE

Tînerul dacă pornesce
 Departe călătorește,
 Singur numai cu o slugă,
 Merge dând Domnului rugă.
 O Arghire ! lungă cale —
 Lungi necazurile tale —
 Ia de-a lungul dealurile
 Și numără șcheaburile.
 Tot prin locuri necălcate
 Și prin păduri neumblate.
 Tot prin văi necunoscute,
 Prin locuri nepricepute,
 Ne datat cu cale lungă
 Câte vor să 'l mai ajungă !
 Câte birturi, câte sate,
 Tot întrebă de cetate,
 La toți le părea minune
 Necum ca să 'i scie spune.
 Calcă câte locuri tóte
 Pînă nici cum nu mai póte.
 Decî în partea pustnicéscă
 Când era să nemeréscă
 Dintru o peșteră mare
 Vede fum că iasă tare,
 Și într'acolo grăbesce,
 În care dacă privesce
 Vede un om mare fórté
 Cât s'aũ spăimêntat de mórté.
 A se 'ntórce nu cutéză
 Gândind fricos să nu'l créďă.
 Ci și-a făcut îndrășnire
 Gândind : saũ traiñ, saũ perire,.

Și în peșteră intrară
 Dându'îi ântêiū bună séră.
 Iară omul cel prea mare
 Da o gróznică strigare :
 «Cine este ? cine vine ?
 Cine ce caută la mine ?
 Și când sloboḃea cuvêntul,
 Se cutremura pămêntul,
 Numaî cu un ochiū în frunte
 Și părea că'î cât un munte
 Arghir tremura de frică,
 Și nu ascundea nimică,
 Ci se ruga de ertare,
 Numărându'î tot ce are,
 Și'l întrébă de Cetate,
 Nu scie încotro bate ?
 I-aū răspuns omul îndată
 Cu vorbă mai aședată :
 «Nu am auḃit de veste,
 «Necum să sciū unde este,
 «Dar ședî pînă diminêță
 «Că vin toḃi satirii față,
 «Sciū că trebuie să fie
 «Vre unul care să scie,
 «Și care va sci mai bine
 «Îl voiū trimite cu tine.»
 Atuncî Arghir mulțămesc
 Și frica 'și mai potolesce
 Acest uriașū îndată
 Cu o cină se arată,
 În frigare vrênd să tragă
 O căprióră întrégă,
 Face cină boerescă
 Ca pre Arghir să cinstescă,
 Masa lîngă foc o pune
 La lumină de tăciune,

Și șed toți pe lângă vatră
 Pre câte un zghiab de piatră,
 Arghir pînă se îmbuce
 O ploscă de vin aduce
 Dintr'ale sale merinde,
 Care fôrte bine prinde,
 Uriășul decă 'l gustă
 Cu stomac ca de lăcustă
 I-ar fi plăcut ca să tragă
 Pre gût o bute întrégă :
 Dar tot se îndestuléză
 (Nefiind mai mult, să crédă)
 Așa pînă șed la masă
 În sálbateca sa casă,
 Pre Arghir îl mai întrébă :
 «Ce umblă ? și cu ce trebă
 «Caută acea Cetate
 «Prin țeri așa depărtate ?»
 Spre care Arghir răspunde,
 Tot spune, nimic ascunde.
 Se duc apoi să se culce,
 (Cât e lui Arghir de dulce ! —)
 Diminéța se sculară
 Satiriî se adunară.
 Se întrecea care ? care
 Aduce cinste mai mare ?
 Omul începe să facă
 Ca toți satiriî să tacă,
 Țicînd : «Sciũ cum mi se pare,
 «Că aveți multă umblare :
 «Nu sciți de Négra-cetate
 «Unde, încotro abate ?
 «Nu vă întreb spre stricare,
 «Nicî spre vre o supărare.»
 Nu scia cum să răspundă,
 Măcar cât iarba și frundă,

Iar un schiop satir sosese
 Și numai de cât grăesce :
 «Sciū eū de Négra-cetate,»
 Dar ei : — «Pre unde abate !
 «—M'a purtat pre mine dorul,
 Unde mī-am frīnt eū piciorul.»
 Atunci omul poruncesce :
 «Numaī de cât te gătesce,
 «Crăișorul de la mine
 «Sē'l povățuescī prea bine.»
 Iar schiopul se jeluesce,
 Și dīcēnd așa grăesce :
 «Eū nu cutez a mē duce,
 «Ca acolo sē mē apuce.
 «Că eū, mē rog, mē ascultă,
 «Am făcut pagubă multă,
 «Eram fiară stricătore,
 «Piele de lup mănecătore,
 «Și aū gând să mē beléscă,
 «Cine sē mē izbăvéscă ?»
 Atuncea omul cel mare
 Începe a striga tare :
 «Mergī ! aūdī când dīc o dată,
 «N'aștepta vorbă rugată.»
 Omul ajută de milă,
 Iar schiopul plécă de silă.
 Arghir maī cu bucurie
 Scurtă din călătorie.
 Bărcurī, câmpurī, văī și délurī;
 Preste ape multe valuri;
 Dile multe, cale lungă,
 Nu putea sē maī ajungă.
 Dar o dată maī pe urmă
 Și drumul li se maī curmă,
 Într'un vîrf de deal sosiră
 Și puțintel odihniră,

De unde li se arată
 Cetatea de mult oftată.
 Acum schiopul nu mai merge,
 Numai înapoi se șterge,
 Căruî Arghir mulțumesc.
 Apoi iarăși mai pornesc,
 Când în cetate intrară
 De sălaş bun întrebară.
 La o văduvă sosiră
 Unde și sălășluiră;
 Văduva bogată foarte
 Nu scia cum să se porțe,
 Având o fiică frumósă
 Le-aú dat sălaş bucurósă,
 Întrébă : «De unde vine ?
 «De la ce locuri streine ?
 «Și de ce fel de neam mare ?
 «Și ce căutare are ?»
 Arghir spre tóte răspunde
 Și nimica nu ascunde;
 Însé ghimpul care 'l are,
 De ce fii era mai tare.
 «Unde'î locul, ce se schimbă
 «În necunoscută limbă ?»
 Într'acest fel o întrébă
 Dicând a avea o trébă.
 A răspuns văduva bine
 Nu ține nimic la sine,
 Dicând : «Nu este departe
 «Numai un câmp ne desparte,
 «E o grădină vestită
 Și foarte împodobită,
 «În care o cuconiță
 «O măiastră fecioriță
 «Petrecându'și se arată
 «În tótă ziua o dată,

«Și se preumblă într'însa
 «Cu șese robe cu dînsa,
 «Este măiastra Crăiasă
 «În lume cea mai aleasă.»
 Atunci el nu are altă
 Inimă precum îi saltă.
 Văduva una nu uită,
 Ci tot la dînsul se uită,
 Și se miră foarte tare
 Ce trupșor voinicesc are!
 Tot întrebă, ispitesce
 Către el se lingușesce :
 «Cum a răzbit să ajungă
 «Cale atâta de lungă?»
 El (că așa'î întîmplarea)
 Îi spunea tótă umblarea :
 «Am venit pentru Elena
 «De la maica mea Medena.»
 Iar văduva ochi își face,
 Și la inimă îi zace
 O nădejde rotogólă,
 Trăgându'și jarul la oală,
 Cum ar putea ca să facă
 Ca pre fie-sa să placă
 Acest Crăișor nemernic,
 Bogat și foarte cucernic,
 Gândind așa întru sine :
 «Să mi se lovescă bine —
 «Dău nu mă-ar părea de glumă
 «Să mă ved că sunt o mumă
 «Saū o sócră norocită
 «Unui Craiū învrednicită!»
 Cu acest cugăt se pune
 Ca să facă stricăciune
 Unui Crăișor cu minte
 Dându'î piedici înainte.

Decî la cină se aşeză,
 Beaŭ, mănîncă, ospetéză,
 Precum este obiceiul,
 Mai daŭ în poveşti cu Craiul;
 Se scólă de la mîncare,
 Fac aşternut de culcare;
 Plécă Arghir sê se culce,
 Ostenit, îi pãrea dulce.
 Vêduva se socotesce
 Şi cu sluga lui grăesce,
 Apucându'l înainte
 Cu tănuite cuvinte,
 Urzesc cu jarămênt tare
 Lui Arghir împiedecare.
 Cu făţarnice cuvinte
 Aşa înşală, şi minte
 Pre sluga, care se ţine
 De făgădueli streine,
 Cât aŭ vëndut ca şi păgînul
 Pre Domnul sêŭ, şi stăpînul,
 Dicênd : «Ascultă-mê, frate !
 «Sê'ŭi daŭ acéstă cetate
 «Cu fiica mea împreună,
 «Sê trãesci viaţă bună;
 «Sê nu mai slujeşti atîta,
 «Ci sê umbli cu carîta,
 «Sê fii domn într'o cetate
 «Sê aibi neamuri înălţate.
 «Sê aibi aşa o soţie
 «Cum îi daŭ fiica mea ţie.
 «Ia sărută-o o dată !
 «Sê vedî viaţă curată —
 «Ascultă-mê dulce frate,
 «Sê te fac cu bogătate;
 «Ia acest folcuţ în mână
 «Şi intrând voi în grădină

«Să'î suflă asupra'î fôrte,
 «Să adôrîmă ca de môrte;
 «Ca să nu se întîlnească
 «Cu Elena, să grăiască,
 «Dacă va eși afară
 «Apoi îl deșteptă iară,
 «Ține acest Ir la tine,
 «Unge'l pre la gene bine,
 «Și'l scôlă de mâna dréptă,
 «Că el de loc se deșteptă.
 «Ascultă-mă, dulce frate!
 «Că te fac cu bogătate.»
 Se înșeală cu prostia
 Necunoscînd fățăria;
 Că ginere nu'l priimesce,
 Ci pre Arghir socotesce.
 Decî se scôlă dimineăța
 Arghir și își spală fața,
 Se îmbracă se gătesce
 Și la gradină pornesce,
 În carea intrînd își face
 Cugetuluî semn de pace,
 Închipuindu'și în minte
 Ce va fi mai înainte
 Așa ciudate frumsețe,
 Care plac la tinerete,
 Cât a călcat cu piciorul
 N'a mai vădut Crăișorul,
 Câte florî împodobite,
 Câte riuri limpedite
 Oh! câți trandafirî miróse
 Cu foi rumene frumóse.
 Rosmariniî aũ verdéță
 Și garófele roșéță,
 Aici crinul se albesce,
 Colea nardul frumos cresce,

Cedrul ramurile'și tinde,
 Care mult văzduh coprinde,
 Ciprul frunze înverdesce,
 Și văzduhul le clătesce,
 Isvoarele curg rēcite,
 Ca cristalul limpedite.
 Scaune verđi doē sute
 Tot din pajiște făcute,
 Cu lastre acoperite
 Tóte crăesei gătite.
 Arghir se culca pre ele
 Sē'i trecă de ostenele.
 Așteptând a sa iubită
 Cu inima ostenită.
 Iar sluga cea blestemată
 De văduva înșelată
 Cu lécurile gătite
 Și de văduva vrăjite.
 L'aú adormit tare fórte
 Cu o părere de mórte.
 Apoi și Crăiasa iată
 Vine frumos îmbrăcată
 Într'o vreme căldurósă
 Cu șese róbe frumóse.
 Precum se obicínuesce
 Către locul său grăbesce.
 Când încetișor se duce
 Pėru'i aurit strălucce,
 Și pre spate și'l netează
 Din sóre făcēndu'și rază,
 Care la călcăe bate
 Netezit în jos pre spate.
 Clătea haíne frumușele,
 Și trăgea bóre cu ele.
 În trup óblă și suptir,
 Drăgălașe la jicnire.

Pre cap diamantî străluce,
 Cu sórele își aduce;
 Cu tóte'î strălucitóre
 De la cap pân' la picíore.
 Din papuci picíore góle
 Albe se vedéu prin póle,
 Pajiștea verde cam udă
 Deasupra de rouă crudă,
 Mergênd i le cam stropesce
 Când către Arghir grăbesce
 Vêdênd, că cineva zace
 În locul ei, nu'î prea place,
 Dară ce nici nu gândesce
 Pre Arghirul ei privesce—
 Lîngă dînsul se aședă
 (Cine va fi sê nu creadă)?
 Că avênd sudorî pre față
 Cu dînsele se răsfață,
 Fiind mărgelile stropite
 Pre față lui risipite,
 Le ștergea făcêndu'î bóre
 Cu a sa apărátóre.
 Cu măhrama se răsfață
 Acoperindu'l pre față;
 Însă nu putea să'l lasă
 Inima cea din Craiasă
 Ca mai mult sê odihnescă,
 Și ea la el sê privescă.
 Ci'î descoperea obrazul
 Deșteptându'l cu necazul.
 Luându'î capul în póală,
 Dice : «Oh iubite ! scólă !
 «Sê'mî povestescî pribegirea,
 «Sê'tî sciũ și eũ rătăcirea;»
 Însă el nici grije n'are
 De poftita deșteptare;

Că vrăjita adormire
 L'a îngreoiat la fire;
 Și Elena nu pricepe,
 Ci numai așa începe :
 «Scólă dulce, și iubite !
 «Nu'mi veđi brațele gătite ?
 «Sculați ostenite brațe !
 «Să vă mîngîiîu cu dulcétă.
 «Oh rost ! graiul nu'ti ascunde
 «Ci te scólă și 'mi răspunde
 «Oh ochi ! deschideți vederea,
 «Lăsați somnul cel ca mîierea,
 «Ridicați către sprîncene
 «Cele mai désupra gene.
 «Oh deschide'ti luminele
 «De îni priviți lacrimеле.
 «Oh, iubite prietine !
 «Lasă somnul pentru mine,
 «Daca ai ajuns limanul
 «Precum 'ti-ai făcut și planul,
 «Fără preget de departe
 «Viî la o streină parte.
 «Oh ! puțin mai ostenesce,
 «Când limanul se ivesce.
 «Oh scólă ! Iubite, scólă,
 «Scólă, că mă bagî în bólă.»
 Fôrte mult lîngă el plînge
 Cât mai cu totul se stinge.
 Când atâtea lacrămî stôrce
 Către slugă se întôrce,
 Dicênd : «Oare ce minune ?
 «Aici nu sunt lucruri bune.
 «Eū pricep că nu e bine,
 «Îl fermecă ôre cine,
 «Și eū caut a mă duce
 «Pînă sórele străluce.

«Acest somn puternic are
 «Cu mórtea asemănare.
 «Stăi aicea, și 'l păzesce;
 «Pînă unde odihnesce,
 «Și sculându-se îi spune :
 «Că sunt cu amărăciune
 «Și de două orî s'e scie
 «Că mai viū, și s'e mai vie.
 «Dar mai mult nu e putință
 «Care v'e spuiū cu credință.»
 Și așa s'a dus acasă
 Pre Arghir dormind îl lasă.
 Iar sluga cea stricătore
 Scóte vrăjita unsóre,
 Și ungēdu'l pre la gene
 L'a deșteptat fără lene.
 Iar Arghir cât se deșteptă,
 Dice : «Oh ce fel de faptă !
 «Am dormit de prisosință
 «Fără nici o trebuință,
 «Și pre sluga îl întrébă,
 «S'e i' spue cât mai îngrabă :
 «Venitu-i-aū în grădină
 «Prea iubita lui lumină ?»
 Răspunde sluga, și dice :
 «Cu cale va s'e te strice.
 «Cât a plîns ea lîngă tine
 «De dor cu brațele pline,
 «Dicēdu'ți cuvinte drepte
 «Nu putea s'e te deștepte.
 «A ȃis apoi : că mai vine
 «Pîn' de doē orî la tine;
 «Dar mai mult nu e putință,
 «S'e cunóscem în credință;
 «Că legea ei poruncesce,
 «Mai mult nu îngăduesce.

«Atunci de veî dormi érá
 «Pîná a eşi afará,
 «Maî mult nici nu 'ţi maî vine,
 «Vaî de ea, şi vaî de tine!»
 A doa di venea iară
 Şi în grădină intrară.
 Şi tot aceiaşi umblare
 Ca cea de erî supărare.
 Deci cu inima amară
 Iar cătră sălaş plecară.
 Văduva vedënd, că'i face
 Sluga fórte cum îi place,
 Îi dá darurî şi'l cinstesce,
 Căci atâta îi slujesce :
 Apoi ş'a treia di plécă
 Arghir cu inima sécă.
 De somnul cel greú se teme,
 Şi se rógă maî de vreme,
 Dicënd : «Dómné îndurate !
 «Cerescule Împărate !
 «Cela ce eşti din vecie,
 «Audi-mé, mé rog ție,
 «Zadarnică sè nu 'mî fie
 «Acéstă călëtorie.
 «Cu de părinţi părăsire
 «Am căutat pribegire;
 «Rogu-mé dá'mî mîngîiere
 «Ca sè o ved cu plăcere,
 «Că de nu, mé scârbesc fórte,
 «Şi cad în grósnică mórte.»
 Temëndu-se de somn dulce,
 Nu voia sè se maî culce :
 Se preumblă prin grădină
 Cu inima de dor plină;
 Dar sluga se necăjesce
 Cu inima se topesce;

Căci nu p^ote să'și plin^escă
 Voia, ca să'l am^eț^escă;
 Însă face el ce face,
 Măcar Arghir că nu zace,
 Că'l atinge din pⁱci^ore
 Dintr'a folcuțului b^ore,
 Când n'a p^așit nici șase,
 Și caută să se lase
 Pre un pat plin de verd^eț^ă
 Adormitând cu dulc^eț^ă
 Elena frumsețe plină
 A fost intrat în grădină
 Care mai de veste prinde,
 Că Arghirul ei se vinde,
 Și către dⁱnsul grăbesce,
 Cât adormit îl privesce,
 O vai! nu se p^ote spune
 Ce plⁱns, și amă^răciune.
 Striga cu graiuri dui^ose
 Din inimă drăgăst^ose :
 «O dragoste necăjită!
 «Și f^orte batjocorită
 «O vai inimă perită!
 «Și dulc^eț^ă amărită.
 «O dragoste! te v^eđ bine,
 «Că tu iți bați joc de mine.
 «O Arghire, prea iubite!
 «Și în zadar ostenite,
 «Cu de părinți părăsire,
 «Și cu a ta pribegire
 «Aflași dragoste amară
 «Că mă pierđi din mână iară.
 «O măcar numai o dată
 «S^e'ți aud vorbă curată.
 «Vai inima mea cea prinsă!
 «În cursa dorului strⁱnsă,

«Cum esci de foc trist aprinsă,
 «Și de tot junghiul atinsă,
 «Ești de aici mă voiți duce,
 «Cine se 'mă dea vorbă dulce ?
 «Că pasăre de subț sóre
 «Nu póte așa să sbóre
 «Care la mine să vie,
 «Oh ! nu póte ca să fie :
 «Că ești am putere tare,
 «Și veniți cu muncă mare.
 «Nu pot zăbovi; iute
 «Mă duc — o dureri simțite !
 «O măcar numai o dată
 «Cu o privire curată
 «De a măi privi la mine,
 «Să veți că plâng lângă tine,
 «Să auzi glas cu plăcere
 «Spre a noastră mîngiere.
 «Apoi măcar, vai de mine !
 «Aici să mor lângă tine !»
 Și cu sărutări în față,
 L'a ridicat sus pre brațe,
 Udându'i din tot neazul .
 Cu lacrămile obrazul,
 Pînă séra tot oftézá,
 Lîngă dînsul lăcrămează .
 Când așa se necăjesce
 Către sluga lui grăesce :
 «Prea iubitului meu, spune,
 «Că sunt cu amărăciune,
 «Neputînd să mă mîngie,
 «Oh ! sănătos să rămie.»
 Atuncea vrînd să se ducă
 Nu făcea ca o nălucă,
 Că ea de dragoste mare
 Nu prea grăbia la plecare,

Ci se întorcea îndată
 Ca s'îl mai vadă odată.
 Și în brațe îl mai strînge,
 Și cu sărutare plînge :
 «O de necaz încărcate !
 «Și ție 'ți e greutate,
 «Că nu poți vorbi cu mine
 «Să vezi că sunt lângă tine.
 «Zadarnică osteneală,
 «Amară chivernisală —
 «Oh ! gîndește'ți vîndătorul,
 «Și îi fii isbînditorul.»
 Și slugii îi era milă
 Vădînd ce amar și silă,
 Și a'l deștepta se teme
 Neafiîndu-și a sa vreme.
 Elena la el privesce
 Vede că îngălbenesce,
 Se prepune cu tot gîndul
 Cu ochii urît cruntîndu-l,
 Însă ore ce s'îi dică ?
 În față îi este frică,
 Ca să nu tăgăduiască
 Și mai rău s'îl pedepsescă.
 Drept aceea cu oftare
 Îi striga și cu glas mare :
 «Prea iubitului meu spune,
 «Ce plîns și amărăciune,
 «De va vrea s'își isbîndescă;
 «Acest fapt să împlinescă :
 «Sabia cea agățată
 «Din cuiul cel mic aflată
 «Să o mute în cel mare,
 «Și așa isbîndă are;
 «Care de mai înainte
 «Făcea, ar fi avut minte :

«Era tóte fórte bine.
 «Că putea vorbi cu mine,
 «Nu am avea nici durere,
 «Ci noi trăiam cu plăcere.»
 Și așa acasă plécă,
 De tot cu inima sécă.
 Sluga 'l scólă cu unsórea
 Cum 'i-a fost spus vrăjítórea.
 Se scólă Arghir, și ȃice :
 «Cu cale e sě mă strice,
 «O Dómnne, putere mare !
 «Cum am asudat de tare.»
 Iar sluga ; «Ba nu 'i sudóre
 «Ci lacrămi jeluitóre
 «De la a ta prea iubită,
 «Care te plîngea scărbită.»
 Arghir il certa de silă :
 «Pentru ce nu 'ți-a fost milă ?
 «Sě mă fi sculat pre mine,
 «Aũ nu ai milă la tine ?
 «—Ce grăesci că nu am milă ?
 «Că destul 'ți-am făcut silă,
 «Și tot cu a ta iubită
 «Eũ amărit, ea scărbită,
 «Ca sě te scolĩ nu 'ți dam pace
 «Dacă n'ai vrut n'am ce face.»
 Atuncĩ Arghir de durere
 Leșină, plânge, mai piere;
 De iubita sa doresce
 Mortii a se da voesce
 ȃicend : «Grósnică sórte !
 «Că eũ sunt vrednic de mórte.
 «Un somn îngreoiat tare
 «Face supărare mare.
 «Când era sě fie bine
 «M'am stricat singur pe mine.

«Cât neșaz, căta umblare !
 «Acum neșaz și, măi mare
 «Eū eī am făcut mīnie,
 «Dar încă ce neșaz mie !»
 Atuncea sluga : «Stăpīne!
 «A ȃis așa către mine :
 «Că de poftescī isbīndire
 «Așa ȃi-a dat sfātuire :
 «Sabia cea acătātă
 Din cuiul cel mic aflată,
 «Sē o muȃi īn cel măi mare,
 «Că eī așa i se pare :
 «De făceaī măi īnainte
 «Măi mult ai fi fost cu minte,
 «Că nu atī avea durere,
 «Ci voi trăiaȃi cu plăcere.»
 Sluga gāndea că nu'ī bine
 Unde sabia își ține,
 Ear Arghir īnțelepȃesce,
 Įnr'alt chip se țilcuesce.
 Stă puțin sē socotēscă
 Ca bine sē nemerēscă.
 Sabia īn mână ține
 Și gāndesce īntru sine,
 Cuiul cel mare gāndesce,
 Și pre sine țilcuesce;
 Eară cel mic, stricătorul
 Sluga 'ī-a fost vīndătorul,
 Pre acela īl descōsă
 Strigānd cu sabia scōsă :
 «Acum pricep eū ce este —
 «Oh, acum prīnd eū de veste —
 «Precum cuvintele sună
 «Tu eșȃi sluga mea cea bună,
 «Eū te-am adus sē'mī prīndī bine,
 «Tu m'ai īngropat pre mine,

«O ce slugă cu credință !
 «Aū gândit'am sē mē mințā ?
 «Când voiam a trăi bine,
 «Atunci m'ai stricat tu căine !
 «M'ai despoiat de dulcētă,
 «Ca sē nu o am în brațā
 «Mi'ai făcut sferșit vieții,
 «Oh vrăjmașe al dreptății !
 «Mē junghiū ! mor mōrte amară !
 «O tu inimă de fiară !
 «Dar ântēiū te junghiū pre tine,
 «Că tu m'ai vîndut pre mine.»
 Iar sluga de frică mare
 Se tot rōgă de ertare,
 Și plângēnd se jeluesce.
 Și tot lucrul povestescē :
 «Că 'mī-a fāgăduit mie
 «Fata ei. și avuție;
 «De m'a înșelat pre mine
 «Numai sē te vînd pre tine.»
 Arghir striga cu mânie :
 «Aū nu 'mī-a fost grije mie,
 «Ca sē te fac un om mare ?
 «Vaī, Iudo inimă tare !
 «Vaī ! cum m'ai mâncat dușmane !
 «Vaī ! la mine câte rane !
 «Sē'ti daū focul tunetului
 «Pînă 'n casa sufletului.»
 Și când așa cuvintēzā.
 Capul âncă i'l retēzā.
 Turburat și cu mânie
 Spre vēduvā cu urgie
 Pe la dînsa se abate
 Inima în el se bate.
 Din dinți strânge, și injurā
 Dândū'i tunete din gurā;

«Ce mi-ai făcut ! tu strigóie;
 «Tu inimă de ursóie;
 «Tu cu farmecele tale
     «Décă 'mi-ai stricat din cale,
 «Adu'ți fata cea alésă
     «Sě o fac pe ea mirésă.
 «Sě'i daū semn de legătură
     «Douě palme peste gură.
 «Spune'i sě vie încóce,
     «Sě o iaū peste mijlóce,
 «Și ca sě o logodéscă
     «Sabia mea cea crăiéscă
 «Dară tu ! sócră bătrână !
     «Adu'ți a ta dréptă mână,
 «Sě o sărut tirănesc,
     «Cu sabia, cum doresce,
 «Și sě ți-o înfig în gușe,
     «Ca sě crăpī aci la ușe.
 «Așa sě'ți măriți tu fata
     «Cum ai făcut judecata;
 «Sě pățesci și tu ca mine
     «Când va fi sě-ți fie bine.»
 Și așa o năpustesc
     Și către câmpurī pornesc,
 Ascultați acum ce chinurī
     Rabdă Arghir, și suspinurī !
 Între sghīaburī rătăcesc,
     Și prin pădurī pribegesce.
 Lângă un isvor de apă
     Chiar din gura morțiī scapă !

A TREIA PARTE

A doua zi când se scólă
 Amețit, căsnit de bólă.
 Alta ce va să mă facă?
 Necăjit în lume plécă,
 Și nădejde nu mă are —
 O lacrimă și suspinare!
 Acum în cotro va merge?
 Stă, — și de lacrimă se șterge.
 Oh! amar vieții sale,
 Că'i totă plină de jale.
 Prin munți grósnică pribegesce,
 Pre deluri călătorește
 Înșuși și-a aruncat sórte,
 Ca să umble dupe mórte.
 Când printr'un bărc tufos trece,
 Iată isvor bun și rece.
 Descalcă, odihnesce,
 Și setea își potolesce;
 Însă nici a bea nu póte,
 Că acum a pierdut tóte :
 Așa începu a plânge.
 Plânge cu lacrămă de sânge :
 «De cât întristată față,
 «De cât amară viață,
 «Mă bine mă junghiú o dată,
 «Să'mi vedă viața scăpată.
 «Nu măi vedă a mea dulcétă!
 «O amărâtă viață!
 «O mórte! vino! grăbesce!
 «De amar mă mântuesce.
 «O prea dulci părinți cu milă!
 «Cărora v'am făcut silă,

- «V'am lăsat amăriți fôrte
 «Și eũ aici sã ved môrte.
 «O țeri! nĂmurile mele.
 «Care v'am lăsat cu jale,
 «Te-am lăsat maică! pre tine!
 «Ucigaș luaı cu mine:
 «O dulci doi frați cu dreptate
 «RĂmĂneți cu sĂnĂtate:
 «Eũ cu voi ĩntr'o grĂdinĂ
 «FĂcuı cercare streinĂ.
 «O fie tĂte ertate,
 «RĂmĂneți cu sĂnĂtate!
 «Blestemat sĂ fie locul
 «Unde mi s'a aprins focul.
 «Focul dragosteı ĩn mine.
 «O inimĂ! vai de tine!
 «Oh! Elena mea cea dulce!
 «Eũ din lume mĂ voiũ duce.
 «RĂmĂi de mine ertatĂ
 «Cu inima 'n lanț bĂgatĂ.
 «Pentru o scurtĂ iubire
 «AcĂstĂ sĂlbĂtĂcire,
 «Acum, acum, mĂ omĂrĂ,
 «Arma dragosteı mĂ sbĂrĂ,
 «Oh, trup alb grijit de maică!
 «Și ĩmpodobit de taică,
 «ĩn sgĂũ crĂiesc zĂmislite!
 «Cu slavĂ ĩmpodobite!
 «Oh! se mirĂ și pĂmĂntul.
 «Vai unde 'ți este mormĂntul,
 «CĂnd te vei scĂlda ĩn sĂnge,
 «O vai! cine te va plĂnge?
 «ĩn loc de ĩngropĂciune
 «Pre pĂmĂnt ĩmpuțiCiune.
 «Môrte ascunsĂ, amarĂ.
 «GrĂpĂ pĂntece de fiarĂ,

«Dioa mea cea de pe urmă.
 «Când viața mi se curmă.
 «O ! ceasul cel de sfârșire !
 «Numai voe va fi scire,
 «Lângă isvor fără nume
 «Eū mē junghiū și es din lume.»
 (Oh, e gróză a și spune
 Vîrful sabiei își pune
 Drept în inimă la țită —
 De ai vedea Eleniță—)
 Mănuchiū 'n pămēnt aședă
 Numai cât în ea sē cadă. —
 Într'acelea ce aude ?
 Căntece noă, și crude.
 Privesce — și vede iată —
 Vine o nimfă curată.
 Spăimântat la ea privesce,
 Deiță o socotesce.
 Întrébă : «Oh, coconiță !
 Dóră esci o Prorociță !»
 Nimfa fără supărare
 Rspunde la întrebare.
 O ruga să'î prorocescă :
 Ce va sē mai pătimescă ?
 A respuns acea Fecióră :
 Că el sē nu se omóră,
 Țicēnd : «Tinere aștéptă,
 Că bine se îndréptă.»
 Iar el gânda întru sine :
 «Oh, mórte mē ia mai bine.
 «Că dorul ce mē căsnesce
 «Mai tare se întăresce.»
 Într'acelea un glas mare
 Se aude răcnind tare,
 Gânda : un leū un balaur.
 Saū vre un sălbatec taur.

Se întîlnesc, se luptă zbiară
 Ca nisce grósnice fiare.
 Atunci aminte îi vine
 Cine se junghie pe sine
 În Raiu nu împărătesce;
 Și atunci așa gîndesce :
 «Eû la dênșii mă voiû duce
 Ca prin guri se mă apuce.»
 Și așa la dênși plécă
 Cu gînd din lume se trecă.
 În cotro sună și sbiară
 Vede peșteră de fiară
 Unde trei fii ai lui Dimon
 Ai lui Deî Saicti Simon,
 Se tot sfădesc, și se cértă
 Cu o învoiro spartiă.
 Întrébă Arghir și dice :
 «Pentru ce aveți voi price ?»
 Aû răspuns toți trei îndată :
 «Suntem trei de la un Tată,
 «Ne sfădim pentru moșie,
 «Pentru mică avuție :
 «Suntû trei scule de 'mpărțelă,
 «Judecă fără greșelă !
 «Că ce veî dice vom face
 «De ne veî face o pace.
 «Plască și papuci de piele,
 «Cine se 'mbracă cu ele,
 «Și cu biciul se trăsnescă
 «De trei ori, și se grăescă :
 «Hip—hop ! se fiû fără veste
 «Unde gîndul meu îmi este,
 «Până nici nu socotesce
 «Acolo se pomenesce.
 «Cum se nu ne sfădim déră ?
 «Pe avuție amară,

«Că într'un loc de nu sunt tóte
 «De folos a fi nu póte.
 «Iar celui mijlociũ frate
 «'I-aũ mai dat o bunãtate,
 «Că el póte și pogórã,
 «Pre cela ce pre sus sbórã;
 «Care pre noi ne cãsnesce
 «Judecãți, se plãtesce.
 Arghir socotesce bine.
 Dice : «Ascultați de mine :
 «În trei părți vë voi trimite
 «Care va sosi nainte,
 «Aceluia fie tóte :
 «Că într'alt fel nu se pót.»
 Așa trei délurĩ aratã;
 Ca sã plece de o datã.
 Aũ plecat fiește care
 La délul sãu fugendũ tare.
 Dar Arghir ce va sã facã ?
 Ia plașca și se îmbracã,
 Papucĩ luã în picióre,
 Și sã vedĩ cum va sã sbóre,
 Ca când cu biciul trãsnesce
 Și când de trei orĩ grãesce,
 «Hip—hop la a mea iubitã
 «Sã fiũ la acea scãrbitã.»
 Ca o sãgëtã ce sbórã,
 De la pãmẽnt îl luarã
 Când vin draciĩ—staũ cu firea,
 Arghir nu e nicãirea.
 Osteniți sufla din gurã,
 Și pre Arghir îl înjurã.
 Încep întru sine iarã
 Altã sfadã mai amarã.
 Cãci aũ lãsãt sã'i înșale
 Însuși cu mințile sale.

Iar cel mijlociū grăesce :
 « Vedī așa vă trebuesce;
 « Că voi ați gândit a'mī face
 « Numai cum voe vă place;
 « Voi vreați ca să nu'mī dați parte,
 « Acum dute mai departe. »
 Cei-l-alți începură-a'ī dice :
 « Tu ești omulū cel de price,
 « Că tu ai un dar, ce póte,
 « Sē strice acestea tóte,
 « Și tot vei și de aicea
 « A'ți mai îngrășa cerbicea.
 « Tu ești aicea de vină.
 « Tu ai începutū pricină :
 « Că noi amîndoi prea bine
 « Ne învoiam întru sine,
 « Tu ești! sana! —!» ia'l de chică!
 De'l trîntesce și'l ridică;
 Unul de corn îl apucă
 Altul cōda îi îmbucă;
 Îl ghemuesc în țerînă
 Pînă l'aū muiat la vînă,
 Strigă sē vaetă dracul,
 Și se ruga lor săracul.
 Sē'l lase că le va scóte
 Și pre cele-l-alte tóte
 De la Arghir, care sbórá,
 Ca o săgétă ușórá;
 Însă acest Drac cu gândul
 Numai de cât ajungândul
 Din văzduh în jos îl scade,
 Cât peste un munte cade,
 Îi ia sculele cu gândul
 Pre el la un sghiab lăsândul.
 Și era un sghiab de munte
 Cât privindu'ī sus la frunte,

Gâdea că la cer se sue,
 Și nici o cărare nu e.
 Așa a fost mers de tare
 Cu a lui iute sburare,
 Cât nu a vădut subt sóre
 Nici nasăre sburătóre.
 Putintel măi odihnesce;
 În tótă partea privesce :
 Însă nu vede nimica,
 Singur îl ajunge frica,
 Vădënd acel munte mare,
 Gândul tot la mórte are.
 Însă numai în sus plécă
 Călcând tot pre piatră sécă,
 Și nici pâine nu măi are,
 Cum flămândește de tare—
 Putintel fómea 'și alină
 Cu câte o rădăcină
 Către vîrf tare grăbesce
 Și a treia di sosesce.
 În vîrf vede ó cetate
 Cu podóbe neurmate,
 Ce ziduri ciudat făcute,
 Șanțuri cu pămênt umplute,
 Ce palaturi înălțate
 Cu turnuri înfrumșetate,
 Fórte frumos coperite,
 Tot cu țigle poleite.
 Ale Elenei palaturi
 A vedea nu te măi saturi !
 Când către ele grăbesce
 Cu o nimfă se 'ntâluesce,
 Care fuge cu minune
 Înapoi Elenei spune :
 «Iată Arghirul têu vine
 «L'am cunoscut fórte bine.»

Iar Elena mâniósă,
 Dicea : «Ce minți minciósă ?»
 Și 'i-a dat o palmă bună
 Dicând că a spus minciună.
 Decî eși altă fecióră
 Intrând strigă : «Domnişórá !
 «Iubitul tēu Arghir vine.»
 Iar o pálmuesce bine.
 Maî ese alta afară
 Care intrând strigă iară :
 «O ! iată Arghir sosesc.»
 Și pre ia o pálmuesce
 Dicând fórte mâniósă :
 «Nu fiți așa minciósă.
 «Dóră visați, aş' maî crede,
 «Alt chip minciună se vede;
 «Aú dór' ați înebunitú tóte ?
 «Că a crede nu se póte,
 «De ar avea sburátóre
 «Aripî cu care să sbóre,
 «Tot nu ar puté să vie :
 «Ce grăiți voi nebunie ?
 Iară fetele strigară :
 «Ba děu ! iată stă afară.»
 Nicî așa nu vrea să creadă,
 Ci a eșit ea să vadă;
 Apoi atunci dacă'l vede
 Îl cunósce și le crede,
 Și cu brațele gătite
 Oftâ : o al meü iubite !
 Plângend se îmbrățișeză.
 (Cine póte să nu crezá ?)
 Că într'un cés de durere,
 De durere și plăcere
 Nu putea ca să grăiască.
 O dragoste pustnicescă !

Elenii inima'î cresce
 Şi către Arghir grăesce :
 «O Arghire prea iubite !
 «O ! călător ostenite !
 «Pentru tine rabd şi mórte,
 «Pentru că te iubesc fórte.»
 Precum e la tinereţe
 Şi aceste două feţe
 Povestesc, înşiră multe,
 Tóte cine se le-asculte,
 Însă fără uriciune
 Mai puţintele voiú spune.

A PATRA PARTE

De mână intră în casă
 Un mire cu o mirésă.
 Arghir tóte patimile
 Şi tóte necazurile
 Înşiră, şi povestesc
 Şi nimic le socotesce;
 Ci încep la veselie
 La jocuri, de bucurie,
 Şi tot felul de muzică
 Sta tot gata ca să dică.
 Tótă cetatea resună
 Făcându'şi inimă bună,
 Unde turnuri poleite,
 Şi palaturi strălucite
 Vetrelî de aur frumoşe
 Se învîrtesc luminóse.
 Iar grădina cea crăiască
 În cetatea pustnicéscă

În care curg râurile,
 Ce veselesc pajiștele
 A lui Venus biserică
 Oltarele 'și ridică.
 Dar câte floricele
 Încungîurată cu ele.
 Ale lui Venus fecióre
 Rupând florî mirositoare
 Lui Amon cântă și saltă
 Cu bucurie înaltă.
 O îngerescă albătă,
 A făcut noă dulcătă,
 Și părea că nici o dată
 N'a fost așa încărcată,
 Grădina când îi primesce,
 Tótă podóba zîmbesce;
 Dupe obiceiú urméză,
 Ca mai bine să le șeză
 A lui Arghir mână dréptă
 Stânga Elenii ascéptă,
 O-apucă de suptióre,
 Și plécă către isvóre.
 Mai șed și jos pre verdéță,
 Se unesc brațe cu brață.
 Șed la umbră în grădină,
 Și trăgea o bóre lină
 Care haînele clătesce,
 Și mirésmă împărțesce
 De florî frumos înflorite,
 Și de Pomona stropite.
 Iar dulcéța cea amară
 Cum se îndulcesce iară
 Față 'ntâlnită cu față
 Încep o nouă viață :
 Acum este lăudată
 A lui Cupidon săgétă.

Decî după acestea iară
 Es din grădină afară,
 Gândind ca ospăţ se facă.
 Ca şi altora să placă.
 Fôrte mulţi ôspeţi adună
 Făcându'şi inima bună.
 Strălucesc mesele 'ntiuse
 Tot cu florî cu sîrmă prinse.
 Sclipesc vase argintite
 Şi păhare aurite.
 Poslujnici aduc bucate
 Cu gust bun amestecate.
 Se aşeză toţi la mese
 La nuntă uniî crăese
 Bah, pahare împlinesce,
 Care vinul îndulcesce,
 Beaŭ, mănâncă, ospetéză,
 Tótă firea înviază.
 Sună lăute voioase,
 Şi fluerî, cimpoi frumóse.
 Cimbale resunătóre.
 Trîmbiţe ajutătóre.
 Una dupe alta sună
 Să'şi facă toţi voe bună.
 Multe rîndurî de bucate,
 Şi bënturî strecurate,
 Poslujnici la douë sute
 Aduc toţi pe întrecute :
 Uniî schimbă talerele,
 Alţiî plinesc paharele,
 Alţiî slujesc pre afară,
 Alţiî duc altă povară.
 Oaspeţiî aŭ voe bună,
 Pahare ciocnite sună,
 Închinăciuniî închinare,
 Bënturî spre sănătate,

Când se scólă de la masă
 Se mai duc într'altă casă,
 Unde toți în hore saltă
 Cu bucurie înaltă.
 Ospățul șese luni ține
 Toți cu inimile pline.
 Iar în dioa de pre urmă
 Când nunta mai li se curmă,
 Un mire cu o mirésă
 Un craiū, și cu o crăiasă,
 După obiceiū urméză
 Iar la mese îi așează,
 Se ospătă cu dulceață
 Pentru o nouă viață ;
 Mirele, precum se cade.
 Tot lângă mirésă șade :
 Într'alt chip cum va să fie ?
 Povestesc cu veselie ;
 Însă Arghir ce gândesce,
 Cugetă și socotesce
 Cum ședea în fruntea mesei
 A dat o palmă miresei.
 Mirésa atunci roșesce,
 Și nimica nu grăesce,
 Arghir cu fața plecată
 Mai dă cu palma o dată.
 Ea și atunci numai tace,
 Și numai cu capul face,
 Și a treia ce gândesce,
 Că iară o pălmuesce.
 Atunci cum se rușinėză
 O dată tare oftéză,
 Plecând capul mulțumesce
 Și cu un glas greū grăesce :
 « Oh ! Arghire prea iubite !
 « Și de departe venite.

«Dacă ai venit la mine
 «Pentru ce'mi făcuși rușine?
 «Cum de mi-ai dat palme grele
 «Între amicele mele?»
 Ochii în lacrimi învîrtesce—
 Iar Arghir așa grăesce :
 «Cât am călcat pentru tine
 «Multe m'au ajuns pre mine.
 «Răbdaiū multă supărare,
 «Cum m'am dăpartat de tare
 «Și când eram mai la tine
 «Nu mă vreai primi pre mine
 «Mă vedură trei feciore,
 «Fețe nearse la sóre,
 «Și ți-a adus veste bună;
 «Tu ai dis că e minciună.
 «Și când îți spunea de mine
 «Atunci le-ai palmuit bine,
 «Tu nu le-ai cređut pre ele,
 «Pîn' veduși brațele mele,
 «Așa nici eū gândesc dară
 «Să'ți faci minie amară,
 «Că dragostea și pre tine
 «Te căsnesce ca pre mine.»
 Atunci Elena grăesce,
 Și nimica rău gândesce :
 «Oh ! Arghire pró iubite
 «Și cu mine logodite,
 «Ved că n'ai gând rău la tine,
 «Nici mânie e la mine :
 «Între noi așa se cade,
 «Că cinstea mea tot nu scade;
 «Mai vîrtosū se înmultesce
 «Dragostea și cinstea crește.»
 Oh ! cu ce dragoste mare
 Trăesc fără supărare,

Dupe chin dulce viață,
Și dupe amar dulcătă,
Dupe multă întristare
Bucuria cea mai mare.
Ce fu uscată înverdesce,
Amarul se îndulcesce !
Acum e lumea întrégă
Când le e viața dragă.
Și are veselă vreme
Când de nimenea se teme,
Ce căuta cu 'ntristare,
Acum în brațe o are,
Și o vede când poftesce
Și nu se mai chinuesce,
Iar firea cea întristată,
Acum este mîngîiată.
S'aũ aședat junghiurile,
Și s'aũ sfîrșit chinurile.
Dorul acum nu mai vine,
Oaspeții s'aũ cinstitũ bine,
Și se scólă de la masă
Ca sã se ducă acasă,
Nunta ca sã se sfîrșescă
Și la mulți anı sã trăiască.

LOGOFËTUL K. KONAKI.

CE ESTE NURUL ?

Ah! nurule împérate al podóbelor firesci !
Ființă neunoscută pricepereí omenesci,
Tu, ce ții împărăția într'un cuprins de obraz
Și stăpânesci lumea tótă numai prin plac și prin haz,
Cu duhul și cu simțirea pururea într'aripat
Daí ființa la ființa în care ești revêrsat.
Întocmai și mai mult încă de cât fierul la magnit
Tragi pe inimí cu plăcere și le supui la iubit :
Frumusețea fară tine este un chip zugrăvit
Ce nu'nghipă la simțire, nici pornesce la'ndrăgit :
Ea podóbelor supusă, tu podóbe covêrsesci
Ea oglindeí se închină, tu oglinda o sfințesci ;
Ochii ce te aú pre tine, cu simțirile grăind.
Par'că farmecă cu libov, par'că fulgeră clipind,
Gurița ce se deschide subt a tale zimbiturí
Dă graiului o dulcétă prin care tu inimí furí.
Ah ! Nurule împérate, ție numai mă închin . . .
Pentru tine slăvesc lumea, pentru tine eú suspin !

D O R U L

Amor ! la a mea durere
 Nu fii așa de cumplit :
 Adu'mi dulcea mângâiere
 Ce din mână mi-ai răpit.
 Vai mie ! că din simțire
 Un cés nu'mi lipsesce ea !
 Ah ! póte-se fericire
 În lume fără de ea ?

Precum flórea, zăcétóre
 Făr' de rouă pre pământ,
 Se vestejesce sub sóre,
 Și se usucă de vânt :
 Așa întru despărțire
 Se plânge inima mea !
 Ah ! în lume frericire
 Póte-se fără de ea ?

Între miș de păsărele,
 Răsună, cu vers plăcut,
 Glasul bietei turturele
 Ce soția 'și-añ perdut...
 Ș'al meu dor de despărțire
 Cu bocet așa zicea :
 Ah ! póte-se fericire
 În lume fără de ea ?

ÎNTR'UN RĂDIŪ DE DIMINÉȚA

Într'un rădiŭ, de diminéță,
 Pân'a nu răsări zori,
 Amorul schimbat la față,
 Ca un copil, strângea florī,
 Și dicea pe-ascuns în sine :
 Vai de cine a primi
 Aceste florī de la mine,
 Că în suflet s'a răni !

Pe-acolo o fetișoră,
 Ce abea se ridica,
 Își caută o meoră
 Perdută din turma sa.
 Vede pe copil, se miră
 Acésta ce pôte fi :
 Copil în loc de meoră,
 Pe'n pustiiuri a'ntâlni ?

« — Copilaș dragă, îi dice,
 Așa diminéță 'n dorī
 Cine te-a adus aice,
 Și pentru ce adunī florī ?

— Cine m'a adus lelică,
 Nu te pot încredința.
 Hrana mi-ī o florivică
 Care'ī dic : *Nu mă urta.*
 Ia-mă mă rog și pe mine
 Și mă du la casa ta,
 Că mi-ī frică de albine
 C'or veni și m'or mușca ! »

Mila pe fată învață,
 O învață prin suspin,
 Să ia pe copil în brață
 Și să'l lipescă de sîn...
 Vai de dânsa ! că îndată
 Sufletul i s'a aprins
 De-o durere înfocată
 Ce nu-î supușă la stins !

Alérgă pe délurî, plânge,
 Se vaetă suspinând,
 Dar focul ei nu se stinge
 Ci s'adaoge ardênd.
 Merge la părinți acasă
 Să le spuie ce-a pățit :
 Parinții o blăstemase
 Pentru că a zăbovit.

Necăjită biată fată
 Se întorçe înapoi
 Strigând : ah ! când să se pótă,
 La a ale mele nevoi,
 Mórtea fără prelungire
 Să vie și să mă iea....
 Căci alt chip de mântuire
 Nu am la durerea mea !

AFRODITA ȘI AMORUL

AMORUL.

— «Nu sciū maică mie'mi pare,
 Orî pătimesci de ceva ?
 Căci o mähniciune mare
 S'a vërsat în fața ta !

A lipsit învișoare
 Din dulcī ochișorii tēi,
 Și gurița, de 'ntristare,
 A perdut toți nurii sēi !
 Nu faci arce din sprincene,
 Dupe obiceiul tēu,
 Nicī fulgeri acum din gene,
 Nicī clipesci pe placul meū !
 Unde'i din obraz rubinul
 Ce dumnezei a robit ?
 Și fața ta cea ca crinul
 Pentru ce s'aū vestejit ?

AFRODITA

— « Ah ! fiule prea iubite,
 Necazul meū tu nu'l scii
 Ca sē simți că Afrodite
 Mai îi mōrtă între vii !...
 Scii că viața cu plăcere
 Pentru mine 'i sē robesc
 Și cea plină de durere
 Este când nu biruesc !
 Închinându-se la mine
 Am privit pe dumnezei
 Și lumea tōtă de sine
 S'a plecat la ochii mei.
 Ah ! dar ce nenorocire !
 O lume sē stăpânesc,
 Și a unui tēnăr fire
 Sē nu pot s'o biruesc ?...
Ikanok, plin de mândrie,
 Sburând cu firea pe sus,
 Niei o dată cu robie,
 Dragostelor nu'i supus :
 Cele mai mari frumșete

În mulțime de femei,
 Pline de duh și istețe,
 N'au prins loc la ochii săi!
 Și de-ar fi fără simțire,
 Ași dice că nu i-î dat
 Să guste el fericirea
 Unui amor înfocat,
 Dar el simte și iubește,
 Fără să fie rob, it,
 Și adiaforiscesce
 În minutul ce-a iubit, —
 În cât dic cu hotărîre
 Că acest tîner cumplit,
 Pentru a mea osîndire,
 Singur din Iad a eșit!
 Voiu da stema 'mpărătescă
 Orî și căreia femei
 Va putea ca să'l robescă
 La mangăioși ochii săi.

AMORUL

— «Afrodito mi-'î rușine
 De câte mi-ai arătat...
 Căci la om să se închine
 Maicei mele nu-î ertat.
 Tu lumei stăpânitoare,
 Ceea ce însuflețesci
 Tótă firea simțitoare,
 Ș'o supui precum voesci,
 Tu, să te-arăți supărată
 Pentru un prost nesciut?...
 Și de ce măi port săgétă,
 Și de ce m'ai măi născut?
 Arcul meu ascuns s'a-ntinde,
 Și săgeți pornind de foc,

Sub peptul lui vor aprinde
 Vēpae în orî-ce loc.
 Dar maică mai socotesce
 Că tot omul pătimaș,
 La cele ce el poftesce
 De-apururea îi urmaș.
 Nimeni n'ar fi, pre-a mea lege,
 Care n'ar iubi curat,
 Când se scie c'a culege
 Credința ce-a semēnat !
Ikanok sciū că iubesce,
 Și că se află robit
 Chipului ce el slăvesce...
 Dar se teme de-amăgit !

AFRODITA

— «Ce 'mî spuî fiule iubite ?
 Și ce pôte-așa a fi,
 Când și cele mai slăvite
 Nu 'l'au putut birui ?
 Te înșeli, el nu iubesce,
 Că ași fi simțit de-atunci —
 Fără numai că voesce
 Să pricinuiască muncî.

AMORUL

— «Dar nu sciî maică că omul,
 Ce trăesce pre pămēnt,
 Cade une orî ca pomul
 Ce îl rupe un mic vânt ?
 Nu sciî gustul că supune
 Orî-ce suflet împetrit ?...
 Și sórele că apune
 Ș'aprópe de răsărit ?
 Ah ! îi slab omul măicnță,
 Și supus pe cât îl vreî :

Căci curg întregi pîrîuță
 De lacrimi din ochii săi !..
 Și dorit gustul ce'l are
 Mai presus de orî și ce,
 În inima simțitóre,
 Póte face orî ce'î vre.
 De multe orî nu 'ndrăgesce
 Lucru innadins făcut,
 Dar se plécă și robesce
 La un *nuscii*ce plăcut...
 O clipelă, o zimbire,
 Un dar mic, nesocotit,
 Săvârșesce o robire
 Unde însuși n'a gânditi!
 Zedar maică milostivă
 Că vei priimi a i-o da...

AFRODITA

— «Că nu'î voi sta împrotivă
 Mă giur și pe viața ta !
 Dar spne'mi care'î ursita ?
 Că mor pentru Dnmneđeű ?...

AMORUL

— «Aroirami slăvita
 L'a supus cu statul său.

AFRODITA

— «Apoi cine se mai credă
 De-acu 'nainte pre om ?
 Și se n'aibă drept dovadă
 Că viața lui este-un somn,
 În carele el viséză.
 De la rîs și pân' la plâns,

O cale ce însemnéază
 Lucruri nouă pentru dâns ?
 Ah! *gustule* împérate,
 Când sê-mî fîi și tu supus...
 Ași dice că peste tôte
 Afrodita îi mai sus.

TU NUMAI SUB CER EȘTI UNA...

Tu numai sub cer ești una
 Carea ai luat cununa
 De duh, de grai, de blândete,
 De nuri și de frumusețe !
 La mîna ta stă legată
 Mórtea mea și viața tótă :
 Pentru c'a ta stăpînire
 Covârșasce peste fire !
 Nu pot dice că's cu viață,
 Când nu sunt pe-a tale brață !
 Nicî simt, nicî vîd... plîns îmi vine,
 Când nu ești tu lângă mine.

OCHIÎ TOȚÎ AVÎND GÂLCÉVA...

Ochiî toți avînd gâlcévă
 De protie și de slavă,
 Între dînși de-atâte orî,
 Amorului dete voie
 Sê le-alégă dupe voie,
 Doi ântéiū stăpînitorî.
 El cu o căutătură,
 De-acele ce inimî fură,
 Dintre eî alése doi :

Dar cu-acéstă hotărîre,
 Ca s'ă albă stăpânire
 Asupra lor amêndoî.
 — «Aleg dis'aũ cu plăcere
 Și la haz și la durere,
 Ochiî aceî negri-murî :
 Căci lor li s'aũ dat putere
 S'ă robescă prin vedere,
 Viî fiind și plinî de nurî !
 Eî aprind cu covêșire
 A sufletelor simțire,
 Și le supun la iubit !
 Eî daũ viață prin durere
 Și necaz prin mângâiere
 Inimelor ce-aũ răpîit !...
 Lor li se cade s'ă ție
 Schiptrul de împ'ărăție
 Asupra celora-lanț' :
 Și le daũ și stăpânirea
 Preste tótă omenirea
 Cu-a robieî mele lanț' !

Atuncea, cuprinșî de jéle,
 Cu lacrămate clipéle.
 Ochiî ceîa-l-alțî v'ed'end
 Că amorul, cu protia,
 Aũ dat celor murî robia,
 S'a 'nchinat lor, vr'end ne vr'end.

DE-AI PRIVI MAREA VR'ODATĂ...

De-aî privi marea vr'odată
 În vreme ce'î tulburată
 Cu cumplită grozăvie,
 S'aî vedé-o cum se bate

De malurile ei tóte
 Isbindu-se cu mânie...
 Și prin ea o luntrișóră
 Ce de valuri se'mpresórá
 Ivindu-se câte-odată,
 Și 'n midloc un om ce plânge
 Care mâinile își frânge.
 Cu un țipet plin de jale...
 Mórte vede, și nu fuge...
 Mâini întinde și n'ajunge...
 Ci învie 'n amăgele :—
 Fire-ar óre cu putință
 Să nu simți vr'o umilintă
 La acea peire mare ?
 Și 'ndoind sălbătăcie
 Privire-ai cu bucurie
 A omului înnecare ?
 Nenorocit vėsliitorul,
 Ce'l pedepsesce ainorul,
 Eú sunt, înaltă stăpână,
 Și marea care nu scade...
 Este focul ce mă arde,
 De para ce nu s'alină !

. . . . .

E A T A C U L

Într'acest sfânt loc
 Am avut noroc
 Să mă odihnesc;
 Dar nu 'mă-a fost scris
 Ca să fiú coprins
 La sênul frățesc.
 Vaí de tine, om !

Că și tréz și 'n somn,
 Rău te chinuesci :
 De nu dormi, oftezi;
 Iar de dormi, visezi
 Câte pătimesci !

DARUL UMBRELUȚEI

Umbreluță norocită,
 Ia séma că ești menită
 Să umbresci un obrăjel
 Plin de nurî și frumușel.
 Cătă să mi'l păzesci tare
 Și de vânturî și de sóre;
 Și când alți ochi i-or căta,
 Să te pui drept fața sea :
 Că tu, umbreluță scii
 Că ilú tem și de stihî.

S L Ă N I C U L

(După 26 ani).

Apoi dar scris a fost încă
 Să te maî vėd 'naltă stâncă !
 Să te maî vėd, dar vaî mie !
 Nu cu draga mea *Zulnie*,
 Ci singur ca vaî de mine,
 Alb și rece ca și tine !

Dar unde'î copaciul mare
 Ce lipit de a ta stare.
 Cu aceste se cinstise
 De amor cuvinte scrise :—

«Călătorule, nu trece : stă, citește și cunoște,
«Că amorul cel mai strașnic din prieteșug se nasce.»

Înțeleg, în țernă tóte
Le-aũ prefăcut cruda mórte!
Dar încaĩ țerna iubită
De tine zace lipită;
Iar a mea, a mea departe,
Pân' la césul cel de mórte,
Când în grópa 'ntunecósă
Lipindu-mě de-a eĩ ósă,
Voiũ striga : dragă *Zulnie!*
Ađi și mână și 'n vecinicie!

SĂRACELOR TINEREȚE...

(1846 Oct.)

Săracelor tinerete!
Călétóre și drumete
Pe minută și pe cés :
Chiar ca nisce viorele
Și timpuriĩ brândușele,
Viața vi-ĩ cât un popas!
Ieri și astă-dĩ înflorirăți,
Mână și poimână viețuirăți,
Și mai poimână v'ați trecut...
Nelăsând pe urma vóstră
De cât uítarea cea próstă,
Un biet trup zidit de lut!
Iată starea bătrâneței
Și în călindariul vieței
Spuneți-mĩ ce-ați însemnat?
De cât pofte și dorință
Avea și 'n nefință,

Ce mintea v'a tulburat !
 S'apoi și ele trecură,
 Chiar ca o nălucitură
 Ce ți s'arată, dar nu-î...
 Lăsând numai pomenire,
 Într'a omului simțire,
 De necazurile lui !

PĚRUL CĂĐUT DE VĚNT

1838, Iulie 15.

(în grădina de la Țigănesci din jăriștea caselor Dómei Dafinei
 a lui Dabija Vv.).

Împărat grădinei mele, urieș între copaci,
 Pěrule cu vėrfu 'n nori ! pe pămėnt astădă ce zaci ?
 O suflare, un vėnt numai de care nici vreaș să scii
 Între morți fără de veste te-aruncară dintre vii
 Asta'ı lumea ! asta'ı viața ! te-aı înălțat, te-aı mărit
 Maı presus de-aı tēi tovarăși, aı dat umbră, aı rodit
Dabijeș Vodă și mie, peste unul și pol vac
 Ađi în țernă ș'ın cenușă ale sale se prefac !

PARIS MUMULEANNUL

(POET ROMÂN)

PLÂNGEREA ȘI TÎNGUIREA PATRIEI

(Despre nedreptatea, ce i s'a făcut de către străinii, pre cari 'i-a primit în sînul său, ca pre fiu sãi.)

O! maică sfîntă dreptate!
Vin' din cer de unde ești!
Veđi-mi a mea strîmbătate:
Celor rãii sã rãsplãtești!
Cerurilor! din 'nãlțime
Rogu-vã sã vã deschideți!
Și-a rãutãții multime,
Ce-i asuprã-mi s'õ vedeți!

Arãtați milostivire,
La al meu cumplit suspin,
Și, de este rãsplãtire,
Șpãlați-mi al meu venin.
Nu 'mã-a mãi rãmas putere,
N'am unde sã nãzuesc,
M'a pãtruns a mea durere
Și cunosc, cã mã topesc!

Eũ fãrã fãțãrnicie
Pe streini 'i-am priimit,
Fãr' a sci cã's vrãjmășie,
Ca pe-aĩ mei fiu 'i-am iubit,
Am vrut sã fiu hrãnitore
La nemerniciĩ barbarĩ,
Maică bunã 'ngrijitore
Fãr' a sci cã sunt tĩlhari.

Nu din pismã cu mĩnie
Barbarĩ pe ei iĩ numesc,
Ci de-a lor neomenie
Sunt silitã sã vorbesc.
Un neam vechiũ și cu sciințã,
Nu-i de cãt un neam barbar;
Silitã-s fãrã voințã
Ca sã-i blestem cu amar.

N'ași vrea să le dau ast nume,
 Dar' al lor rău m'a silit
 De cât alți barbari din lume,
 Ei mai rău m'aș prăpădit.
 La a lor ticăloșie
 Pururea 'i-am ajutat;
 Ș'acum fără omenie
 Ei pe mine m'a prădat.

Eu 'i-am primit părintesce,
 Pe flămînd, gol și 'nsetat;
 Și ei acum tîlhăresce
 De tot m'aș dărăpenat.
 'I-am ajutat cu mijlăce,
 In tot chipul de-ajutor;
 Socotindu-i fii de pace,
 Ear nu hoți răsvrătorî.

Isgoniți, fugiți de silă,
 Dintr'al lor loc străinați,
 Aș aflat la mine milă
 Ca și-aș mei cinstiți bărbați;
 Și mai mult de cât se pôte
 'I-am îmbrățișat pe toți;
 Le-am fost scăpare la tôte,
 Nesciindu-i că sunt hoți.

Le-am fost mămă cu dorire,
 Cestor barbari blăstemați,
 Nu le-am dat deosebire,
 De-aș mei fii adevărați.
 N'am sciut că vre o dată,
 Mi s'or face vîndători,
 N'am sciut c'oiu fi 'nșelată,
 Și-mi vor fi omoritori.

Toți în loc de mulțămîță,
 Prin taină aș uneltit
 Să mă vadă prăpădită,
 Dupe ce 'i-am fost cinstit
 A mă răni pîn' la mörte
 Asupra-mi aș cugetat;
 M'aș slăbit cu totul förte,
 Cât nădejdi n'am de scăpat.

Ca nisce lupi pre o turmă,
 Pe-aș mei fii 'i-a împraștiat,
 Gonindu-i din urmă 'n urmă,
 Din mine 'i aș depărtat.
 Toți năvalnici cu urgie
 Asupra-mi aș fost porniți;
 Aș mei fii cu vrăjmășie
 S'află de ei răsipiți.

'I-aș silit a se desparte
 Mămă, tată, și fecior,
 'I-aș înstrăinat departe,
 Și pe frate de-a sa sor.
 Aș batjocorit fecioare,
 Și femei între bărbați,
 Aș necinslit ori-ce stare,
 Lăsându-i goi desbrăcați.

Aș prădat biserici sfinte,
 Și nimic s'aș spăimîntat;
 Aș necinslit în cuvinte
 Pe ceresul împărat;
 Lăcașul celui prea mare,
 Barbarii 'l-aș desvălit,
 Fără frică de întrebare
 Acești aș nelegiuit!

BLESTEM PENTU NELEGIUIREA LOR

Dumnezeule 'ndurate
Dreptule judecător !
Veđi-mi a mea strîmbătate :
Și le fi răsplătitor.
Drept a lor nemulțămire,
Dă-le scârbe și amar;
Dă-le dréptă răsplătire
Că m'aũ prădat în zadar.

Mânia ta se 'i urmeze
Orî și unde or umbla,
Osînda ta se 'i vîneze,
Veri pe ce locuri vor sta,
Frică dă-le se se témă
Și frunđa când s'o mișca,
Priveghîând se bage sémă
Chiar de vînt când va sufla.

Dă-le lor calea pustie
Ca se âmble rătăciți;
Arată-le-a ta mînie
Pe unde-or fi pribegiți,
Drépta ta le resplătéscă
Cestor nemulțămitori,
Urgia se 'i osîndéscă
Ca pe nisce bîrfitori !

Brațul tîu viă să 'i ardă
Cu focuri electricesci,
Pomenirea lor s'o piardă
Din gurile omenesci !
Curse 'n calea lor le pune,
Să cadă 'n pierdare toți,

Numai vađă đile bune
Nemulțămitoriî hoți !

Căți vor pribegi în lume
Fiă de nîmuri huliți;
Unde-or merge ca-a'llor nume
Să fiă batjocoriți !
Orî măcar unde vor merge
Dă-le lor rîu dupe rîu;
Ocara lor nu o sterge,
Ajungă 'i blestemul tîu !

Dă-le spaîmă de 'i uîmesce
Să umble din loc în loc;
Pururea 'i călătorește,
În drum fără de noroc !
Îmble 'n pesceri făr' de hrană,
Fără apă și 'nsetați,
Cugetul le fiă hrană,
Înși-și chiar fiind muștrați !

Pasul lor li-l poticnesce
Să n'aibă unde scăpa;
Adunarea le-o sdrobesce
Orî unde se vor afla.
Să nu pótă să găséscă,
Loc se fie odihniți,
Pururea se rătăcéscă
Și se fiă necăjiți !

Nu-și găsesc unde se ședă,
Cătu-și de puțintel loc,
Ceriul ei nici când se-l vađă

Și se plôă pe ei foc;
Pământul de vii i 'nghiță
Ca pre Viron și Dătan;
Ardă, stingă-s'a lor viță,
Fă-le tóte dușman !

Nu-și găsesc' unde se ședă,
La respîntii și prin munți,
Dobóre-î a ta mânie,
Preste poduri și sub punți !
Frica, spaîma se-î gonéscă,
Ca se îmble toți uimiți;
Morți grozave se 'î găséscă
Unde vor fi rătăciți !

Trupurile lor rămîie
Stârvuri góle pre pământ,
N'aibă parte de tămîie,
Nicî de mórte cu mormânt.
Dă-le lor sórte cumplite,
Să nu-și póttă găsi loc;

Fă-le viéta sfîrșită,
Mórtea c'un minut soroc.

Viă peste ei putere,
Gróză de biruitorî,
Și peste a lor avere
Alți fie stăpînitorî !
Casele lor se le fie
Pururea în véc pustiî,
Să n'aibă clironomie
Nicî ai lor prea iubiți fi !

Ale lor muierî rămâie
Vêduve făr' ajutor,
N'aibă cin' se le mângâie,
La nevoî, necaz și dor.
Dă a lor episcopie,
Altora o stăpâni;
Fie sub epitropie
Vecînic pînă ce vor fi !

RUGĂCIUNE PENTRU A SA SCĂPARE

Dumneđeule pré sfinte !
Cel ce tóte le privescî,
Adu-ți de mine aminte,
Nu 'n vecî se mă pedepsescî.
Veđi necazurile mele,
Că s'aũ fórte înmulțit.
Multe scărbe, nevoî grele,
Cu totul m'aũ covîrșit.

Veđi a mea dărăpănare,
Că-s aprópe ca să pier :

Nu mă lăsa 'ntru pierđare,
Ajutor la tine cer !
Caută din cer la mine,
Și-mî veđi focul cel aprins :
Întórce-te-acum cu bine,
Că mai cu totul m'am stins.

Eram liberă grădină
Verî cine ar fi venit :
Cu tot felul de rod plină,
Făr' a fi nimic poprit.

Și-acum am ajuns în stare,
 Mai de tot se mă sfîrșesc
 Plîng, suspin fără 'nctare,
 Din ȃi 'n ȃi mai rău slăbesc.

Pină când a ta mânia ?
 Să petrec tot în oftat !
 Întorce-ȃi a ta urgie !
 Veȃi că m'am dărăpănat !
 O tîlhărescă pornire.
 De-odată m'a priddit,
 A mea tótă moștenire
 Fórte rău s'a răsipit !

Frică, spaîmă de odată
 Preste mine aũ venit,
 Aî mei fiî, popor, mult glótă
 Pribegînd, m'aũ năpustit,
 Toȃi s'aũ respândit departe,
 Pré ticăloșî mei fiî,
 Sate și orașe sparte
 Aũ rămas tóte pustii !

Trimite-mî milostivire,
 Și-mî ridică acest nuor;
 Aî mei fiî, a ta zidire,
 Veȃi necazurile lor !
 Nu mai pociũ avé răbdare,
 A-î vedé înstreinaȃi,
 Arată a ta 'ndurare
 Ca să-î vȃd iar' adunaȃi !

Pină când se fiũ scârbită,
 Și jalnică de-aî mei fiî ?
 Pină când voiũ fi măhnită
 Suferînd ticăloșii ?

Eũ eram cea rsăfătată
 Cu tot felul de-adunări,
 Eũ eram cea desmierdată
 În primblări și desfătări.

Și-acum podóba mea tótă,
 Mãi s'a stins de pre pămênt ;
 Nu gâdesc că vre-o dată
 Ce-am fost iar' se ȃic că sunt,
 Casele cele frumoșe
 A lor mei pré iubiȃi fiî,
 Când se le vȃd luminóse,
 De 'ntunerec sunt pustii !

Eũ mă bucuram odată,
 De-aî mei fiî nóptea îmblând,
 Și-acum sunt fórte 'ntristată
 Nóptea de cãmî tot urlând.
 Ale mele uȃiȃi tóte,
 Sălta nóptea 'n veselii,
 Și-acum plânge precâť póte
 Vȃdȃndu-se că-s pustii.

Uliȃile acum plânge,
 De sângiurî ce s'aũ vȃrsat,
 Nu mai pot înghiȃi sânge.
 Fie chiar și vinovat.
 Tineri, bêtrâni, prunci, fecióre
 Plâng, suspin fără soroc;
 Întorce a ta 'ndurare :
 Nu-mî pociũ potoli ast foc !

Și pe voi, fiî vȃ rog fórte,
 De-acum nainte se fiȃi
 Într'un cuvênt pân' la mórte,
 La olaltă și uniȃi !

Vă sfătuiesc părintesce
 Chipul care s'îl urmați :
 Trăiți toți moralicesce,
 Nume bun ca să vă dați !

Cea de-acum împrejur-stare
 Singuri voi o judecați
 Și fără nici o 'ndreptare,
 Vă cunoșteți vinovați !
 N'ați îngrijit pentru mine
 Nici de cum să mă cinstiți,
 N'ați cunoscut al meu bine
 Numele să mi'l măriți !

V'ați dat toți la lenevire,
 La mozăvirii și primblări
 Nu ați avut îngrijire
 De-ale mele mădulări !
 Numa 'n parte fie-care
 Pentru sine s'a silit,
 De cel mic acel mai mare
 Nici decum n'a îngrijit !

Nu era între voi cine
 Esemplu bun ca să dea ,
 Cel mai mare întru mine
 Moralul îl răsvrătia.
 Se 'nălțase 'n voi mândria
 Pîn' la puntul cel de sus
 Se lățise lăcomia,
 Cât nu e cuvânt de spus !

Toți căduți la desmierdare
 Nu 'ngrijați d'al meu folos,
 Nu simțiați că sunt în stare
 Pentru voi să port ponos.

De 'nvêțați puțină carte
 Crescere de loc n'aveați;
 De la voi era departe
 Folosul, căci vă trudeați.

Supuși toți la desmierdare
 Numai poftele vînați :
 De la mic pînă la mare
 În nelegiuiri îmblați.
 Vă prihănițați fecioria.
 Fără cuget ne 'mputat,
 Necinstiați căsătoria
 Lucrul cel mai laudat !

Toți eșiați din datoriă
 Uitaseți pre Dumnezeu
 Eat'acum mi-au venit mie
 Pentru voi acest foc greu.
 Uitaseți pe-al vostru frate,
 Căruia erați datorî,
 Și cinstiați cât nu se pôte
 Pe străini lingușitorî!!!

Vedeți acum la ce stare
 Nemernicii m'aū adus !
 La ce rea derăpănare
 Pentru voi ei m'aū supus !
 Fără nici o judecată,
 Voi cu ei v'ați însoțit,
 Vedeți acum că de-odată
 Mai de tot m'ați pustiit.

Nu mă socotiți de mumă
 Să-mi fiți fiî, și voi toți frați !
 Venumiați fiî dreptî în glumă,
 Iar nu dreptî a levêrați !

Nici limba mea ce vă cresce
 Voi nici cum n'o învățați,
 Datoria ce firesce,
 Vi s'ar cădea s'o urmați !

Nu aveți în voi unire
 Unul pe-altul să iubiți :
 Erați plini de pismuire
 Și de patimi stăpâniți !
 Pentru-a v'astră rea urmare
 Cerc amare-astădî dureri,
 Astădî sunt l'acastă stare
 Slabă fără de puteri.

Dară cu acestea tóte
 Eū pe voi tot vă doresc.

Mumă vă sunt, nu se póte,
 Trebuie să vă iubesc !
 Și voi sfaturile mele,
 Trebuie să le urmați,
 Nu vă pară dojenî grele,
 Ci vă rog să vă 'ndreptați !

Cea de-acum pildă vă fie
 Oglindă ca să priviți,
 Sciți a v'astră datorie
 Cum pe-o mumă s'o iubiți.
 Vedeți alte maice 'n lume
 Fiiî lór cum le cinstesc,
 Și voi ca acele mume
 Șiliți ca să vă măresc !!!

IPOCRITUL

Ce vulpe, ce câine mut,
 Este omul prefăcut !
 Tot omul cel ipocrit
 Umblă subt chip de smerit.
 Umblă tot cu capu 'n jos,
 S'arată prea rușinos.
 La om bine nu privesce
 Se strâng la pept când vorbește
 Umblă căutând ponciși,
 Par' că 's câini ce mușc furiși,
 Sau vulpi ce l atjocoresc
 P'alte fiare cum voesc.
 Caută tot în pământ,
 Par' că este cel mai sfânt.
 Toți de grabă cum îi ved,
 Îdat' îi poftesc de șed.

Se fac că fug d'adunări,
 Și că nu vor desfătări.
 Se 'nchină mult și postesc,
 Câte-un cés două citesc.
 Orî și cine la ei vin,
 Spun slugile că se 'nchin.
 Cu ómenii când vorbesc,
 D'abia din buze șoptesc.
 Lasă sprâncenile 'n jos,
 Stă ca un lup jândios.
 Mueri frumóse când vęd,
 Strînse la vr'un loc de șęd,
 Se plécă, se gârbovesc,
 Pe sub gênă le privesc.
 Stă gârbov și cocoșat,
 Crunt în fața lor le cat.
 Sciî ca lupii când oi fur,
 Nu măi caut înprejur.
 Firea 'și prefac ș'o silesc,
 Pre ómenî de 'î amăgesc.
 Cu nume că sunt smeriți,
 Toți îi aũ de bunî, cinstiți,
 Subt prefăcut chip al lor,
 Amăgesc lumea cum vor.
 Ómenii îi socotesc
 Cu virtute, și 'î cinstesc,
 Grații cu respect le fac
 Nu'î cunosc că se prefac.
 Unde s'arăt rușinoși,
 Socotesc că's cuvioși.
 Arăt în față că's miei,
 Iar în inimă sunt lei.
 Cu fățarnicia lor,
 Săvêrșesc unde ce vor.
 Crede cine ce le spun,
 Socotind că e om bun.

Unde'i v d a a smeri i,
 De c t alți mai diferi i,
 Vorba lor e testament,
 Prinde loc de document.
 I i prefac firea nevr nd,
 Supt s'arată că e bl nd.
 Unde-a mers  i ce-a vorbit
 Ce-a vrut, i s'a s v r it.
 S rmani ómeni buni ce sunt
 Ce lesne da  cred m nt.
 Cum vede un ipocrit.
 I dat  lui s'a  jertfit.
 Nu sci  că'i lup inc l tat,
  i 'n piei de  ie 'mbrăcat,
 Ori cărbune 'n fa a stins,
  i 'n lăuntru foc aprins.

M NDRUL

Tineri. b tr ni, copila i,
 Vedeți pe jup n trufa i,
 P'un domesnic dobitoc,
 Răpit de pu in noroc.
 I dat  cum s'a 'nt mplat,
 Cu vr'un rang de s'a 'n l tat,
 Ori vr'un prilej d'a  putut
 Podóbe de ' i-a  făcut,
 Pe loc cum s'a 'mpodobit,
 Ca Lucifer s'a trufit.
 I i es de tot din sim iri,
 Se prefac ale lor fir i.
 De unde umbla smeri i,
 Pl cu i la to i, suferi i,
 Cum s'a  vedut imbr ca i,
 De o dal'  i ved  schimba i.

Umblă 'n véc bine gătitî
 Parcă 's cadre zugrăviți,
 Când merg se schimonosesc,
 Picórule 'și târșiiesc.
 Umblă parcă 's ologiți,
 Saū copii nedumeriți,
 Din cap se tot șovăesc,
 Ochiî și'i măi mieșoresc.
 Și'i strâng parcă's de cîurez,
 Iésmă în ochi'ti parcă vedî.
 Apoi 'și pun ochelarî,
 S'arate că's ómenî marî.
 Eî dacá se 'nsuflețesc
 Ologesce și orbersc.
 Es din bunele măsurî,
 Umblă sē facă figurî.
 Se tot caut 'mprejur,
 Li se par că n'aū cusur.
 Cu cine-vaș când vorbesc,
 D'abea din buze șoptesc,
 Li se pare că sunt eî
 În oraclu dumneđeî.
 Chiar cu aî lor cunoscuți,
 Patrioți cu eî crescuți,
 Când îi vėd d'abea tușesc,
 De silă cevaș vorbesc.
 La alți se fac că nu'i sciū,
 Nu'i cunosc, minte nu'i țiu,
 Și'i întrebă c'un cuvēnt,
 De unde și cine sunt.
 Orî de le vorbesc ceva,
 Tot cu tu, nu dumneata.
 Le pare că păgubesc,
 Când pe cei micî îi cinstesc.
 Nu sciū că's măi căștigați,
 Când sunt de toți lăudați.

Când ar fi politicoși,
 Cu onor țermonioși,
 Toți le dau închinăciuni.
 Șupunerî și plecăciuni.
 Toți din suflet îi iubesc,
 La orî-ce lor se jertfesc;
 Iar cei mândri și trufași,
 Își face pe toți vrăjmași,
 Vai sêracul îngâmfat,
 Cât de rău este 'nșelat.
 Cât prilejul îi hrăpesc
 Prin mândrie de'i orbesc,
 Le dă sminteli de se stric,
 Și cu copilul cel mic,
 Toți pe dênsul s'amărăsc,
 Îi cugetă rău, și 'l urăsc,
 Că el când a 'naintat,
 Pe nimeni n'a 'ndatorat.
 N'a vrut a'și agonisi,
 Prietenî ce'l ar iubi.
 Nimuluî bine-a făcut,
 Nicî prieteșug a vrut,
 Lucrul cel scump și mai sfânt,,
 Neprețuit pe pămênt :
 C'amicul adevêrat,
 E un schiptru de 'mpêrat.
 Astea ei nu le gândesc,
 Când cevași însuflețesc.
 Nu vêd globul că'i rotund,
 Lumea haos fără fund,
 Și sunt tóte 'ntr'un noroc,
 N'aũ nimic stare 'ntr'un loc.
 Astăđi este fericit,
 Și mâine nimicnicit.
 Astăđi este înălțat,
 Și mâine cel necruțat.

DEFĂIMĂTORUL

Ce lucru supărător
 E omul defăimător !
 De nimeni nu e iubit,
 E la toți nesuferit.
 Parc'ar fi 'ntr'adins născuți,
 Numai pentru rîs făcuți.
 Unde merg ponosluesc,
 Metahnî altora găsesc.
 Parcă sunt făcuți de mom,
 Ca să rîdă d'orî ce om.
 Tréba lor este umblând,
 Prin case vorbe purtând.
 La o casă când se duc,
 D'ei de nu's față s'apuc,
 Îi latră 'î ponosluesc,
 Rîd de ei, și chihuesc.
 Apoi cum fug d'acolo,
 Și se duce dincolo.
 Încep numai de bîrfit,
 Rîd de casa ce-a fugit.
 L'al treilea iar când merg,
 Pe rîs gura 'n grab ș'alerg.
 Bîrfesc p'ei de i-a lăsat,
 Din casa care-a plecat.
 Unde merg nici cum nu spun,
 De vr'un om vr'un cuvânt buu.
 Ci la toți găsesc ceva,
 Și 'ncepe a defăima.
 Dîc cutare că'i urît,
 Cutare posomorît.
 Cutare a măimuțoî,
 Bărbaților păpușoî.

Cutare e 'nșelător,
 Cutare asupritor.
 Cutare e nătărău,
 Cutare barbar și rău.
 Cutare e necinstit,
 Cutare este sgârcit.
 Și nimenea 'ntr'un cuvânt,
 Fără metahne nu sunt.
 La mari, mici, bătrâni. fem ei,
 Și la prunciî mititei,
 Mii de greșeli le gădesc,
 Pe d'întreg îi clefetes.
 Numai ei sunt toți frumoși,
 Cinstiți și politicoși.
 Toți s'asémën cu Adon
 Și la duh cu Solomon.
 N'aũ nici metahne trupesçi,
 Nici patime sufletesci.
 Toți ș'aũ spart oglinda lor,
 Șaũ se se vađa nu vor.
 Numai p'alții vëd, privesc.
 Latră de ei și bîrfesc,
 Țioa nóptea ne'ncetat,
 Ca câinii la lună 'n sat.
 Ei prin defăimare vor,
 Să'și arate duhul lor.
 Să'i laude toți că sciũ,
 Cunosc p'alții de'i descriũ,
 Și că elocvenții aũ,
 Definiții la toți daũ.
 Amar lor daca gândesc,
 Și cu duh se socotesc;
 Astă genie a lor,
 L'este rău vëtămător.
 Fug de ei toți ocolind,
 Când îi vëd la dênși viind;

Prietenî pe nimenî n'aũ,
Nici bună dioa le daũ,
Nici în adunări nu'î vor,
Toți fug de visita lor,
Că toți ce p'alții osândesc,
Singuri sunt cum îi bârfesc.
Iar celor cinstiți nu plac,
Să vadă p'alții ce fac.

ALEXANDRU BELDIMAN

FRAGMENTE DIN POEMA

JALNICA TRAGODIE A MOLDOVEI

SAŢ ISTORIA ETERIEI DE LA 1821

Un norod asuprit fórte, dar falnic, ne-astâmpărat,
Îngâmfat c'avea odată stăpânire şi 'mpërat,
Mult falnic că în Grecia era ocârmuitor,
Şi se ocrotea de sineşi, legiuit stăpânitor.
Dupë trecere de vreme de câţi-va anî s'aũ turbat;
Râvna între ei s'aprinde, de slavă cu totul bat,
Së rësvrătesc pe sub cumpët, intrigarisesc cât pot,
Vrënd së aducă Turciei, acel de istov potop.
Alcătuesc *Eteric*, vrënd s'aprinďă a lor foc,
Şi otrava lor së serve şi'n cel mai depărtat loc,
Şmreduesc lumea mai tótă, prin apostolî înadinşî,
De rîvna *elefteriei* vrënd pe toţi së'î vedă prinşî;
Scoposul se isprăvesce, Grecii se rădică toţi,
Cu atâta turbăciune, încât a crede nu poţi;
Planurî fac, daũ hotărîre, fără de veste-a lovi,
Părţile Turciei tóte, de odată-a rësvrăti;
Tarigradul în surpare cer mai ântëiũ a'l vedé,
Şocotind că cele-l-alte de la sine vor cădé,
Pun soroc, hotărăsc diua, între ei s'alcătuesc
Şi o grabnică ispravă cu toţiĩ nădējduesc.

De-a lor planuri n'am sciință, nici pot a dice ceva,
 Dar lucrarea nici de frică, nu pôte place cuiva.
 Próste, și temeiu nici unul, mai la urmă se vedeți,
 Mișcările și urmarea Grecilor celor isteți
 Din nenorocirea noastră, hotărăsc răsboiū a da,
 Ș'o împărățiă veche de istov a răsturna;
 Vechiă întru tóte tare, averi mari și ostași mulți,
 Vrednici întru o clipelă, se restórne gróznici munți,
 Vrednici că'ntr'atáté rânduri, răsboie aū sprijinit;
 La oști mari și regulate, sciți cât s'a împotrivit. }
 Din nisce mâni ca aceste, Elada se ia voesc,
 Din turbăciunea cea mare, nici cum nu se înduoiesc;
 Săracii, le plâng de milă decă mâna cea de sus
 Nu va face vr'o minune, decât se dá mai presus;
 Pe principul Ypsilanti *Archistratig* îl numesc,
 Ît smulg din sínul Rossiei, și cu densus se unesc;
 Se unesc că'l sciū că este cu sciință și isteț
 Mâna dréptă 'l arată în catu'i de îndrăsneț.
 Purcede cu rívnă mare, de resplátire aprins,
 Și vine plin de văpae, aice la Prut întins;
 Gătiră puterea tótă, cât se pôte și cât vrei;
 Intru o așa lucrare, era numai doui la chiăi.
 Căci puterea Eteriei, ce putea a se fali
 Prin locuri deosebite, lăsase a năvăli.
 Pre Domnul Michaiū Vodă, al țerei stăpânitor,
 S'aū silit îndat'a'l trage, se le fie ajutor.
 Isprava întru acésta, precum ved, n'a zăbovit,
 Căci cu mult mai înainte prin scrisori s'aū vorovit :
 Indată pun în lucrare; încep a scrie ostași;
 Mai ântâiū toți arnăuții din slujba lor se ved trași,
 Nu numai cei din ogeacuri, dar și cei de la boiări,
 Ca când vede fericirea, și cele mai mari averi.
 Acésta da o pričină de prepus între boiări;
 Mergū, întrebă stăpânirea, de dosnicele urmări.
 Respuns iaū ca se trimită la Bucuresci ajutor,
 Că'n Craiova se vestise un Toader resvrătitor,

Căci și 'n țera românească, osândă necađ, cât vreî;
Dar acéstă îngrijire vor avé a scrie ei.

Ș'așa la un césu de nópte, după ce aũ înoptat
Feld-marșalul Eteriei cu convoiũ s'aũ arătat,
Îndată ce-aũ mersũ la gasdă, îndată ce aũ sossit,
Vaî mie! ce crudă faptă, ce lucru aũ săvêrșit.
Arnăuților dă voe pe toți Turcii a prăda,
De vorũ sta cu 'mpotrivire, de mórte a'î ataca.
Barbarii, nelegiuții, lupi de sânge însetați,
Cad c'o nemilostivire, peste-acești nevinovați.
La hanuri, în mezul noptii, acei mai mulți năvălesc,
Alții a lovi Beilicul în cât pot se sirguesc,
Jăcuiescũ, pradă, omórá, mărfurile împărțesc,
Și cu cât privesc folosul, cu atáta se iuțesc;
Cine sê se 'mpotrivescã, căci sãracii ametiți
Fiind toți în așternuturi, și întru somn adânciți,
Sta zăluđi într'o uimire; *Aman!* cu toții striga;
Daũ averile lor tóte, și încep a se ruga:
Armele li se luasse, lacrimi întrebuițesc.
Dar la nisce așa feare, nimicã nu folosesc;
Pe cei îndrãzneți omórá, și pe cei mai slabi lega,
Fiind a lor hotãrîre, la Beilic a'î aduna:
Ca nisce oî de giunghiere, a doua đi duc pe toți.
Cea de acolo cruđime a închipui nu poți.
Îi golesc pe toți de haine, și atunce năvălesc,
Se daũ câteva cuțite ș'apoî staũ de îi privesc.
Unuia îi sbórá mâna, pe altul în capũ lovesc,
Și pe altul unde-apucã, mórtea cât pot prelungesc.
Dupê ce cruđimî nespuse, osênđiții aũ lucrat,
Apoî dând loviri de mórte, la un loc 'i aũ adunat.
Priveliște ce fac lumei, vitejî vrênd a s'arãta,
Și spre o mai mare falã, hainele lor le purta,
Acei ce din han scãpase, orî afarã s'aũ aflat
Unii la boiãri alérgã, iar alții la consultat,
Acolo aflu limanul, acolo s'adãpostesc.

Scapă de osênda tótă, și de ferul dușmănesc.
 Dar nelegiuțiții află ; cu toți încep a striga
 Cer ca să le dea toți turcii, seú casele vor călca;
 Alérgă toți ca turbații, se fâlea, se lăuda,
 Că vor resturna tot târgul, decă pe Turci nu vor da.
 Mitropolitul, boiării, și consuli se unesc,
 La curte fac arătare; și cu toții mijlocesc,
 Princepelui Alexandru, îi dic, îi arată toți :
 Că este nelegiuire a face atâte morți ;
 De ce atâta osêndă la niște nevinovați,
 Când ei nu rădică arme, și cu toții sunt plecați ?
 După ce averea tótă, și armele le-aú luat,
 A s'atinge și de viață, îi crudime, îi păcat !
 De sunt dușmani Eteriei, de sunt așa socotiți,
 Ca prisioneri de óste, pot ca să fiă opriti :
 Apoi consuli la urmă aú vorbit descoperit,
 Că 'n consulat, nu se póte ca să intre Eterist,
 Nicí pot face vr'o cercare, seú cât de puțin mișca,
 Într'o așa întêmplare, consulatul a călca :
 Acésta 'i aú smerit tare, 'i aú făcut a conteni,
 Și boierilor dá vreme pe cei mai mulți a porni.
 La urmă câți-va dintr'înșii, la Curte 'i aú adunat,
 Și fără întârđiere, la Galata 'i aú mutat,
 Și de acolo cu paza, în carete că 'i aú dus,
 Unde aú scăpat din grijă, din osêndă și prepus.

Maí la urmă pun la cale voind a se și fáli,
 C'aú putut pune la cale, și pe un Andrei Pavli,
 Neguțetoriú, om de cinste, cel maí bun capitalist.
 Ce din scumpete, seú minte, n'aú vrut a fi eterist,
 Îl apucă cu strânsóre, se dea un ajutor bun;
 Dar nicí cum nu se primesce, căci el nu era nebun ;
 Intru acésta și Curtea, trage a s'amesteca,
 Căci ei nu'l silea s'agiute, ce voia a'l desbrăca.
 Orânduesc spre acésta, pe un Duca exetoriú,
 Un birbant de cei de frunte, și de țeri vênturătoriú;

Execuție în casă îi pun, îi orânduiesc,
 Bolta, ale sele toate, îndată pecetluiesc.
 Alergă, merge la curte, pe la toți se jeluia.
 Ca se'ntelégă că n'are, din suflet se nevoia,
 Zapise de la datornici să primescă le dicea,
 Din așa necaz să scape, ori câte putea, făcea;
 Dar nu'î chip, căci toți sunt una, să agiute îl silesc,
 Cu cât el credea să scape, nici cum nu se mulțumesc.
 Îl supără Eteriștii, cât se dea îl îngrozesc
 Și cu ei într'o odaie, luându'l îl necăjesc ;
 Sudori reci varsă de mörte, să spue nu avea cui,
 Ca să'î dea vr'o ascultare, din toți unul măcar nu'î.
 Hotărăsce a da banii, cu cel mai mare necaz,
 Când Duca, și Eteriștii, nici cés nu'î dau de regaz ;
 Atunci cade la 'nvoială, căci chip nu'î, îi nevoit,
 Două sute miî lei tocma, numărând s'aũ mântuit.
 Hargealik destul făcuse, casa sirmia avea,
 Căci de la cei fără' de stare, pên' la galben priimea.
 Se tulbură mult domnia, căci puterea 'î aũ scăduț.
 N'aũ nădăjduit s'aũdă, aceia ce aũ veduț.
 Un răspuns așa de doșnic, mult ne nedăjduit,
 Cu totul restörnă planul ce 'l avea alcătuț;
 Altă întâmplare încă, lucru nenădăjduit,
 Un plic în Mitropolie din Tarigrad s'aũ primit,
 Intru el cărți de blestemuri, cât te îngroza'î s'ascuți
 Patriarhiil iscălise, și din sinod cei mai mulți.
 Blăstema pe Michai Vodă, de un Mihale pominesc,
 Pe Ypsilant și toți Grecii, câți Eteriști se numesc.
 Blestemuri neauđite pe toți Eteriștii Greci.
 Îi făcea părtași Gheenei, și muncii celei de veci,
 Blăstema pe toți aceia ce nu se vor rădica
 Să'î gonescă, să'î ucidă, și 'n piciore a'î călca,
 Argos pe Mitropolitul și pe Episcopii făcea,
 Decă e așa pricină, vor cerca a o tăcea.
 Spune'mi ce putea să facă intru așa întâmplări ?
 Ar fi putut din potrivă, să facă alte urmări ?

Intr'un tiparū se pun copii, întocmai cum era scris,
 Și în tot coprinsul țerei, la mari și mici s'aū trāmis.
 Se 'ngrijesce mult domnia, se gātesce de purces,
 Cāci taīna cea dintre dēnșii, vedea că s'aū înțeleș.
 Din scrisorī ce priimise, descoperit se vedea,
 Cā 'n Țarigrad pe toți Grecii, iī tăia de 'ī prāpādea,
 Acei ce aū prins de veste, prin corābiī aū intrat,
 Cāți aū apucat sē fugā, de sabiā aū scāpat.
 Copiile împārțite prin înadinsī trāmișī,
 Tulburā toți Eteriștii din afarā și din Iași.
 Urā, vrajbā, gōnā mare, între Moldoveni și Greci,
 Nu puteai nesimțind ura, pe lângā dēnșii sē treci.
 Eforiī din Iași atuncea, era oștii comandirī.
 Pēn' aū sosit *Penā-deca*, cu căpitanul *Ispirī*,
 De principul Ipsilanti, amēnduoī aū fost trāmișī,
 Ca sē ia, sē aducā Grecii, căți aū mai rēmas în Iași,
 Aceștia iaū comanda, dar mult smerenī și supuși,
 În pretenții *ou blāndețe*, Eteriștii pārea că nu's.
 Din scrisorile priimate boiārii aū priceput,
 Ce urmare sē pāzescā, și îndat' aū început;
 Cārți aū scris pe la ținuturi, la ispravnicī poruncesc,
 Eteriștilor tainuri a li se mai da 'ī opresc,
 Daū porunci ca sē'ī gonescā de pe unde's adunați
 La Tērgoviște sē mērgā, unde sunt și cei-l-alti.
 La Brāila sē se scrie, și la Țarigrad un *arz*,
 Sē ne scape de osāndā, sē ne scape din necaz,
 Sē arate starea țerei, ș'acele ce-aū suferit,
 Chelerul împērāției sē nu'l lase de perit.
 Numai era îngrijire, ce vrea sē facā putea,
 Cāci descoperit Domnia, sē purcēdā se gātea.
 Ce altā putea sē facā, de ce s'ar fi apucat,
 Ca sē scape din osāndā, necaz și cumplit pēcat ?
 A se uni cu ei țera, vre o datā se putea ?
 Ce minte prōstā la dēnșii, așa decā socotea;
 Supunerea lor sē niște, ce Porței eraū datorī,
 Sē se arate cu toții rēi și nemulțumitorī ?

Și de ce acéastă jertfă ? pentru că ne-aũ desbrăcat,
 Pentru cruđimĩ, și 'n batjocuri ce 'n Moldova aũ lucrat ?
 Sėũ pentru creștinătate, cum cu toți se fălea ?
 Dar creștinĩ cu așa fapte, cine a'ĩ numi putea ?
 Socotesc că și 'ntre dēnșii, înțelepți câți s'or găsi,
 Cumcă am tótă dreptatea, însuși vor mărturisi.
 Domnia mult slăbănógă, din stăpânire s'aũ tras,
 Adună pe toți boierii din cei mari câți aũ rămas,
 Adună, le vorovesce cu lacrămile în obraz :
 Vederat era în față al sufletului necaz.
 Le încredințeză cārma, și le đice : Stăpâniți,
 Moldova, patria nóstră, precum vreți o cārmuiți.
 Căci sunt silit a purcede, și în Rusia sė trec;
 Mâni purceg cu tótă Curtea, drept în carantină merg.
 Nu'ĩ pasă, n'are vr'o frică, căci cu el avea pre mulți;
 Cine putea s'ĩ opréscă cu atâtea Arnăuți.
 Iaũ điuă bună boierii, đic sė mérgă sănėtos.
 Toți într'o posomorire. unul nu vedeai voios.
 O politica acésta, nu că mai erau mahniiți,
 Căci era sātuĩ cu toți, a fi așa stăpâniți,
 C'acei din chivernisélă, prea tare scump fĩ ținea,
 Căci nu se da boierie, pînė nu o cumpănea.
 Postelnicul Iacovachi. așa bine le vėrsa,
 În cât celui cu mansupul, numai fală fĩ lăsa.
 Ba ș'un an și jumėtate, lėfă nime n'a vėđut.
 Spunemĩ, o așa dreptate de póte fi de cređut ?

. . . . .
 Zvónă mare peste nópte, care de care fugea,
 Cum eșia din tērg afară, drumul nu mai alegea.
 Se sparie tot poporul, chiot, vaet și amar,
 Om peste om da de frică. ca sė scape la hotar.
 Aice sė stea condeiul, căci fĩ prea neputincios,
 Orĩ ce-ași đice, sunt prea slabe, tóte vor rămâne jos.
 Tānguirĩ, țipete, răcnet, te las a închipui,
 Căci înscris nu'ĩ cu putință a putea alcătui.

Gemeaŭ uliŭile tóte, te'ncrâncenaŭ când cătaŭ,
 N'audeaŭ alta nimică, decât ŭipete ŷi vaŭ!
 Un popor vedeaŭ desmetic, ce se facă nu scia,
 Ce lucru se lase în casă, ŷi care cu el se ia.
 Lăsa una, lua alta, sěracul nu sě'ndura;
 Ar fi vrut se le ia tóte. dar trăsura nu era,
 Femeŭ cu copii în braŭe, pe ceŷti din urmă striga,
 Cariŭ tremurând de spaŭmă, după ele alerga.
 Grozăviŭ vėđēnd de-aceste, mai încape vr'un prepus ?
 Poŭti se đici cum că nu este, gróznică palmă de sus ?
 Tóte-aceste Eterisŭtiŭ, priivind se bucura,
 Căci deŷertându-se târgul, grija lor se micşura.
 Pizma lor ŷi tótă ura, pe boieri tótă era,
 Pe uniŭ lasă se mérgă, iar pe alŭii supěra,
 Grigoraş ŷi Dimitrachi, duoi Sturzescŭ, Logofeŭi mari.
 Ūi întorc cu defăŭmare, cu oştenŭ ca pe tâlhari,
 În Treŭ-sfetitele 'nlintru, pe amēnduoi ŭi opresc,
 ŷi cu cuvinte urŭte, cât pot ŭi batjocoresc;
 Pe Grigoraş Logofeŭul, Domniŭa plângēnd cerea;
 Respect n'are blestemaŭii, că n'o vėd li se părea.
 S'arată cu defăŭmare, nici unul n'o asculta,
 Ūi đicea se mérg'a-casă, ŷi de furcă a'şŭ căta :
 În urmă prin mijlocire, le-aŭ dat drumul, 'ŭ-aŭ iertat.
 După ce armele tóte de pe la slugŭi aŭ luat.
 Fug cu toŭii cari cum póte, înapoi nu mai căta;
 Din cės în cės vedeaŭ Iaşul gróznic a se deşerta,
 În fórtē puŭtine đile, tērgul fu fără puterŭ.
 Numai cu Mitropolitul, ŷi cincŭ şése din boieri,
 Străjile lipsite tóte, la culuce nime nu'ŭ,
 Craŭi din Iaşŭ fiă-carc, era chiar de cheful lui,
 Spargerŭ de dughenŭ ŷi case, ŷi beŭii căte voescŭ,
 Căci pe dŭnşŭi cu Simeniŭ, nu puteaŭ sě'ŭ pedepsescŭ;
 Hatmanul scriind la plaiurŭ, aŭ adus căŭi-va plăiaşŭ,
 Ca să'ŭ întrebuinteze, pentru paza cea din Iaşŭ.
 Dar n'aŭ isprăvit nimică, căci tŭlhariŭ n'aŭ ales,
 Pusce, pistóle stricate, căte aŭ găsit le-aŭ cules.

Plăiașii le dau îndată, fără a se împotrivi,
 Cu nisce ómenî sêlbaticî, ce nu puteau isprăvi.
 Fug se'mpraștie cu toții, care'n cotro apuca,
 Deprinși a trăi la munte, și sub brađi a se culca;
 Nemții se 'ngrijesc cu toții, meșteri, dascăli, negustori,
 Din rîvna lor cer să fiă, Iașului apërotori,
 Căci cei mai mulți avea casă, dugheni, femei și copii,
 Bărbăția lor nu'î iértă a vedea tóte pustii,
 Arată canțileriei, se îmbărbătează toți.
 Și batmanul pe la strajă, se afla 'n acele nopți,
 Numêrul lor fiind mare, Eteristiî se 'ngrijesc,
 Căci era unul și unul, ómenî ce nu se sfiesc,
 Bărbăția îndestulă, la arme fórte deprinși,
 Și de rîvna rêsplătirei, pe toți îi vedeai aprinși.
 Încep a apëra têrgul, încep a se'mpotrivi,
 Cu atâta sîrguință, încât nu pot vorovi.

. . . . .

Domniă fiind în scaun, cine ar fi înlărsnit,
 Un cuvênt măcar să dică că s'ar fi primejduit.
 Toți gema într'o tăcere, toți ofta întru ascuns,
 Căci rêul era atâta încât nu se da mai sus.
 Tótă țera în călcare, în ce cumplit foc ardea,
 Căci cu prilejul Elladei, tâlharii o prăpădea.

. . . . .

În ce fel de carantină, vai mie nu'î de cređut,
 Starea, odihna lor tótă, cu ochii mei am vêđut.
 Pe un țerm lipsit de tóte, mult uscat și neumbrit,
 Unde mascuri, oi și vite, îl păscuse neoprit,
 Unde nu videai nimica, decât năsipiș cât vreî,
 Și câte un pîlc de iérbă, unde și unde vedeai.
 Pe acéstă uscăciune, într'acest loc mult urît,
 Videai nemți, creștini și jidovi, popor mare tăbărit.
 Căci în dél la carantină, nu era de vorovit,
 Popor mult, case puține, număr pré nepotrivit,

Cea de acolo odihnă, ceia ce-aŭ suferit toți,
 Socotesc c'or povesti-o, și în grópă la cei morți,
 Necaz la cei de pe-afară, și 'nlă-întru rēu cât vreï,
 Căci fără a da parale, s'aducă ce-va nu puteai.
 Din provisiï a mâncărei, parte de n'ai fi făcut,
 Acel ce era dejurna, dice că nu'i de trecut;
 Necaz, supărări de mórte ómenï neînduplecați
 De nu'i dai rubiaoa, nu'i mai vedeai împăcați.
 Mânioși. frunte sbîrcită. cât se dă possomorîți;
 Ómenii li se par musce, la ei cu totul urîți.
 Ofițerii carantinei, în cele mai multe ori,
 Iți cată cu o mâniă, încât te luaa fiori,
 Un Triandafil dejurne, grec de curênd muskicit.
 Pentru că 'ți aŭ dis un *zdraste*, te socoteai fericit,
 Acesta punc la cale, acesta le făcea rînd;
 Vai de sêracul acela ce n'ar fi âmblat curênd,
 Un beț gros de corn în mână, țîind în loc de baston,
 N'alegea de dă în *vi'ă*, sêi de lovesce în *om*.
 Toți înfocați și toți aprigî, și interesați cât vreï,
 Dupe ce le dai parale apoi făceaï ce voiaï.
 Întru tótă carantina, de era ceva ales.
 Inspectorul om de trébă, prea cinstit și de'nțeles,
 Polcovnicul Safirivi, om dulce și fôrte drept,
 Neînduplecat la minte, fôrte blând și înțelept.
 Tóte făcea cu răbdare, nu se tulbura nici pic,
 Nu făcea deosebire între mare și'ntre mic.
 Laudă împărăției făcea ceia ce slujea,
 Căci neinteresat cu totul, pentru toți se îngrijea;
 Nu avea nici o sciință, de cele ce se lucra,
 Căci tótă ofițerimea carantinei tremura;
 Cine avea gură să dică, ce va a se jălui.
 Căci apoi în carantină, nu puteai a mai trăi,
 Subt un jug de tiraniă, cei din lă-întru gema;
 Numai cei cu rubiele dându-le haladuia,
 Vai și amar de sâracul. ce-apucase a intra,
 Nu scia cum să o dee de avea vre o para,

Gura lor se'ndestuleze, séu pre eî a împăca,
 C'apoî lua pe spinare, cât nu mai putea răbda.
 Acum le părea carantina, la toți cei nenorociți,
 Li se părea cum că scapă și's din temniță eșiți.
 Să părăsim carantina în stare ce-am arêtat
 Și la Iași se ne întórcem, se vedem ce-aũ mai lucrat.

. . . . .

Çipetul, a lor strigare, pên' la ceriũ s'aũ ridicat,
 Sê cunóscă fórte bine, cum cá'i gonea un pecat.
 În tabie intră Turciî ca nisce lei înfocați,
 Trup peste trup cădea Greciî, îngiungheti și împuşcați.
 În capra podului, uniî necontentit împuşca,
 Sgomotul, țipet, strigarea, pên' la ceruri se urea :
 Cum sar bróscele în apă, într'acest chip săreaũ toți,
 Uniî răniți, alțiî teferi, dar cei mai mulți era mórti,
 Se împingea unu pe altu, nu scia ce mai făcea,
 Prea rar vedeai câte unul, peste Prut cum că trecea,
 Aici serdărăsa Cârji aũ dat cumplitul sfêrșit,
 Cu soră-sa și nepóta, la un loc s'aũ sêvârșit,
 Prutului s'aũ făcut jertfă, întru el s'aũ prăpădit,
 Tóte aũ căđut din capră, după ce le-aũ grămădit.
 Tufekciul Átanasie, cănele nelegiuit,
 Om eșit din omenire, cu alți Eteriști venit,
 Le-aũ călcat la o moșie, prădând tot le-aũ și robit,
 Pizma ce avea pe Cârjă, a'și răsplăti aũ grăbit ;
 Lacrimele și strigarea, țipetile ce făceaũ,
 Când le-aũ ridicat din casă, și legate le duceaũ,
 N'aũ înduplecat nimică pe acel nelegiuit,
 Uniți toți l'aũ rugat fórte, vrênd a le rescumpăra
 Șepte miî de lei privesce ca cum ar fi o para ;
 Trece de la Carantină, se duce Prutul în sus
 Și cu dînsul din preună, pêně la Sculenî le-aũ dus,
 Spre pază, séu spre ősândă, în tabie le-aũ închis,
 Pêně când s'aũ stricat Greciî, și în apă le-aũ împins,
 Pescilor le-aũ făcut hrană, și Prutul le-aũ fost mormênt,

. . .

De prohod n'aŭ avut parte, nici loc în pămînt.
Dumnezeule înalte, Cerescule Impărat !
Dreptatea ta este mare, am vădut'o vederat,
Că tot pe apa Prutului țermuri, și stârvul lor aŭ rămas
Sufletul lui cel mult scârnav, Gheenii va fi părtaș ;
N'aŭ întărziat osânda, răsplătirea fu pe loc
Cu toți ai săi din preună, cădu la cel d'ânteiu foc.
